

MB
133.113

WESZPRÉMI KÓDEX

WESZPRÉMI-KÓDEX
XVI. SZÁZAD ELSŐ NEGYEDE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

RÉGI MAGYAR KÓDEXEK

8. szám

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

WESZPRÉMI-KÓDEX

XVI. SZÁZAD ELSŐ NEGYEDE

A NYELVEMLÉK
HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA
BEVEZETÉSEL ÉS JEGYZETEKKEL

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST
1988

KÉSZÜLT

AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARA
MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI ÉS NYELVJÁRÁSTANI TANSZÉKÉN

Az előkészítő munkacsoport tagjai

KOROMPAY KLÁRA
N. ABAFFY CSILLA, KOVÁCS ZSUZSA, VEKERDY LILLA

A bevezetést és a jegyzeteket írta

PUSZTAI ISTVÁN

A MUNKÁLATOK AZ MTA ÉS AZ MM KUTATÁSI PÁLYÁZATÁNAK
KERETÉBEN, A KULTURÁLIS ÉS TÖRTÉNELMI EMLÉKEINK FELTÁRÁSA,
NYILVÁNTARTÁSA ÉS KIADÁSA PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL FOLYTAK

BENKŐ LORÁND
VEZETÉSÉVEL

Országos Széchényi Könyvtár

ISBN: 963-7501-92-4
ISSN 0237-644X

Felelős kiadó: Pölöskei Ferenc
Felelős szerkesztő: Benkő Loránd
Kiadói Főig. eng. sz.: 56379/1988
A szedést a Szövegfeldolgozó Iroda készítette
Készült az ELTE Soksorozító Üzemében
Felelős vezető: Arató Tamás
Példányszám: 1000
ELTE 88383

MB135.113

TARTALOM

Bevezetés	7
A latin megfelelők lelőhelyei	19
Irodalomjegyzék	23
A kódex hasonmása és betűhú átírata	25
Jegyzetek	327

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

BEVEZETÉS

1. Sorozatunk újabb tagjaként a Weszprémi-kódex néven ismert, a XVI. század első negyedéből származó kéziratban ránk maradt nyelvemlékünk hasonmását és betűhű átiratát tesszük közzé, egyúttal hozzáférhetővé a tudományos kutatás számára és a nemzeti kultúránk fejlődése iránt érdeklődő igényes olvasóközönség hasznára.

Ma már közhelyszámba megy HORVÁTH JÁNOS egykori feladatmegjelölése: „Minden kódex unicum-jelenség, mellyel szemben egyéni sorsának, viszontagságainak a felderítése a legelső feladat” (ÍrMűvKezd. 129). Ennek a talán soha ki nem meríthető feladatnak a megoldásához kíván e külsőségeiben kényszerűen szerény, de a tudományos igényeket szem előtt tartó munka hozzájárulni.

2. A Weszprémi-kódexet a budapesti Egyetemi Könyvtár őrzi. Jelzete az elülső kötéstábla belső oldalán levő ceruzás bejegyzés szerint: Cod. Hung. XVI Nro 8. Nevét első ismertetőjének (HORVÁT ISTVÁN, A' Magyar Nyelv régi maradványairól: TudGyűjt. (XIX) [1835.], VIII, 21–5) köszönheti, ki a kódex első lapjának hasonmása alá ezeket szedette: „A' munkás és derék Weszprémi István volt Debretzeni Orvos Emlékezetének szenteli Horvát István” (vö. TOLDY FERENC, A magyar nemzeti irodalom története. Pesten, 1851. II, 80; Nytár. II, VI. 1.). A hasonmáson kívül közli még a kódex első lapjának és 117–8. lapjának betűhű átiratát, ez utóbbinak latin eredetijét is (i. h. 22, ill. 23–5), megemlítve, hogy a kódex második nagy szövegegységét (Szent Bonaventura könyvét) RÉVAI „saját kezével igen híven és tsínosan” lemásolta, s e másolat az ő gyűjteményében van (i. h. 25).

A Weszprémi-kódex egészéről kéziratban maradt betűhű átiratot készített ILLÉS LÁSZLÓ dr. 1841-ben. A kódex VOLF GYÖRGY-től készített be-

tűhű átirata 1874-ben jelent meg a Nytár. II. kötetében (1–49). Azóta ennek az átiratnak az alapján tűnnek föl a kódexünket bemutató szemelvények (ZOLNAI GYULA, Nyelveml. 229–31; VARGHA DAMJÁN, Szent Ferenc és fiai a magyar kódex-irodalomban. Bp., 1927. 44; RMDE. I, 400–9).

A kódex régebbi kötéséről is elsőként HORVÁT ISTVÁN tájékoztat bennünket: „Táblája e’ kis nyoltzadrétü Kéziratnak mind a’ két felül a’ Szent Há-zasságot tárgyazó egyházi értekezéssel béíratott íróhártýából áll, mellyet a’ Könyvkötő olly bö kiterjedésben használt, hogy az a’ táblán kívül még borítékúl is szolgál.” A későbbi ismertetőik is ugyanígy írják le a borítót, hangsúlyozva, hogy a kódex bekötve nincs (Nytár. II, VI. 1.; RMDE. I, 410). Ez csupán azt jelenthette, hogy nem volt kemény táblába kötve. Bizonyos azonban, hogy a fasciculusok füzve voltak, és a pergamen borítóba be voltak kötve. A füzés nyomai a borítón jól kivehetők. A régi zsinegből máig őriz a könyvtár egy keveset.

A pergamen borítólap egy – régi megnevezéssel élve – kettedrét nagyságú kettős fólióból és egy félbevágott kettős fólióból áll. A nagyobbikat a régi könyvkötő alul és felül behajtotta, mert kódexünk csak nyolcadrét nagyságú.

A régi borítót a könyvtár a kódextól elkülönített borítékban őrizi. Ezt az 1980-as restaurálás után nyitották. Rajta rostírónnal írva a következők vannak: *Egyetemi Könyvtár. Cod. Hung. XVI. Thomas Aquino (Reginaldus de Priverno Summa theol. Suppl. III. pars).*

A nagyobbik kéziratos kettős pergamen fólió páratlan lapjának jobb alsó sarkában különböző kezeztől származó bejegyzések olvashatók. Egy kivétellel viszonylag újak, tehát mindenképpen az Egyetemi Könyvtár alkalmazottaitól és a XIX. század első feléből származó bejegyzések ezek (mindegyik más-más kéztől): *Nr. 21.; Inscriptus Catalogo Msc sub; Liber hungaricus in quo est Sermo de passione Domini etc.; (Weszprémi-codex).* Ezeken kívül ugyanitt találunk egy keltezett bejegyzést: *Ex libris Michaelis Winkler Anno Dñi 1801* (ugyanaz a bejegyzés van ugyanettől a kéztől a Nádor-kódexben is), és egy ennél régibb keltezetlen bejegyzést: *eböl Virag Vaszarnap estue s Nagi Czütör estue oluasznak.* Ez utóbbi megjegyzés írójának kézvonása ismerhető fel szerintünk a Nádor-kódex első táblájának bellapján (tartalomjegyzék) és a Cornides-kolligátum hátsó kötéstáblájának bellapján (hasonmása: RMKód. 2. sz. 26). E két bejegyzés írójának kezét TOLDY FERENC annak a klarissza fejedelemszónynak a kezével azonosítja, akitől „Az szent Clara szerzetében élő szerzetes szüzek Előljáróinak avagy Abbatissáinak Tisztek szerént való Rend-

tartások” című, szerinte XVII. századi kézirat származik (Új Magyar Múzeum III [1853.], 10. sz. 533; Nádor-codex. Budán, 1857. 5). Valószínűleg ugyanez a kéz jelentkezik a Weszprémi-kódex 14., 17., 55. és 60. lapjának margóján is.

A kódex 1980. évi restaurálása előtt a régi pergamen borító már le volt bontva, és penészes volt. A mai kötéstábla farostlemezből készült, és halványbarna sertésbőrrel van bevonva. A bőrön semmiféle írás, nyomás nincs. A gerinc bordázott. Az előzéklap elől és hátul is merített papír. A kötéstábla mérete: 164 x 118 mm, a gerinc szélessége 25 mm. Alul és felül színes oromszegőt használt a restaurátor. Ugyanő a legömbölyített sarkú fóliók hiányait a használat során megkopott lapszéleken japán papírral pótolta.

A fóliók mérete (az 1. lapon mérve) 150 x 108 mm. A papírív eredeti nagysága – a korábbi körülgyalulásra is gondolva – kb. 31 x 44 cm lehetett.

Az írástükör nagysága a kódex 1. lapján (1. kéz) 110 x 70 mm, a 123. lapon (2. kéz) 112 x 80 mm. A tükör nagysága némiképpen ingadozik aszerint, hogy hány sor került a lapokra. Az 1. kéz az első lapra 22 sort írt, a továbbiakban leggyakrabban csak 19 sort találunk laponként, de van egy-két 18 soros és néhány 20 soros lap is nála. A 2. kéznél a sorok száma 19 és 23 között ingadozik.

Az írástükör az 1. kéztől írt lapokon (1–112) függőleges és vízszintes párhuzamosokkal ki van jelölve. A jelölő tinta színe az 1–96. lapokon barna, utána vörös. A függőleges és vízszintes egyenesek metszéspontját körzőhegygel kijelölték. A 2. kéznek előkészített lapokon (117–50) gyaníthatóan csak a függőleges párhuzamosokat húzták meg, de vakon. Itt körzőhegynek nyoma nincs. A sorokat egyik kéznek sem jelölték ki előre.

A 150 lapos kézirat ma 6 fasciculust tartalmaz. Az 1., 2., 3. és 5. fasciculus 8+8 fólióból, a 4. 6+3, a 6. fasciculus pedig 1+1 fólióból áll. Az első három fasciculus közepére a könyvkötő segédcsíkot fűzött. A 4. fasciculus (97–114. lap) csonka. A passió a 112. lapon végződik, következésképpen a passió írója az eredeti fasciculusból 4 fóliót üresen hagyott. Az üresen hagyott 4 fólió el-sejére a rektón (113. lap) egy későbbi kéz Krisztus fohászait kezdte írni, de abbahagyta (a verző máig üres), majd később valaki a 3 üres fóliót kivágta. Ezeket a restaurátor három beragasztott segédcsíkkal pótolta. Ennek a csonka fasciculusnak a közepén (tehát a 108. és 109. lap között) van befűzve az a 20 mm széles papírcsík, amelyre valaki – talán a XVII. században – felülről lefelé haladva két oszlopban a következőket jegyezte be: *s'uem lolköm viragom czinigem araniom gombom agom leuelem.*

Csonka az utolsó fasciculus is. Mindössze 1+1 fólióból áll. Itt valószínűleg 7+7 fólió hiányzik. A fasciculus első fóliójának verzőján (148. lap) a szöveg megtörik: *Vtald meg az keue*. Ehhez a 149. lapon levő folytatás sehogy sem illik.

A kódexben kétféle vízzel találkozunk. Az első a korona, melynek nyomai (egy-egy fele) a 9., 11., 19., 37., 39., 61. és 83. lap bal felső sarkában láthatók. A másik a mérleg, melynek egyik vagy másik fele a 105., 107., 121., 131. és 137. lap bal felső sarkában tűnik fel. A felsejő fél vízjelek jelentős részét írás takarja, ezért kiegészítésük bizonytalan. A korona BRIQUET 5076. sz. ábrájához hasonlítható. Ez a vízjel itáliai eredetű papírokon szerepel (Les filigranes etc. Genève, 1907. II, 295). PICCARD művében (Die Kronenwasserzeichen. Stuttgart, 1961.) a mienkhez hasonló koronát nem találtunk. Második vízjelünk, a mérleg BRIQUET 2607. sz. és PICCARD (Wasserzeichen. Waage. Stuttgart, 1978.) VII/296. sz. ábrájához hasonlít. Az e vízjelet hordozó iratok elsejét mindkét szerző a XVI. század első negyedéből jelzi (1524, 1519), és a vízjelet itáliai eredetűnek tartja (BRIQUET i. m. I, 189, PICCARD i. m. 11). Mivel a mérleg már az 1. kéztől írt passió szöveg papírján is megjelenik (105 stb.), nyilvánvaló, hogy a passió másoló 1. kéz és a Szent Bonaventurát másoló 2. kéz közel egy időben ugyanazon műhelyben dolgozott, ti. mindkettő azonos eredetű papírt is használt.

3. A kódexet – mint jeleztük – két kéz írta. A passió másolója az 1. kéz (1–112. lapon), a Szent Bonaventurától vett fejezet másolója a 2. kéz (117–50. lap). Rajtuk kívül még más kezek nyomait is felleljük.

Hogy a passió másolója írta, illetőleg rajzolta a színes (rubrumos vagy kék) betűket, abban aligha kell kételkednünk. Az 1. lap kezdő soraiban rubrummal, illetőleg kézzel írt betűkben felismerhető az 1. kéz vonása, ugyanígy a szöveg közben ismételtelen jelentkező rubrummal vagy kézzel írt betűkben (pl. az 5. lapon) is. Az aláhúzáshoz használt piros tinta semmiben sem látszik elütni a rubrummal írt betűk tintájától. Feltűnő, hogy a 102. és 103. lapon színezésnek semmi nyoma, holott ez a többi lapon egyáltalában nem ritka.

Ugyancsak a másolónak tulajdoníthatjuk a rubrummal írt betűket a második nagy szövegegységben is (117. és 122. lapon). Ez a kéz írhatta rubrummal a 115. lap első sorában levő *Iiesus* szót, s lejjebb fekete tintával azt, hogy *Oracionale*. Arra nézve, hogy a 117., 122. és 135. lapon látható túlzottan cifrázott inícialek és a margókon levő díszítmények is a másolótól származnak,

már bizonytalanabb az ítélet. A 149. és 150. lapon színezésnek nincs nyoma. Tudjuk már, hogy e két lap előtt több fólió is hiányzik. Lehet, hogy a színezés (rubrummal való aláhúzás, írásjelek utánhúzása) utólagos munka volt.

Kódexünk két fő részének másolója egyaránt a gothica textualis cursivával élt (vö. MEZEY LÁSZLÓ, Paleográfia. Egyetemi jegyzet. Bp., 1962. 69–74).

A két másolón kívül más kezek nyomát is észrevehetjük. A 3. kéztől származnak a 113. lapon írt és félbehagyott Krisztus fohászzkodásai, nemkülönben a 115. lapon levő bejegyzések (*en Istenem, Az Somodi nenem kónue ez*). Valószínűleg ugyanettől a kéztől való a 102. lap marginális bejegyzése is (*Maria magdalena*). Ez a kéz – helyesírásából következtetve – későbbi, mint az 1. és 2. kéz.

Lehetséges, hogy ugyanez a kéz írta a 108. és 109. lap hajlatába fűzött papírcsíkon olvasható kedveskedő szavakat (*slyuem lolköm viragom* stb.).

Időrendben 4. kéznek tartjuk azt, amely a 17., 55. és 60. lap margójára egy-egy keresztet jelölt, a 14., 55. és 60. lapokon pedig utasítást is adott az olvasónak. A 14. lap felső margójára ezt írta: *It kesdik*, a 60. lap jobb margójára csupán ennyit: *Edig* (= eddig). Valószínűleg valamilyen határt jelöl az 55. lap marginális megjegyzése is, de ez nehezen, illetőleg csak részben fejthető meg. Mi ennyit tudunk kiolvasni belőle: *mikor elvezzik az imadk bul Nagi Czótörtokön C oluozion*. A hasonmáson is látszik, hogy ezen a helyen a lapszél megsérült. Kár, hogy ILLES LÁSZLÓ dr., ki 1841-ben kódexünket az Akadémia könyvtára számára lemásolta, a marginális bejegyzéseket nem jegyezte le. A 4. kéz – mint már jeleztük, egy XVII. századi klarissza fedelelemasszonyé – a kódex korábbi pergamen borítójára is hasonló szöveget írt.

A felsorolt kezekon kívül talán mások keze is nyomot hagyott a margókon. Ezek azonban csupán tollpróbák.

4. Hogy kéziratunk mikor keletkezett, arra nézve a szövegben semmiféle utalást nem találunk. Eddig még minden kutató arra következtetett, hogy a XVI. század első negyedéből való (HORVÁT ISTVÁN: i. h. 21; Nytár. II, VI. 1.; Könyvkiállítási emlék. Bp., 1882. 30; ZOLNAI GYULA i. m. 229; PINTÉR JENŐ Magyar irodalomtörténete. Bp., 1930. I, 655; HORVÁTH JÁNOS i. m. 146; RMDE. I, 399). Újabban a TESz. 1512 körülinek jelöli.

Arra a kérdésre, hogy melyik rend műhelyében és kiknek készült, elég biztos fogódzónk van magában a szövegben.

A második nagy szövegegység rubrummal és díszes betűkkel írt főcímében ott szerepel *ferench* (később 135/15: *zenth ferench atjank*), az alcím pedig ez: 117/3: *Kezdetik zenth bonauentua atjanknak kenjwe* (később ugyanezzel a titulussal ugyanő még egyszer: 146/17: *zent Bonauentura, atjank*). Ennyi már elég is annak bizonyítására, hogy ferences kódexről van szó, de kódexünk közelebbiről is meghatározható. A 145. lap utolsó sorában kezdődik ez a felszólítás: *legyetek alazatosok: mert alazatos annyat vallottatok: tudnya illic: bodog, zenth, Calarath*. Ebből nyilvánvaló, hogy klarissza apácák számára készült a kézirat második szövegegysége, és abban sem kell kételkednünk, hogy az ezt megelőző passiószöveget is ugyanitt és ugyanazok számára másolták, mert annak utolsó lapjai ugyanazt a vízjelet hordozzák, mint az őt követő szövegegység lapjai. Az első szövegegység ferences voltára van még egy nyomós érvünk: a vége felé feltűnedező *cs* hangértékű *L* betű (KNEZSA, HírTört. 170).

TIMÁR KÁLMÁN azt teszi fel, hogy a másoló műhelye az óbudai klarissza kolostorban volt (ItK. XXXVII [1927.], 67). HORVÁTH JÁNOS a keletkezést helyét bizonytalannak tartja (i. m. 146).

Azt a már említett tényt, hogy kódexünk a XVII. században a pozsonyi klarissza kolostor könyvtárban volt, bizonyosnak vehetjük. Ugyanilyen bizonyos az is, hogy 1801-ben Winkler Mihály (1729–1810) címzetes pécsi kanonok adományaképp került az Egyetemi Könyvtárba (életéről: BRÜSZTLE JÓZSEF, *Recensio Universi Cleri Dioecesis Quinque-Ecclesiensis. Quinque-Ecclesiis*, 1874. I, 647, II, 317–21, 693–4, 697–8, 701–2, IV, 480–1), több mással együtt (TÓTH ANDRÁS: *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei VI* [1972.], 29). E kódexeket vagy 1782-ben szerezte meg a pozsonyi apácáktól, kiknek rendjét II. József feloszlatni és vagyonukat elkobozni rendelte, vagy később árverésen vásárolta (vö. SZYLLABA EMIL, *A pozsonyi klarissza-templom története*. Bratislava-Pozsony, 1944. 53–4).

5. Átiratunkban a kéziratot betűhíven kívánjuk tükrözni. Minden mellékjelet feltüntetünk. A betűvariánsokat nem jelöljük, ha azoknak hangmegkülönböztető szerepük nincs. Az azonos alakú nagy- és kisbetűk megkülönböztetése, valamint az egybe- és különírás helyes tükröztetése nem kis feladat. A bizonytalan esetekben a kisbetűk, illetőleg a különírás mellett döntöttünk.

Eltételezve a 113. lapon elkezdett, de nem folytatott fohásztól és a margiális bejegyzésektől, kódexünk csak két kéz munkája: a passiót másoló I. ké-

zé (1–112) és a Szent Bonaventura könyvét másoló 2. kézé (117–50). KNEIENZA ISTVÁN mindkét kéz helyesírását keverék-helyesírásnak minősíti (i. m. 129, 133). Az azonos rendszerbe való tartozás ellenére a két kéz helyesírása sokban eltér egymástól.

Az 1. kéz ma már nem használt vagy a maitól eltérő hangértékben (is) használt betűi (figyelmelen kívül hagyva az egyszeri előfordulásokat, valamint az *y* következtelen megpontoszását) a következők:

Betű	Hang	Betű	Hang
<i>c</i>	= <i>c, k</i>	<i>ū</i>	= <i>ü</i>
<i>L</i>	= <i>cs</i>	<i>v̄</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>
<i>i</i>	= <i>i, í, j</i>	<i>ŷ</i>	= <i>ü</i>
<i>o</i>	= <i>ö, ő</i>	<i>w</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>
<i>s</i>	= <i>s, sz, z</i>	<i>y</i>	= <i>i, í, j</i>
<i>u</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>	<i>z</i>	= <i>s, sz, z,</i>

A henyé *h* minden helyzetben gyakori. KNEIENZA a szóvégi hosszú magánhangzók után jelentkező sok *-h*-ra, valamint az ilyen esetekre hívja fel a figyelmet: 7/16: *ah sidoc*, 60/2: *ehkor* (i. m. 132, 142).

Az egybetűs jelölés mellett gyakran találkozunk kétbetűs jelölésekkel is. A palatalizált hangok jele többnyire a mellétett *i* (*gi, li, ni, ti*), de van *gy, ly, ny* is. Néhány esetben a palatalizáltság jelöletlen marad (*g, n*). A *ch*-val *h*-t vagy *k*-t jelöl a másoló, a *cz*-vel pedig *c*-t és *cs*-t. Két ízben előfordul a következő megoldás is: 1/8: *thiu*, 1/18: *ziuuink*. A hosszú magánhangzókat, bár nem túl gyakran, betűkettőzéssel jelöli: *aa = á, ee = ë, é*. Gyakoribb a hosszú mássalhangzók jelölése (MUNKÁCSI BERNÁT: Nyr. IX [1880.], 97–102).

Az itt bemutatott hangjelölési rendszer meglehetősen bonyolult, mégis észre kell vennünk, hogy a másoló egységességre törekedett. A *L, ū* és *ŷ* jelek jobbára csak a passiók szöveg második felében jelennek meg, és teszik tarkábbá a *cs* és *ü* hangok jelölését. Sok esetben feltételezhető, hogy az 1. kéz *e*-ből írta át az *o* betűket. (15/18: *germoko*-ben az első *o*, 99/7: *keserusegot* stb.). Átiratunkban ezekre lapalji jegyzetben hívjuk fel az olvasó figyelmét. Ugyanígy járunk el, ha fordított esettel találkozunk, vagyis amikor a másoló *o*-t indított *e* helyett (14/15: *toptettni*-ben az első *e*).

Megfigyeléseink kapcsolatba hozhatók BERRÁR JOLÁNNAK azzal a dolgozatával (Pais-Eml. 581–6), amelyben meggyőző érvekkel bizonyította,

hogy – helyesírásuk közös vonásai alapján – a Debreceni Kódex 1. keze és a mi kódexünk 1. keze közös alapból indult ki: ugyanannak a fordítónak, de különböző műveit másolták. A közös alapból a Debreceni Kódex többet őrzött meg, a Weszprémi-kódex némiképpen alakított rajta.

Az 1. kéz a mondatok tagolására leggyakrabban a kettőspontot használja (1/5: *mei*: stb.), de ismeri a vesszőt is (38/20: *ezeke*, stb.) és a pontot is (54/4: *elmene*. stb.). A két utóbbival ritkábban él. Bizonyos esetekben nála a felfelé megnyújtott vessző a szorosan egymás mellé írt szavak szétválasztására szolgál. Mi ezeket virgulával jelöltük (3/13: *mynemw/zomorussaggal* stb.). Másolónk a kérdőjelet tudatosan használja (84/7: *Te vagi a sidoknak kiralia?* s ugyanitt a 13. sorban is). Következetesnek tűnik nála a sorvégi elválasztás jelölése. Ennek jele a kettős ferde vonás (1/11 stb.), mely sokszor kettőspont-ra zsugorodik (26/12 stb.). Ezeket mi a mai jelben egységesítettük.

Az 1. kéz gyakran él a rövidítéssel (1/11: *mögia*, 9/18: *Elqzē* stb.). A latin eredetű szavakban, bár ritkán, de előkerülnek a csak latinban szokásos rövidítések is (15/8: *ꝥpfeta*, 16/16: *ꝥdicalot*, 84/3: *pilatꝥ* és az *etc* jele: 112/20).

Az 1. kéznél akad néhány utólagosan betoldott betű. Ezeket mi a megfelelő helyre szedettük (9/5: *giogita* stb.), s ha szükségesnek látszott, lapalji jegyzetben indoklást is adtunk.

A 2. kéz ma már nem használt vagy a maitól eltérő hangértékben (is) használt betűi (itt is elhagyva az egyszerű előfordulásokat) a következők:

Betű	Hang	Betű	Hang
<i>c</i>	= <i>c, k</i>	<i>v</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>
<i>i</i>	= <i>i, í, j</i>	<i>w</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>
<i>o</i>	= <i>ő</i>	<i>ÿ</i>	= <i>i, í, j</i>
<i>s</i>	= <i>s, sz</i>	<i>z</i>	= <i>sz, z</i>
<i>u</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>		

A henyé *h* minden helyzetben gyakori.

A 2. kéz is használ kétbetűs jeleket. A palatalizált mássalhangzókat nemcsak a mellétett *ÿ*-nal jelöli (*gÿ, lÿ, nÿ, rÿ*), de néha *i*-vel is (*ni*), vagy jelöletlenül hagyja őket (*g, n*). A *ch*-val *c*-t és *cs*-t jelöl. Az *o, ő* hangot csak kivételesen jelöli *o*-vel, inkább *ew*-vel, ritkábban *ev*-vel. A magánhangzók hosszúságát néhány esetben betűkettőzéssel jelöli (*aa = á, ee = é, é*).

A 2. kéz az írásjelek közül a kettőspontot (117/11: *taneÿtand*: stb.), a vesszőt (117/4: *kenÿwe*, stb.), ritkábban a pontot használja (122/19: *nala*).

stb.). Ezek közül leginkább a kettőspont tűnik tagoló jelnek. Egyszer feltűnik nála a kérdőjel is (14/3: *smýerth <nem> ez?*). Ez a kéz a sorvégi elválasztást nem jelöli. A szöveg szerkezeti tagolására a korában általánosnak mondható bekezdésjelet használja (a 121. lapon nyolcszor). Ezt mi Γ-val jelöljük.

A 2. kéz ritkán él a rövidítés lehetőségével (117/3: *bonauentūa*, 128/6: *¶fetat*, 149/12: *aug* stb.), s ha mégis, nemegyszer elfelejti a hiánypótló jelet kitenni (145/6: *modŷa* olv. *mondja* stb.).

A 2. kéz a betoldásokat helyre utaló jellel látja el. Ezeket mi a másoló könnyen utánozható jeleivel együtt a megfelelő helyre szedettük.

Átiratunkban mindkét másoló törölt betűit csúcsos zárójelbe tettük. A színes tintával írt vagy színezett, esetleg színes vonallal aláhúzott betűket, írásjeleiket félkövér betűkből szedettük. A kézzel írt betűkre lapalji jegyzetben figyelmeztettünk. A rövidítéseket nem oldottuk fel (kivételt az 1. lapon előforduló egyetlen latin mondatban tettünk).

A tőlünk közölt hasonmáson igen sok zavaró pont látszik, mely nem egyéb, mint tollpercenet, piszokfolt vagy a papír érdességének fényképi nyoma. Ezekre – egy-két kivételtől eltekintve – kizáró megjegyzést nem tettünk. Ennek fordítottja az az eset, amikor a jel a hasonmáson alig vagy egyáltalában nem látszik. Ezeket átiratunkban az eredeti kézirat gondos tanulmányozása alapján jelöljük, vállalva a kockázatot, hogy egy-egy esetben a bizonytalan jelet helytelenül ítéljük meg. A szubjektív e téren ki-küszöbölhetetlen. A hasonmás és átirat együttes közlése az eltérő megítélésnek is teret enged.

6. A Weszprémi-kódex első nagy szövegegységének (1–112. lap, az 1. kéz munkája) eredeti címe: *vronk kenniarol valo predicacio*, mai műfaji minősítése: devociós passió (RMDE. I, 399). Passiós prédikációt, bennefoglalt vagy különálló Mária-síralmat több kódexünk fenntartott (passiók: Apor-kódex 157–86, Debreceni Kódex 305–26, 607–24, Döbrentei-kódex 1–13, Érsekújvári Kódex 78–102, Nádor-kódex 143–307, Vitkovics-kódex 73–103, Winkler-kódex 137–234; Mária-síralmak: Nádor-kódex 342–88, Nagyszombati Kódex 143–53, Winkler-kódex 74–117). Ezek a passiók és Mária-síralmak egymással és kódexünkkel csak témájukban egyeznek. Kivétel a Winkler- és Nádor-kódex. Ezek között szorosabb, többnyire szó szerinti az egyezés.

Kódexünk passióját többen is alaposan megvizsgálták (BÉKESY EMIL, *A Mária-síralmak: Új Magyar Sion VII* [1876.], 641–52, 735–43, 811–24; VARGA DAMJÁN, *Kódexeink Mária-síralmai*. Bp., 1899.; KATONA LAJOS és VARGHA DAMJÁN, *A Weszprémi-kódexnek egy homályos helye: Nyr. XXXV* [1906.], 37–8; PUSCH ÖDÖN, *Vallásos elmélkedések kódexeinkben*. Kolozsvár, 1910.; Uő., *A Weszprémi-kódex és Herolt János: Kalazantinum XV* [1910.], 196–200, 221–7; RMDE. I, 84, 100–1, 110–1, 188, 399–410; KILIÁN ISTVÁN, *Magyar Mária-síralmak: Új Írás XXI* [1981.], 4. sz. 3–17). Újabban a passióinkban csak utalásként feltűnő Szent Péter-sírármra hívták fel a figyelmet (KILIÁN ISTVÁN, *Szent Péter síralma: Új Ember* 1985. március 31.). Kódexünkben erről Szent János tesz említést (vö. a 75. lapon).

Az itt említett dolgozatok szerzői közül a Weszprémi-kódex passiójának latin forrásával BÉKESY EMIL, VARGHA DAMJÁN és különösen PUSCH ÖDÖN foglalkozott, s rajtuk kívül még HORVÁTH CYRILL is (Pomerius. Bp., 1894. 126–7). A kérdés körüli vitának ismertetését mellőzve a következő fejezetben táblázatos formában mutatjuk be kódexünk azon lapjait, amelyekhez az említettek több-kevesebb jól egyező latin szöveget találtak. A legtöbb egyezőséget PUSCH ÖDÖN Herolt János passió beszédéből mutatta ki (i. h. 197–200, 221–27). Akad azonban egyező latin szöveg Temesvári Pelbárt passió beszédében is. Erre HORVÁTH CYRILL hívta fel a figyelmet (i. m. 126). Mi a két híres beszédírónál (és máshol is: Laskai Osvát Biga salutisában és a *SermDom.*-ban) újabb egyezőségekre bukkantunk. Táblázatunkban a passiószerzőktől szó szerint felhasznált evangéliumi helyeket nem a szerzőkhöz kötve, hanem a szokásos módon, tehát az evangélistákra hivatkozva jelöljük. Táblázatunk segítségével az olvasó passiónk mintegy 75%-ához találhat megfelelő latin szöveget.

BÁRDOS GY. JÓZSEF szerint Szent Brigitta tizenöt imádságával rokon részek találhatók kódexünk következő lapjain: 4, 5, 28, 56, 62, 76, 83, 87, 101, 102, 104, (Szent Brigitta tizenöt imádsága codexeinkben. Bp., 1903. 100). A rokonság csak a témát illeti, ezért Szent Brigitta latin szövege táblázatunkban forrásként nem szerepel. A passióban szereplő rövid „jelentés” (103/10–4) ősforrásának TIMÁR KÁLMÁN (ItK. XXXVI [1926.], 47) – bonyolult áttételezésben – Ludolphus de Saxoniát tartja (vö. Lázár-kódex 88–92, Tihanyi Kódex 121–4).

A táblázatunkban alkalmazott forrásjelek a következő tőlünk használt műveket jelzik: PT=Pelbartus de Themeswar, Sermones Pomerii de sanctis.

Hagenau, 1500. Sermo 66.; IH= Iohannes Herolt, Sermones discipuli de tempore et de sanctis cum promptuario exemplorum et de miraculis beatae Mariae virginis. Nürnberg, 1483. De sanctis sermo 14.; OL= Osualdus de Lasko, Sermones dominicales Biga salutis intitulati. Hagenau, 1499. Sermo 47.; SermDom. = SZILÁDY ÁRON szerk., Sermones Dominicales. Bp., 1910. II, 89–90; az evangélisták nevének szokásos rövidítéseit nem szükséges feloldanunk.

Hogy kódexünk második darabja (117–48) Szent Bonaventura De perfectione vitae c. munkájának fordítása, arról kódexünk másolója (tehát ebben a részben a 2. kéz) tudósít (117/3). Ugyanennek a műnek a fordításával találkozunk a Lobkowitz-kódexben (111–74) és a Debreceni Kódexben is (231–7, 251–64). A három fordítás egymással egyezőséget nem mutat. Ismeretes, hogy Bonaventura műve prológusból és nyolc fejezetből áll. A Lobkowitz-kódex ebből az I., II., III. és VI. fejezetet, a Debreceni Kódex az I. és II. fejezetet, a mi kódexünk pedig a prológust, valamint ugyancsak az I. és II. fejezetet közli. A Weszprémi-kódex másolója teljességre törekedett. A 121. lapon – mintegy tartalomjegyzékként – mind a nyolc fejezetet megígéri, de beígért munkája a 148. lap alján (az utolsó csonka fasciculus első fóliójának verzóján) még a II. fejezet (De humilitate) vége előtt megszakad. Említettük, hogy ezt követőleg legalább 7 kettős fólió hiányzik. A csonka fasciculus utolsó fólióján (149–50) levő szövegnek aligha lehet köze Szent Bonaventura előzőekben használt művéhez, bár annak igen sok változata volt. A kódexeinkben lévő szövegek egybevetése is arról tanúskodik, hogy nemcsak a fordítók különböztek, hanem a fordításhoz használt latin szövegek is. A tartalomjegyzék alapján mindenesetre azt kell feltennünk, hogy kódexünk valaha jóval terjedelmesebb volt.

Kódexünkben Szent Bonaventura művének I. fejezete bővebb, mint a Lobkowitz-kódex és Debreceni Kódex fordítása. A mi kódexünk 132. lapjának 12. sorától a 134. lap 14. soráig terjedő rész nincs meg az említett két kódexben, csupán a mienkben. Ezt a mi másolónk így vezeti be: *Azerth melthan mondja Gerson Ianos*. Ennek a mintegy kétlapnyi betoldásnak a latinját a Iohannes Gersonnak tulajdonított „De imitatione Christi” című korai kiadvánnyal vetettük egybe. A betoldás hasonló, de nem azonos fordítása megvan a Lázár-kódexben is (284–98; vö. TARNAI ANDOR, „A magyar nyelvet írni kezdek.” Bp., 1984. 278–9, 324).

A Szent Bonaventura művével való egyezőségre már HORVÁT ISTVÁN is rámutatott (i. h. 23–5). Részletesebben PUSCH ÖDÖN foglalkozott vele (i. m. 64–8).

Kódexünk e részének latin forrásait is táblázatba foglaltuk. Az ebben használt forrásjelek a következők: B= Bonaventura, S., De perfectione vitae: Opuscula. Strassburg, 1495.; IG= Iohannes Gerson [Thomas a Kempis], De imitatione Christi. Augsburg, 1488. Liber I, Cap. II.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A LATIN MEGFELELŐK LELŐHELYEI

A táblázatunkban szereplő forrásjeleket bevezetőnk utolsó pontjában ismertettük. E táblázatból hiányoznak a kódexben előforduló ószövetségi helyek megjelölései. Ezekre SZERECZ A. IMRE (Kódexeink párhuzamos szentírási töredékei. Bp., 1916.) és BOROS ALÁN (Zsoltárfordítás a kódexek korában. Bp., 1903.) műve alapján lapalji jegyzetekben utalunk. A passióhoz fűzött lapalji jegyzetekben a latin idézeteket – sok forrásról lévén szó – forrásjellel láttuk el, de nem tettük ezt a második szövegegységhez adott latin értelmezések esetében, mert ott a forrás a táblázatból könnyen kiolvasható. Eddig ismeretlen latin forrásokat mi nem kutattunk.

1. Passió

A kódex lap- és sorszám	Forrásmű
1/1–4/14	PT A
5/17–6/5	IH
8/7–9/10	Jn 11,47–54
9/11–18	IH
10/18–11/14	IH
11/17–12/2	Jn 12,3, Mt 26,7
12/3–7	IH
12/8–11	Mk 14,4,5
12/12–14	PT C
12/17–13/3	IH
13/6–19	Mt 26,10, Mk 14,9,7, Jn 12,8, Mk 14,7,8, Jn 12,7
14/3–8	IH
15/8–13	Lk 19,45, Mk 11,17
17/5–12	SermDom. II, 89
18/1–5	Mt 21,19
18/6–9	OL
18/10–5	Mt 21,23
19/6–15	Mt 21,25,27,46
20/1–15	SermDom. II, 90
22/10–19	Mk 13,22, Mt 25,46, Mt 26,1,2
26/12–9	Mt 26,3–5
27/4–10	Lk 22,3, Mt 26,14
27/12–6	PT C
27/17	Mk 14,11
28/1–20	PT C
29/4–15	PT C
30/10–3	PT E

38/5	PT E
38/6–19	Mt 26,17, Lk 22,8, Mk 14,13,14,16
41/5–20	PT E
43/5–11	PT E
44/5–20	PT E
45/10–9	Lk 22,15, Jn 13,4,5
46/1	IH
46/10–20	Jn 13,8,7,8–10
47/1–20	Jn 13,10,12–15, Mt 26,26
48/1–15	Lk 22,19, Mk 14,23, Lk 22,32
48/16–49/1	PT F
49/2–16	Jn 13,21, Mt 26,24, Mk 14,19, Jn 13,24,26,27
50/12–20	Jn 13,33, Mt 26,31, Jn 16,32, Mk 14,27,28
51/2–14	Mt 26,33, Lk 22,33, Mk 14,31,30, Jn 13,34
52/9–14	Lk 22,39, Jn 18,1
53/1–19	Mk 14,32–4, Lk 22,40,41, Mt 26,39,40
54/1–13	Mt 26,41,42, Mk 14,40, Mt 26,44
55/8–11	Lk 22,43
59/15–8	Lk 22,44
60/5–10	IH
62/11–20	Mk 14,41
63/1–20	Mk 14,42–4, Jn 18,4–6
64/1–6	IH
64/13–65/3	Jn 18,8, Lk 22,47, Mt 26,49,50
65/4–5	IH
65/6–7	Lk 22,48
65/13–7	IH
66/5–19	Lk 22,49, Jn 18,10,11, Mt 26,52,53, Lk 22,51
67/1–7	Lk 22,52,53
70/4–5	Mt 19,27
71/4–20	Jn 18,13, Lk 22,54, Jn 18,15–18
72/1–20	Jn 18,18–22
73/9–11	Jn 18,23
75/1–14	OL
76/2–8	IH
77/3–20	Mt 26,60,61,63–5
78/1–5	Mt 26,65,66,68
79/1–19	Mt 26,69,70, Mk 14,68, Jn 18,26, Lk 22,59, Mt 26,74, Mk 14,72, Mt 26,75
81/1–5	IH

81/12-4	Mt 27,1
82/1-10	Mt 27,2-4
82/11-3	IH
82/14-5	Mt 27,5
82/16	IH
82/19-20	Jn 18,29
83/10-20	Jn 18,30, Lk 23,2, Jn 18,31
84/1-20	Jn 18,33-37
85/1-2	IH
85/3-20	Lk 23,4-8
86/1-3	Lk 23,8,9
86/4-16	IH
86/17-20	Lk 23,12,13
87/1-9	Lk 23,14-16, Mk 15,25
87/10-9	IH
88/7-10	Mt 27,28
88/11-5	IH
88/16-9	Mt 27,29
89/2-17	IH
90/7-13	PT Q
91/1-20	Jn 19,15 18,31, 19,6-11
92/1-15	Jn 19,12,8,13, Mt 27,19
92/16-20	IH
93/1-5	PT Q
93/7-8	IH
93/16-94/4	Mt 27,24,25
94/5-10	IH
95/6-15	Mk 15,28, Mt 27,31
96/2-11	IH
98/8-18	IH
99/1-4	Mk 15,21
99/5-15	IH
100/1-6	Lk 23,28,29
100/7-19	IH
101/2-3	Lk 23,31
101/5-17	IH
102/7-19	IH
103/1-5	IH
103/9-14	IH
104/15-105/7	IH
106/1-2	Mk 15,24
106/6-7	PT U
106/8-16	Lk 23,24,42,43
107/1-9	PT U

107/14–9	Jn 19,26, Mt 27,45
108/1–6	Mt 27,51,52
108/7–12	PT U
108/13	Mt 27,46,49
108/14–8	PT U
109/2–5	Jn 19,29,30
109/6–19	PT U
110/2–20	Lk 23,47,48, Jn 19,31–34,38
111/1–5	Jn 19,38,39
111/6–17	PT Z
112/1–7	Lk 23,53, Jn 19,40, Mk 15,46
112/13–6	Mt 27,66,64

2. Az élet tökéletességéről

A kódex lap- és sorszáma	Forrásmű
117/3–132/9	B
132/10–134/9	IG
134/15–148/19	B

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IRODALOMJEGYZÉK

- Bárdos Gy. József, Szent Brigitta tizenöt imádsága codexeinkben. Bp., 1903.
- Békesy Emil, A Mária-siralmak: Új Magyar Sion VII (1876.), 641–52, 735–43, 811–24.
- Berrár Jolán, Közös nyelvi sajtóságok a Debreceni és Weszprémi-kódexekben: Pais-Eml. 581–6.
- Bonaventura, S., De perfectione vitae: Opuscula. Strassburg, 1495.
- Boros Alán, Zsoltárfordítás a kódexek korában. Bp., 1903.
- Briquet, C. M., Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600. Genève, 1907.
- Brüsztle József, Recensio Universi Cleri Dioecesis Quinque-Ecclesiensis. I–IV. Quinque-Ecclesiis, 1874.
- Horvát István, A Magyar Nyelv régi Maradványairól: TudGyűjt. XIX (1835.) VIII, 21–5
- Horváth Cyrill, Pomerius. Bp., 1894.
- Horváth János, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. Bp., 1944.
- Iohannes Gerson [Thomas a Kempis], De imitatione Christi. Augsburg, 1488.
- Iohannes Herolt, Sermones discipuli de tempore et de sanctis cum promptuario exemplorum et de miraculis beatae Mariae virginis. Nürnberg, 1483.
- Kardos Tibor szerk., Régi magyar drámai emlékek. I. Bp., 1960.
- Katona Lajos, A Weszprémi-kódexnek egy homályos helye: Nyr. XXXV (1906.) 37–8.
- Kilián István, Magyar Mária-siralmak: Új Írás XXI (1981.), 4. sz. 3–17.
- Kilián István, Szent Péter siralma: Új Ember 1985. március 31.
- Kniezsa István, Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1952.
- Könyvkiállítási emlék. Bp., 1882.
- Magyar Irodalmi Lexikon. Bp., 1963.
- Mezey László, Paleográfia. Egyetemi jegyzet. Bp., 1962.
- Munkácsi Bernát, A Weszprémi codex hosszú mássalhangzói: Nyr. IX (1880.), 97–102.
- Osualdus de Lasko, Sermones dominicales Biga salutis intitulati. Hagenau, 1499.
- Pelbartus de Themeswar, Sermones Pomerii de sanctis. Hagenau, 1500.
- Piccard, Gerhard, Die Kronenwasserzeichen. Stuttgart, 1961.
- Piccard, Gerhard, Wasserzeichen. Waage. Stuttgart, 1978.
- Pintér Jenő Magyar irodalomtörténete. I. Bp., 1930.
- Pusch Ödön, Vallásos elmélkedések kódexeinkben. Kolozsvár, 1910.
- Pusch Ödön, A Weszprémi-kódex passiója és Herolt János: Kalazantinum XV (1910.), 196–200, 221–7.
- Szerecz A. Imre, Kódexeink párhuzamos szentírási töredékei. Bp., 1916.
- Szilády Áron szerk., Sermones Dominicales. I–II. Bp., 1910.
- Szilágyi Sándor, A budapesti m. kir. Egyetemi Könyvtár codexeinek czimjegyzéke. Bp., 1881.
- Szylaba Emil, A pozsonyi klarissza-templom története. Bratislava-Pozsony, 1944.
- Tarnai Andor, „A magyar nyelvet írni kezdik.” Bp., 1984.
- TESz. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. I. Bp., 1967.

- Timár Kálmán, Adalékok kódexeink forrásaihoz: ItK. XXXVI (1926.), 42–53.
Timár Kálmán, Magyar kódex-családok: ItK. XXXVII (1927.), 60–7, 210–24.
Toldy Ferenc, A magyar nemzeti irodalom története. I–II. Pesten, 1851.
Toldy Ferenc, Egri szünnapok: Új Magyar Múzeum III (1853.), 10. sz. 515–34.
Toldy Ferenc, Nádor-codex. Budán, 1857.
Tóth András, Az Egyetemi Könyvtár kéziratárának fejlődése: Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei VI (1972.), 13–41.
Varga Damján, A Weszprémi-kódexnek egy homályos helye (hozzászólás): Nyr. XXXV (1906.), 38.
Varga Damján, Kódexeink Mária-síralmai. Bp., 1899.
Vargha Damján, Szent Ferenc és fiai a magyar kódexirodalomban. Bp., 1927. Klny.
Volf György, Weszprémi Codex: Nyár. II, 1–49
Volf György, A Weszprémi Codex: Nyár. II, VI. 1.
Zolnai Gyula, Nyelvelméink a könyvnyomtatás koráig. Bp. 1894.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A KÓDEX HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Bezdetik ita vront kemmarol
Vale predicatio

Miseremini mei miseremini mei sal
tem vos amici mei Job xix
kompruleto kompruleto taitam a
nagi ezak taim en baratin Job xv

Et igitur monia eredit zereit a zent
iob patriarcha kommenet tyentkilenzed
rezeben: De magis iden altolua son mo
dia a ny nemos azonionk maria q vlt
agnat egietlen egi remensede miforo alb
vata zomoris organal ziuenet nagi kesa
wseguet az q zerehmes fianab ehvilagi
nat meg valtoianab kereztfaia alat me
li idogben iustis myntet hogi a kereztfan
komzdos kustu son ziuunt zereit kompru
lionk **I**mez harom okaert: Elizer
azert a to zemed: mert az ni ystenont
vront es meg valtonk ki mi ereltont vete
jel ez emberseget a taben zemed: ezert.

Kezdetik ith vronk kenniarol
valo predicacio

Thema¹

- 5 **Miseremini me: miseremini me sal-**
tem vos amici me lob XIX
Kõniqrulietõk kõniqruletõk raitam a
uagi czak thiu en² baratim lob XIX
Ez³ igeket⁴ mongia eredet zerent a zent
10 iob patriarcha kõnuenek tizenkilenczed
rezeben: De maga igen alkolmason mõ-
gia a my nemõs azzonionk maria ez vil-
agnak egietlen egi remensege mikorõ alh
vala zomõrw orczauul ziuenek nagi kese-
15 rwsegeuel az õ zerelmes fianak eh vilag-
nak meg valtoianak kereztfaiia alat me-
li igegben **Inth** mýnket hogi a kereztfan
kenzõdoh kristuson ziuuink zerent kõniqrul-
liõnk **Imez három okaert: Elõzer**
20 azert a ky zenued: mert az mi ystenõnk
vronk es meg valtonk ki mi erettõnk vette
fel az emberseget a kiben zenued: ezert⁵

ez igeket nem oknetul mongia a keserues
 amnya korigulictok en raitam isen meg
 keserget amian **S**iristok en velem mert
 yme az en ystenom es fiam a taw meg
 valtotok tot en zwzen fogadet es zulet
 es zwzei teummel uenelet: fereztara
 fel seztetuen ket tol nai kogyt halla meg
 a bizom isten es ember **M**asozer korn
 orulugit kel a ken zenuendo kristus
 mert q magaert nem: de a mi zeretokent
 ert baragagaert hogi myntek az q drag
 alatos zent veremel meg valtana bynemt.
 bol meg mosua: es az isten seget kellem
 tosse tenne ~~ez~~ mondatit a wag ezak tho
 en baratim vgi mynth mondanai gon
 dolatok meg: **M**ert a taw zeretokent ze
 med: azert keserogietok meg en velem
 ha bizom barati vattok: **M**ert yme latt
 iatok ezt hogi mitoron valaki meg hall
 a ki q raita sie iegie amnak hogi vagi
 az q barati fogzul valo az: nagi haza

- ez igeket nem oknekul mongia a keserues
annya kőniqrulietők en raitam igen meg
keserődet anian **Siriatok** en velem mert
yme az en ystenőm es fiam a thw meg
5 valtotok kyt en zwzen fogadek es zulek
es zwzei teiemmel neuelek: kereztfara
fel fezittetuen ket toluai kőzöt halla meg
a bizon isten es ember **Masoczec kőni-**
qrulnőnk kel a ken zenuendő kristusō
10 mert ő magaert nem: de a mi zeretetőnk-
ert baraczagaert¹ hōgi mynket az ő drag-
alatos zent veruel meg valtana byneink-
bol meg mosna: es az istensegnek kelleme-
tősse tenne **Erre** mondatik a wag czak thv
15 en baratim vgi mynth mondanaia gon
dolatiok meg: **Mert** a thw zeretettőkert² ze-
nued: azert keserőgietők meg en velem
ha bizoni barati vattok: **Mert** yme latt-
iatok ezt hōgi mikoron valaki meg hall
20 a ki ő raita sir iegie annak hōgi vagi
az ő barati kozzul valo az: uagi haza-

bel: a wag rotonfaga: uagi q hozza
 tartoty: ~~Gzenkepen~~ a fi a zemedq kist.
 nyfal zemed es q halalan zeretedbol es
 autatofagbol syr legie hogi a kustusnak
 zeretie az ~~harmagor~~ kormu
 nonk ksh az edes amankon es a kem
 emendq vrimkon a kemak kemeny vol
 taert ah melliet zemedenet: ~~Mert so~~
ha nem volt ez vilagon olion uagi kem
 meliet a kustus zemedo: olyan keseru
 seg meliet a zwo maria lata az q fianak
 halalan: mert joha embernek neline
 meg nem mondhatta mynemwozom
 orufaggal sebhettetik vala az amianak
 q zine az q egietlen egi fianak q kemi
 an es halalan: ~~unfort~~ lattia vala ho
 gi a fit q ilien tiztan fogadot vala ilien
 uagi giquinseguel zwolt vala ilien
 edesqn newelt vala meg kptqz tetqt

beli: a wag rokonsaga: uagi φ hozzá
 tartoth¹: Ezenkeppen a ki a zenuedφ krist-
 ussal zenued es φ halalan zeretedbol es
 aitatossagbol syr legie hogi a kristusnak
 5 zeretφie az **Harmaczor kφniφrul**
nonk kelh az edes aniankon es a kenz-
 enuendφ vrunkon a kennak kemeny vol
 taert ah melliet zenuedenek: **Mert so-**
ha nem volt ez vilagon olion nagi ken
 10 meliet a kristus zenuede: olyan keseru-
 seg meliet a zwz maria lata az φ fianak
 halalan: mert soha embernek neliue
 meg nem mondhattia mynemw|zom-
 orusaggal sebhettetik vala az² anianak
 15 φ ziue az φ egietlen egi fianak φ kenni-
 an es halalan: **mikort** lattia vala ho-
 gi a kit φ ilien tiztan fogadot vala ilien
 nagi giφniφruseguel zwlt vala ilien
 edφsqn newelt vala meg kφtφztetφt

Országos Széchényi Könyvtár

volna sephettept tagoltatot es meg vral
 ratot volna: ~~berc~~ ala folna: a harom
 kemen vas seget kozet tegetzene seiet
 sehaituan: siena zomungozni hallana.
 ia es egi ital vizek neki ilien vtolsozuk
 sebbe nem atsiata **O meli igexan**
mondhatta vala akaron a keseru
 es anya zerelmes fiam iesus en zeme
 ymmet vlagossaga en eletemnek teme
 nsege es kiefegeh te ez mai napon zemu
 edel a bimsseket: **Meg** latom azert ki
 ezodal azot a te himeid kozul kit en rai
 tem es te vaitad keserulnek auagi kon
 ioculnek bizomauat **Zent Bernard**
nak mondasza zerent ualaki a kist
 us vtanknak kemian nem keserug
 kememb a kizalnal: dohosb a koporso
 nal: nehez b a soldnel **Azert** kegelm
 es vram iesus elph ystemek zentseges

volna sephettetöt tagoltatot es meg vtal-
tatot volna: **vere ala** folna: a három
kemen vas segek közöt tegergene feiet
lehaituan: sirua zomiuhozni hallana-
5 ia es egi ital vizet neki ilien vtolso zuk-
segbe nem athata **O meli igazan¹**
mondhattia vala akaron a keseru-
es anya zerelmes fiam iesus en zeme-
ymnek vilagossaga en eletemnek reme-
10 nsege es kiessegeh² te ez mai napon zenu-
edel a binösokert: **Meg** latom azert ky-
czodak azok a te hiueid kozzul kik en rai-
tem es te raitad keserulnek, auagi kön-
iorulnek³ bizoniaual **Zent Bernard-**
15 **nak mondasa** zerent ualaki a kristu-
us vronknak⁴ kennian nem keserug
kememb a kizalnal: dohosb a koporso-
nal: nehez b a foldnel **O azert** kegelm-
es vram iesus elöh ystennek zentseges

Országos Széchényi Könyvtár

Magyar Nemzeti Múzeum
1014 Budapest, Széchenyi tér 6-8.

fia a te nagb zerecetpderk tyuel mynt
 et zereettel es teferuet halalt zemmedel
 mish te raitad komprulm akaronk keua
 miot a te zent sebed zinvonkben helhez
 ketupnk a te hialalodad zent zwleddel
 edqson sivatnonk: **K**rouk avert teqdet
 vram qsed meg a mi zinnket a te meleg
 zent veredel god haluan a te zent kem
 dat hemilheffnk meg a te meleg verqit
 ul es geuectipnk meg a te zent zerecettp
 et ereznessok mi es a te kemdat lolkont
 ben sivatnassok zinnk zereent mynde
 napon qtet ki legion teneket kelle me
 tes neknt odnessesqos **M**isere
 minn mei zif komprulietok en
 raitam a uagi galk thw en ba
 ratim **E**iget melle ym ez harom dol
 got kel myneknt meg latnonk **E**la
 zere miteppen tezdetek vront iesusnak

fia a te nagh zeretetödert kyuel mynk-
 et zerettel es keserues halalt zenuedel
 mih te raitad kõniqrulni akaronk keua-
 nnioK a te zent sebcid ziuwnkben¹ helhez-
 5 tetnõnk a te halalodad zent zwleddel
 edõsqõn siratnonk: **Keronk** azert tegõdet
 vram õssed meg a mi ziuinket a te meleg
 zent verõdel² hog haluan a te zent kenidat
 heuulhessõnk meg a te meleg verõtt
 10 ul es geriegõnk meg a te zent zeretettõl³
 es **erõzhessõk** mi es a te kenidat lõlkõnk-
 ben sirathassõk ziuink zerent myndõ
 napon õtet ki legion teneked kelleme-
 tes nekõnk õduességõs **amõ Miscre-**
 15 **mini meì etc Kõniqrulictõk en**
raitam a uagi czak thw en ba-
ratim Ez igek melle ym ez harom dol-
 got kel mynekõnk meg latnonk **Elõ-**
zer⁴ mikeppen kezdetek vronk iesusnak

Országos Széchényi Könyvtár

halala a sidottal Masozor miképp
 vegeztetet es tekellettet meg vront
 nak halala az pogan nepektul Flax
 magyar **M**uenny hazon teuet tezet
 az artatlan baramak halalabol emb
 qri nemzetnek. **S**lofer mondani
 hogi lasok meg miképpen kezdettek vr
 onfnak halala a sidottal **T**urmonth
 tel eh melle hogi harom oka lon vront
 nak halalanak. **E**g a mi nyaualias
 agont es binqnt fibol meg nem zaba
 dulgatont vala ha nem szak a nyat
 Er zabad volna mynden byntol. **E**
 z adta vrontat abra hogi zennedne
 a melleget zeretedbol es az q attia
 nak tytessegeert es a mi valzagon
 kert fel venne a halalt Masod
 oka lon vront halalanak a si
 dotnak Jri ege ieleffen a papi seig

halala a sidoktól **Masoczor** mikeppē
vegeztetek es tekellettetek meg vronk-
nak halala az pogan nepektul **Har-**
maczar¹ **Minemu** hazon k̄uetk̄ozek
5 az artatlan barannak halalabol emb-
p̄ri nemzetnek **Elozer**² **mondam**
hogi lassok meg mikeppen kezdettek vr-
onknak halala a sidoktul. **Tunnonkh**
kel eh melle hogi harom oka lon vronk-
10 nak halalanak: **Els̄o** a mi nyaualiass-
agok es bin̄ok kib̄ol meg nem zaba-
dulhatonk vala ha nem csak a myat
ky zabad volna mynden bynt̄ol: **Ez**
indita vronkat ahra hogi zenuedne
15 a melseges zeretedbol es az φ attia-
nak tiztessegeert es a mi valczagon-
kert fel vennie a halalt **Masod**
oka len vronk halalanak a si-
doknak Iriiege³ ielesben a papi feie-

Országos Széchényi Könyvtár

84
dehinciket es zeregety sidosnak **M**er
mikepen az evel iaro madarakat
nem lathattak a napnak vilagos-
gat: ezen kepen az gonoz sidos az edes
vront iesusnak ezefordeset es ezuda-
telet. **E**teseguel a nagi irizegibol ne
halhattak vala miert hogi az p bing-
ket mluan meg feddi valah mikeny az
islag biron azert mynden dolgot bami-
ak valah islesken hogi lazart a kizple-
tos azzomiallatotnak martanak es
magdalanak attiofsiat negyed napo
el temeresseket vanna halataibol fel-
tamazta: **E**tes vasarnap elot valo
penteken betaniaban es ierusalomsz
kat kifi mer fold: mely dolgot sokan ah-
sidos kozul latuan es haluan hinc-
nek a krisztuban **M**ely dolgot hal-
uan az sido papok es a zeregetysek

delmeknek es zerzetős sidoknak **Mert**
mikeppen az eyel iaro madarakath¹
nem lathattiak a napnak vilagossa-
gat: ezenkeppen az gonoz sidok az edes
5 vronk iesusnak czeleködeset es czuda-
tetelet: **Bekeseguel** a nagi iriczegbol nē
halhattiak vala miért hogi az φ binő-
ket niluan meg feddi valah mikenth az
igaz biroh azert mynden dolgat banni-
10 ak valah **ielesben** hogi lazart a tiztőle-
tős azzoniallatoknak martanak es
magdalnanak attiokfiat negied napō
el temetessenek vtanna halataibol fel
tamazta: **Siketh** vasarnap előt valo
15 pentōken betaniaban ky ierusalemhöz
ket² kisz mer föld: mely dolgot sokan ah
sidok közzul latuan es haluan hiuc-
nek a kristusban **Mely dolgot hal-**
uan az sido papok es a zerzetőssek

Országos Széchényi Könyvtár

8
bozsonkoduan vront kustuſea harmad
napon az az ~~istet~~ ~~vasar~~ ~~napen~~ kaphas
nat hazahoz giulenet by azon ezrende
ben pispok valah sudosattan es monda
nat a tanagban myntis Janos ~~is~~
ia euangelionamat tizen egiedet
rezebe. ~~Mat~~ tegiokt lattiatok hogi ez
ember sok gudaokt tezon kimes mynd
ez vilagh btanna Indultis: ha zabado
hagiot ettet mind naiank kezdenek ne
ki hymni meliet a romaiak ha meg hal
landnat rciank iqnek es el raboliak
nepinket es ah birodalmat es: el vezek
tolont legotton egi ~~es~~ ~~ez~~ ~~z~~ ~~ul~~ ~~ok~~
kynek neue kausas monda. ~~Temp~~
tutok valamt singen sem gondoltok
netalan: de illis es zutseg hogi egi em
ber meg hallion: es ez tellies nemzet
el ne vezon: ~~Et~~ ~~sed~~ ~~et~~ ~~nem~~ ~~monda~~
quon feietok de zent lelet mondata

bozzonkoduán vronk kristusra harmad
napon az az **siket vasarnapon** kaiphas-
nak hazahoz giulenek ky azon eztende-
ben pispök valah sidesakban es monda-
5 nak a tanaczban mynth **lanos ir-**
ia cuangeliomanak tizen egiedek
rezebe **Mit** tegiönk lattiatok hogi ez
ember sok czudakot tezon **Imeh** mynd
ez vilagh vtanna Indulth: ha zabadö
10 hagiok öttet mind naiank kezdenek ne-
ki hynni meliet a romaiaik ha meg hal-
landnak reiank iönek es el raboliak
nepinket es ah birodalmat es: el vezik
tölonk **legottan egi ö közzulök**¹
15 kynek neue kaifas monda **Thw nē**
tuttok valamit: singen sem gondoltok
netalan: de illik es zukseg hogi egi em-
ber meg hallion: es ez tellies nemzet
el ne vezzön: **Ezt kedik** nem monda
20 önnön feietöl de zent lelek mondata

95
vele ~~azert~~ hogi vront iesusnak ez tal,
lies emberi nemzetert sielesben az id,
vgyulendobert meg kel vala halma
Az naptol fogva azert el vegeztek
hog meg eliek qttet vront iesus iol tud,
uan az q tmagokat nem iaruá ymar
miluan feztetek fidosagban sem marada
De betaniabel menec a puztaban q tamit
namual a iordan vizen tuol valo varas
ban mely neugyertek eszremek: **M**elic
nagi het mer felden vagion ierusalem,
tel arabianak hataran: mely orzagba
abagarus vala akaron kirali kyt vront
kristus membe menti vtan zent tamas
apostolnak myatta meg gogita a poklos
sagbol es vront iesus ioh marada ve
rag zombatiq **Z**ombaton kedig q
meg betaniaba terch ket okaert **A**zert
hogi az q tauol voltabol meg feseq

vele **Miert** hogi vronk ieszusnak ez tel-
lies emberi nemzetert sielesben az id-
vözulendőkert meg kel vala halnia

Az naptol fogua azert el vegezek

5 hog meg olick őttet vronk ieszus iol tud-
uan az φ tanaczokat: nem iaruā ymar
niluan közötek: sidosagban sem marada

De betaniabol mene a puztaban φ tanit-
uanial a iordan vizen twl valo¹ varas-

10 ban mely neuztetik effrennek: **Melie**
nagi het mer földén vagion icrusalem-
től arabianak hataran: mely orzagbā
abagarus vala akaron kirali kyt vronk
kristus menibe meniti vtan zent tamas

15 apostolnak myatta meg giogita² a poklos-
sagbol es vrunk ieszus ith marada ve-
rag zombatig **Zombaton kedig** es-
meg betaniaba tereh ket okaert **Elözē**
hogi az φ tauol voltabol meg keserφ-

Országos Széchényi Könyvtár

Dpt Amiat vigasztalniaia **M**asorax ho-
 gi a byomi baran az q toruenbeli huse-
 ti baramat meg erele vtan erettynk
 meg glettetnek: **M**asoran azert ierito-
 hoz kszelgetne az vtan giogita meg a
 kiz poklosokat es a tamtuamotnat meg
 monda hog meg fognaia ierusalem-
 ben es a poganoktol meg glettetnek
 de qt ezt nem eretket miegl mondan-
 aia **E**stue azert betaniabaz lusa-
 uan marta es magdalena poklos sim-
 onnak hazamial vargorat zeezenek
 eh vargoran sokan volanak: mert vro-
 nk iesus azgonont maria: lazat: es az
 tamtuamot a sidok egyzulis az ielosi-
 kit a papi azon napon iottenek vala
 ierusalembe: hogi latnait lazart
 kit a papi feiedelmek el vegeztek vala
 hogi meg glienek: **M**ixt q miatta so-
 kan hiznek vala a kustusban mitey

döt Anniat vigasztalnia **Masoczer** ho-
gi a bizoni baran az ő törüenbeli husue-
ti barannak meg etele vtan erettönk
meg ölettetneik: **Mikoron** azert ieriko-
5 hoz közjelgetne az vtan giogita meg a
tiz poklosokat es a tanituanioknak meg
monda hog meg fognaiak ierusalem-
ben es a poganoktol meg ölettetneik
de ök ezt nem ertetek miröl mondan-
10 aia **Estue** azert **betaniaba luth**
uan marta es magdalna poklos sim-
onnak hazannal vaczorat zerzenek
eh vaczoran sokan volanak: mert vro-
nk iesus azzonionk maria: lazar: es az
15 tanituainiok a sidok közzulis az icelosi
kik¹ a papi azon napon iottenek vala
ierusalemböl: hogi latnaiak lazart
kit a papi feiedelmek el vegeztek vala
hogi meg ölienek²: **Miert** ő miatta so
20 kan hiznek vala a kristusban mkep

penzent agoston doctor mo
 ngia varzora alaki kezdeg a sidok kez
 degnye lazart minemmo volna az ab
 rahanmak tebele a pokolnak tpmle
 tze: es az halal minemmo keseru bol
 na ky myndim kepl zoluan: nekik az
 halaltol ugi monda hogi ohy keseru
 volna hogi embernek melue: azt ky
 nem idontsetnie: leg ottan vront ke
 istus: ezt haluan: miert rakon kezel
 meg kel vala azt keztolmi: miert bizo
 ni emberis vala: fezde rezketnye es
 veritomy hit latuan **Magdalena**
Gondola azt hogi igen meg faradot
 volna az utnak nagi es nesez volta
 ert: es hogi qttet meg batoritanaia
 a uagi meg expossitencie veuen egi
 zelonye dragalatos kenetot hazanal
 es neki uiuen sciens qtte a uagi my

pen zent agoston doctor mo-
 ngia vaczora alath kezdeg a sidok ker-
 döznye lazart minemw volna az ab-
 rahamnak kebele a pokolnak tömle-
 5 cze: es az halal minemw keserw vol-
 na ky myndinikröl zoluan: nekik az
 halalrol ugi monda hogi oly keserw
 volna hogi embernek nielue: azt ky
 nem ielöthetnie: leg ottan vronk kr-
 10 istus: ezt haluan: miért rakon köz-
 mel kel vala azt koztolni: miért bizo-
 ni emberis vala: kezde rezketnye es
 veritözni kit latuan **Magdalena**
 gondola¹ azt hogi igen meg faradot
 15 volna az utnak nagi es nehez volta-
 ert: es hogi öttet meg batoritanaia
 a uagi meg erőssiteneie veuen egi
 zelöncze dragalatos kenetöt hazanal
 es neki uiuen feiere ötte a uagi my-

Országos Széchényi Könyvtár

nt egi rosa vyzet meg kene vele kinek
 joh illattianat: mynd az egez haz be
 tellet **Emel** nagy iofeduel veue az ed
 es zwz maria Judas kedig latua
 ezt miert orw vala kezde morgodni ed
 qf vrontnak ellene es a kiztoletqs azzo
 miallatnak magdalanak mondua
Emely seiaba veze el ez draga fenet
 mert tobben athattat volna el harom
 sz penznel a zegemistnek osztajtha
 ttat volna nagy hajnalatoson **Ezen**
keppen zolnak vala a tobbi es de m
 ab igietqzetre mert iudas arca mo
 dia vala hogi kzed rize el vrozhatta
 volna a tobbi kedig a zegemistqn valo
 eqmqruletqssqbol miert meg tetellet
 lenot valanak **H**z orator fogua
 el negeze iudas hogi otets azert az se
 dotnak el aculnais **Miert** tudis va
 la hogi ymmaron halalaza tanafot

nt egi rosa vizzel meg kene vele kinek
 ioh illattiaual: mynd az egez haz be
 tellek **O mel** nagi iokeduel veue az ed-
 es zwz maria **ludas kedig latuā**

5 ezt miert orw vala kezde morgodni ed-
 qs vronknak ellene es a tiztpletqs azzo-
 niallatnakh magdalnanak monduā

O mely heiaba veze el ez draga kenet
 miert¹ tōbben athattak volna el harom

10 zaz penznel a zegeniōknek oztogatha-
 ttat volna nagi haznalatoson **Ezōn-**
keppen zolnak² vala a tōbbi es de m-
 as igiekqzetre mert iudas arra mō-
 gia vala hogi tized rezet³ el wrozhatta

15 volna a tōbbi kedig a zegeniōkōn valo
 kōniqruletōssegbōl miert meg tekelle-
 lenok valanak **Az oratol fogua**

el uegeze iudas hogi oteth azert az si-
 doknak el arulnaia **Miert tugia va-**

20 la hogi ymmaron halalara tanakot

tanok volna hogi a harmyneg penzt
 fit alit volna elh veztetnek lelni meg
 nershetnie drunk iesus kedig lat
 uan hogi meg haboretanak volna
 mynt kegyes mestor el zendesite pter
 monduan **S**miert haboretot meg
 ez azzomiatca: mert nagi yot ton
 esben en velem **E**zen valaszol ez eua
 ngeliam gyrdetk myndenot diriz
 tetik q es fele ics dolgotek **A**b zegem
 qt myndencor veletok lehetnek: de en
 nem: azert miforo akarangiatok yol
 tehettok q velok: ez fele doleg mast
 lon amnat peldaiara: hogi az en test
 om rakon kezel el temetteth erre jria
Zent lanos hizen egied rezebe
 az q euangelio manak hogi parang
 ola vront iesus magdalanak hogi te
 metesereis meg hasima benny: Etybol
 meg terzif hogi zent lelok tetete est

- tanok volna hogi¹ a harmyncz penzt
 kit alit valla² elh veztötnek lelni meg
 nerhetneie **vrunk iesus kedig** lat-
 uan hogi meg haborottanak volna
- 5 mynt kegiqs mestör el czendesite öket
 monduan **Smiert** haborottok meg
 ez azzonialatra: mert nagi yot tön
 ehben en velem **Bizon** valahol ez eua-
 ngeliom³ hyrdetik myndönvt diczir-
- 10 tetik ö eh fele ioh⁴ dolgaert⁵ **Ah** zegeni-
 ök myndencor veletök lehetnek: de en
 nem: azert mikorö akarangiatok yol
 tehettek ö velök: ezh fele dolog mastä
 lõn annak peldaiara: hogi az en test-
- 15 öm rakon közsel el temettetik erre iria
Zent lanos tizen egied rzebe⁶
 az ö euangeliomanak hogi parancz-
 ola vronk iesus magdalnanak hogi te-
 metesereis meg hagina benne kyböl
- 20 meg teczik hogi zent lelök tetete ezt

q vele ezet mynd virag zombaton le
 nes betamaban poklos simonac haza
 nal vrag usarnapon kedig
 vront iesus mene nagi reghuel
 betamiabol ierusalembe a zamaron es
 eleibe iguen az kofseg ol nagi tiztossag
 gel vinct es fogadat hog meliet ann
 ak clotte sona nem tettenek vala q ne
 ti miferon azert kszelgetne a varosi
 hoz oli nagi siraft tyn hog a mit akar
 vala mondani a zoksgastol miluan ty
 nem mondhatta vala mely siraft tyn
 az edes iesus a varosertis finet el kel
 vala az q galalaceth titus vespusian
 usnak miattah tprettetni fondarne
 romabol de a bings lolkoket kibriet a
 hytetlensaget grotte el bel vezniq
 haluan kedig a szerzetos jdot
 hogi illien nagan tiztossaget hozattat
 nek vront iesus a neptal ebnetk.

̑ vele ezek mynd virag zombaton l̑-
 nec betaniaban poklos simōnac haza-
 nal verag vasarnapon kegig
 vronk icsus mēnc nagi reguel

- 5 betaniabol ierusalembe a zamaron es
 eleibe ȋuen az k̑sseg ol nagi tizt̑sseg-
 gel viuck es fogadak¹ hog meliet ann-
 ak el̑tte soha nem tettenek vala ̑ ne-
 ki mikoron azert k̑zelgetne² a varos-
 10 hoz oli nagi sirast t̑n hog a mit akar
 vala mondani a zokogastol niluan k̑y
 nem mondhattia vala mely sirast t̑n
 az edes icsus a varoserth kinek el kel
 vala az ̑ halalaerth titus vespasian-
 15 usnak miattah t̑rettetni³ fondamē-
 tomabol de a bin̑s l̑lk̑ket kiknek a
 hytetlensegert ̑rokke el kel veznȋk
Haluan kedig a zerzet̑s sidok
 hogi illien nagi<on>⁴ tizt̑ssegel hozattat
 20 neik vronk icsus a neptul ehnekk-

leszettel es nagi ipem diezettel irig
 segucl meg vakuluan kezdet meg til
 tam hog senti a varosban zalast neki
 adna ~~Makoren~~ iutoti volna meg in
 dula mind a telies varos: monduan
 midolog es es kezoda a fiyeh a para
 ztsag mongia vala: ez ~~A nazaret~~
 hely ~~iesus~~ ~~ppfetes~~ es legottan a te
 mplemba menuen fi vye omman az
 arosokat es a veueket: fi veruen oket
 fotelbol ezenalt gtorral monduan
 kuan vagion ~~Az~~ ~~es~~ ~~szazom~~ ~~imadga~~
 gnak haza es legottan hozza iarula
 nak a vatok santak es egieb korszag
 gal meg foglaltattat smind meg gio
 giuhnak vala: ~~latuan~~ a papi feiedel
 met es nagi ezudakat meliket tezon
 vala es szogi az yermeket mondian
 at enekeluc diezeret nag magosso

lesőkkel es nagi isteni diczirettel irig-
 seguel meg vakuluan kezdek meg til-
 tani hog senki a varosban zalast neki
 adna **Mikoron** iutoth volna¹ meg in-
 5 dula mind a telies varos: monduan
 midolog ez² es kiczoda a ki yoh a para-
 ztsag mongia vala: ez **A nazarat-
 beli iesus ppfeta**³ es legottan a te-
 mplomba menuen ki vze onnan az
 10 arosokat es a veueket: ki veruen oket
 kotelbol ezenalt ostorral monduan
 Iruan vagion **Az en** hazom imadcza-
 gnak haza es legottan hozza iarula-
 nak a vakok santak es egieb korsag-
 15 gal meg foglaltattat smind meg gio-
 giulnak vala: **latuan** a papi feiedel-
 mek ez nagi czudakat melicket tezon
 vala es hogi az germokok⁴ mondan-
 ak enckelue diczeret nag magossö

Országos Széchényi Könyvtár

dauid kiralmak franak. **M**endamat
 nagi karagual hallodeh myt mond,
 nak ezit: monda vront ius solh de
 el zenuedqm a digiretet az ysternek
 atarattiact: meet ezt meg mondat
 ta vala meg ennek elotte dauid fr.
 al **A** goczemoknek es az artatlanok
 nak zaiokbol tekelled meg a digiretet
 azert mondom tyn nektek ha ezet
 veztek lenek an tenekis kairalmak az
 en digiretemet **E**i be teliespedet nagi
 pentyten mert az apostolok **u**nter
 a kystus vrontnak neuet gab neueg
 m sem meuenek a kinek meg zakado
 zanak es repedzenek **M**ikoron m
 vnd estueig azert pialot volna
 senti nem hua qtet hazahoz hog emi
 adna de ehon gomuihon terel betami
 aban **E**i meg ortuen az q hzigletpe
 anya igen meg keserduen rapta.

- dauid királnak fyanak: **Mondanak**
 nagi haragual hallodeh myt mond-
 nak ezik: monda vronk iesus lolh de
 el zenuedõm a dicziretet az istennek
 5 akarattiaert: mert ezt meg mondat
 ta vala meg ennek elõtte dauid kyr-
 al¹ **A czoczomoknek** es az artatlanok
 nak zaiokbol tekelled meg a diczõretet
 azert mondom thw nektõk ha ezek
 10 veztek lenck ah kõuekis kaialttiak az
 en diczõretemet ki be teliesõdek nagi
 pentõkõn² mert az apostolok **mikorõ**
 a kristus vronknak neuet csak neuez-
 ni sem merneiek a kinck³ meg zakado-
 15 zanak es repedõzenek **Mikoron m-**
ynd estueig azert p̄dicalot volna
 senki nem hiua õtet hazahoz hog enni
 adna de chõn zomuihon tereh betani-
 aban kit meg ertuen az õ tiztõletõs
 20 anya igen meg keserõduen rayta

meg monda martanak es magdal
 nanak fik mglen ettet kistenienek
 mynd tegyssen lyhettot kenhullat
 assokal kezde etet kerni hog ne memne
 fel tobbe ierusalembe: ~~hnek~~ monda,
 az edes vront iesus zerelmet anyam
tekesseged legen benne fel kel memne
 mert el yet Immar az idq: fiben be kel
 az irasotnak meliek en colam iratta
 nak telliesedni ah Ahzent Isaias
 en colam irta kenuenek else rezebe fia
 kat neuelket en qk kedig meg vtaljak
 engemet: emnek vtana az etyk el kez
 uluen gnek keueset a mynt lehetek
Isa Isen reguel ismegtent fel
 mene vront iesus ierusalembe es meg
 chqzet az vton nem tezt zerent de le
 let zerent feuanuan a meg vatulis
 sidotnak iduqsseseket es latuan az

+

meg monda martanak es magdal-
 nanak kik miglen etket kizitenenek
 mynd kegiõssen hyhettiok kõnhullat-
 assokkal kezde õtet kerni hog ne menne

5 fel tõbbe ierusalembe: **Kinek** monda
 az edes vronk iesus zerelmes anyam
Bekesseged legen benne fel¹ kel mennē
 mert el yot Immar az idõ: kiben be kel
 az irasoknak meliek en rolam iratta-

10 nak telliesedni ah **Ah zent Isaias**
 en rolam irta kõnuenek elsõ rezebe² fia-
 kat neuelek en õk kedig meg vtaltak
 engemet: **enck** vtana az etõk el kez-
 uluen õnek keueset a mynt leheteh

15 Hetfen reguel ismegent fel
 mene vronk iesus ierusalembe es meg
 ehõzek az vton nem tezt zerent de le-
 lõk zerent keuanuan a meg vakulth
 sidoknak iduõssegeket Es³ latuan az

Országos Széchényi Könyvtár

ut scien fige fat oda mene figet te,
 refuen q raita es nem leluen meg
 attoza qtet monduam **Goha** tetpled
 giumqlz ne tetgmign: es az nap mig
 fi terenet ifmeg ierusalembql meg
 aza **lunet** iegiere hog meg mutatn,
 aia mert a sidot fit ezat az leuelet
 valiat az isten tyruemienet qropte el
 ellene vezniqt **Es** **mifoxon** be m
es volna a varosba legottan a tem
 plomba mene es ot kezde predialla,
 ni a nepnet fith latuan a papif
 ciedelmef es ah tofsegnet seiedelmi
 mondomaf neti ty hatalmanal tezt
 te ezeketh: hog it predialaz mi atax
 atont ellene: **Mert** a templomba pre
 dicalani vaj a toruence ah nepet ta
 nitani nem vala zabad ha nem ezat
Asoknat fit q hatalmottol erre va

ut felen fige fat oda mene figet ke-
 resuen ꝥ raita es nem leluen meg
 atkoza ꝥtet monduan **Soha** tetꝥled
 giuꝥꝥcz ne terꝥmion¹: es az nap mig
 5 ki terenek ismeg ierusalemꝥl meg
 aza **Ennek** iegiere hog meg mutatn-
 aia mert a sidok kit czak az leuelet
 valiak az isten tꝥruenienek ꝥꝥkke el
 kellene vezniꝥk **Es mikoron be m-**
 10 **ent**² volna a varosba legottan a tem-
 plomba mene es ot kezde predicalla-
 ni a nepnek **kith latuan a papif**
ciedelmek es ah kꝥssegnek feiedelmi
 mondanak neki ky hatalmaul tezꝥt
 15 te ezeketh: hog it predicalaz mi akat-
 atonk ellene: **Mert** a templomba pre-
 dicalani vag a toruenre ah nepet ta-
 nitani nem vala zabad ha nem czak
Azoknak kik ꝥ hatalmokꝥl erre va-

Országos Széchényi Könyvtár

laztattat vala krisztus vrontnak ked,
ig q toleg hatalma erenem vala de
az q mermei zent attiatol sy pttet ez ve
gre bozatta vala meynozzagbol e foldre
Azert monda vrunt iesus netik Mengia
tot meg isw es emctem sytol vala iano
baptizanak keresztfege enes meg mond
om sy hatalmaual tezm ezeket De mo
rdanas a sidok mi nem tsugiot emct
vtanna minemqB vront yeldabezedel
nag bolezen meg iclent netik hog graf
te el kellen vczyngt hit miferen meg
ertottenek volna: azon predicatio meg
akarat pttet fogm de seletnek a neptol
mert nag profetanak huzt vala pttet
lemic ~~Miferen~~ kedig be estuelodot vo
lna esmegent elqn tere betamaba: su
entol elozer az q edes ampanak iduzle
synek monda a kofocues amia kqns.

laztattak vala kristus vronknak ked-
 ig ̄ t̄leg hatalma erre nem vala de
 az ̄ mennei zent attiatol ky ̄ttet ez ve
 gre boczatta vala meynorzagbol e földre

- 5 **Azert** monda vrunk iesus nekik **Mongia-**
 tok meg thw es ennekem kyt̄l vala ianos
 baptiztanak kereztsége enes meg mond-
 om ky hatalmaul tezőm ezeket **De mo-**
ndanac a sidok mi nem thugiok ennek
 10 vtanna minēm̄s¹ vronk peldabezedel
 nag bolczen meg ielente nekik hog ̄rok
 ke el kellene vezniok **kit mikoron** meg
 ert̄ttenek volna: azon predicaciō meg
 akarok ̄tet fogni de felenek a nept̄l
 15 mert nag profetanak hizik vala ̄tet
 lennie **Mikoron** kedig be estuel̄d̄t vo-
 lna esmegent eh̄n tere betaniaba: sm-
 ent̄l elozer az ̄ edes anyanak² iduezl̄
 kynek monda a keserues ania k̄nh-

Országos Széchényi Könyvtár

hallatással en zerehmes fiaui **Uuueuuo**
 vigasagom lehet emmetem harem tu
 dom mely napon es mely oraban el vez,
 tlet mitoron **Uuueuuo** nyluan meg
 ettettem hogi halalodva tanagkozta
 nat es ym nyluan latom hogi te ty az
 angioloknat eleuen **Uuueuuo** vagi na,
 ponted ehgi zomiuhon terz en hozam
 mitoron sinti a varosban te felfegedet
 ne meric be fogadnia: a vagi ezak italy
 vizet adnya **Uuueuuo** syrua kezde v
 ronk iesus ezet mondani en zentsa
 ges anyam **Uuueuuo** zola: mert en
 ezet ipttem ez vilagra hogi az ember
 nemzetet meg uruosoluan: **Uuueuuo**
 aert ehgom en ti eleuen **Uuueuuo** vagiot
 hog a tit az igazsagokat ehgit es a lam
 borzagos eletet keuamiat meg elegit
 em: **Uuueuuo** faradozot hogi az en zolgaly

ullatassal en zerelmes fiam **Mynemv**
 vigasagom lehet ennekem hanem tv-
 dom mely napon es mely oraban el vez-
 tlek mikoron **Immaron** nyluan meg
 5 ertottem hogi halalodra tanaczkozta-
 nak es ym nyluan latom hogi te ky az
 angioloknak eleuen kyniere vagi na-
 ponked chon zomiuhon terz en hozam
 mikoron sinki a varosban te felsegedet
 10 ne merie be fogadnia: a vagi csak italh-
 vizet adnya **kynek syrua kezde v-**
ronk icsus ezeket mondani en zentse-
 ges anyam **Emlekøzzel** rola: mert en
 ezert iøttem ez vilagra hogi az emberi
 15 nemzetøt meg uruosoluan¹: **Ennek ok-**
aert chøzom² en ki eleuen kyner vagiok
 hog a kik az igassagokat chøzik es a lam-
 borsagos eletøt keuanniak meg elegicz-
 em: **Ezert** faradozok hogi az en zolgala-

Országos Széchényi Könyvtár

tomban el farattatnak miugodalhat
 adnek: **M**ag dizegetes azert en edes zry,
 sem az igassagert valamit zenuedur
Mel bezedegbol a gengeseges zry; amig
 nak koferusege nagjoban peregbul vala
 emet vtanna varzorahoz vlenek
Nagi keddyr teguel es meg fel
 mene ierusalembe es mynd
 esig ot predicala es harom napon tob
 zudakat ton homum mynt telies ele
 teben **A**nnak elotte es may napo ma
 nenek herodes zolgaishoz a papi feic
 delmek tamazot tartuan q velet ho
 gi vront iusust bezedeben meg fogna
 rat **D**e mikor fot kerdeseket tettem
 nek volna q ellene mind vgi feiti va
 la q nekik hog meg elegodnek vala
 praita **E**z mai napon az edes vront
 fot bogzusagot zenuedeh tolot es veg.

tomban el farattaknak niugodalmat
adnek: **Nag** diczeretes azert en edes zw-
lem az igassagert valamit zenuedny
Mel bezedogból a gengeseges zwz anya-
5 nak keserusege nagioban oregbul vala
ennek vtanna vaczorahoz vlenek
Nagi keddon reguel esmeg fel
mene ierusalembe es mynd
estig ot predicala eh harom napon tob
10 czudakat ton honnem mynt telies: ele-
teben **Annak** elotte eh may napo me-
nenek herodes zolgaihoz a papi feie-
delmek tanaczot tartuan o velek ho-
gi vronk iesust bezedeben meg fogna-
15 iak **De** mikor o sok kerdeseket tette<ne>-
nek volna o ellene mind vgi feiti va-
la o nekik hog meg elegodnek vala
o raita **Eh mai** napon az edes vronk
sok bozzusagot¹ zenuedeh tolok es veg-

te inliuan meg monda hogi orok rez
 edelemmet fiar voluanat. **A**predica
 as vian kedig azij monda hog az q
 fenzem edesinet vian na nem latna
 iak testbe itelet napiug mely napon
 a rot kezdig mondam. **Aldet** ky rot
 vrnak neueben el vegezuen: a predi
 canot telliesseguel ky roques oliueti
 mmet negieres es qth le uluen meg
 monda antiaustofnak el rouctit es
 vilagnak vegezetit es a kzen seges
 iteletyt q tamtuamnat es hogi a go
 nozot qrot kenza mennet a iot kedig
 orot elctre. **Mikoron** e bezedet el vegez
 te volna monda neket higitot yol
 hogi ket napnak viana a husuehy ba
 rannak moisesnek tprueme zerenit ad
 doztalni kel es atoron embernek el ad
 datit hog meg fessietesset: **kyt** yol le

re niluan meg monda hogi őrök vez-
 edelemnek fiay volnanak: **A predica-**
cio vtan kedig aztis monda hog az őr
 kenzenuedesenek vtanna nem latna-
 5 iak testbe itelet napiaig mely napon
 a yok kezdig mondani: **Aldot** ky yot
 vrnak neuben|el vegezuen: a predi-
 caciot telliesseguel ky yőuch oliueti-
 mnck hegiech es őrth le uluen meg
 10 monda anticristosnak el youetit eh
 vilagnak vegezetit es a közenseges
 iteletöt őr tanituaninak es hogi a go-
 nozok őrök kenra mennek a iok kedig¹
 orok eletre **Mikoron** e bezedet el vegez-
 15 te volna: monda nekik tugiatok yol
 hogi ket napnak vtana a husuetý ba-
 rannak moisesnek törüenie zerent al-
 doztatni kel es akoron embernek² el ad-
 datik hog meg fessiettesek: kyt yol le-

Országos Széchényi Könyvtár

Magyar Királyság
 Budapest, 1874. évi kiadás

bet emek elotte is meg mondot vala
 de illien nyhian nem: **Minek oka est**
 nag keseruseguel telenek meg: miert
 kedig e mai napon tobbet kesot vala ha
 nem mint egieb napon gondolhattia
 az aittatos lelket mel nagi keserusegu
 ben vala a tytoletes nyz anyanak q
 ziue loltte: **Mert** az alita hog Immaro
 meg fogtat volna az q zemeynek vila
 gossagat **En** nag keseruseguel mon
 dia atoron az edes anya martanak
 es magdalanak **En** zerehmes az
 omni memiopt ierusalembe latsa
 ssam a vagi gak egiger az en lolkem
 nek yedelmet: nyuiek elotte a gonoz
 siodotul meg olletesset mert a mond
 velqm las meg fogattatot **En** mel na
 di **szassal** mondjak vala a zent azjo
 miot memiopt el kegiemes azzomio

het ennek elötte is meg mondot vala
 de illien nyluan nem: **Minck okaert**
 nag kesseruseguel telenek meg: miert
 kedig e mai napon többet kesöt vala ho-
 5 nem mint egieb napon gondolhattia
 az aittatos lelök mel nagi kesseruseg-
 ben vala a tiztöletes zwz anyanak ø
 ziue lölke: **Mert** az alita hog Immarö
 meg fogtak volna az ø zemeynek vila-
 10 gossagat O ki **nag** kesseruseguel mon-
 gia akoron az edes anya martanak
 es magdalnanak O **en** zerelmes azz-
 onim menniönk ierusalembe latha-
 ssam a vagi czak egiczet az en lölkem-
 15 nek yedelmet: mynek elötte a gonoz
 sidoctul meg ölletessék mert a mynd
 velqm lah meg fogattatot O **mel na-**
gi sirassal mongiak vala a zent azzo-
 niok menniök el kegielmes azzoniö

Országos Széchényi Könyvtár

Et induluam ierusalem sele gondot,
 hattia az autatos lelet mel nagi sohas.
 todassal oshaitassal srassal mong,
 ia vala giotortas a meg keserget
 anya. **En edeseges** zerehmes fram
 mel samar elh veztelet **Jan soha ne**
 legiet immar en edes ziuem lolkem
 kit lol latuan ah mi nemes vront ie,
 sus lolkoben q es igen oshait es keser,
 es vala **Mest** soha egi fue sem zerehte
 igien az q annat: egi ania is az q fiat
 mint qd egimast. **Amok** ofaert mynt
Zent bonauetura doctor mogia
 mig egimast el erneit vront iesus el,
 qtte el kulde petert es lanost kit meg
 mondanqiat azomontnat hog imel
 raton kozel igne: **Azon kozben v**
ront iesus is el utas es az q zent
 amian keserulteben fra es kozuh.

Es el induluan ierusalem fele gondol-
 hattia az aitas lelek mel nagi fohaz-
 kodassal ohaitassal sirassal mong-
 ia vala giokortah: a meg keserödēt
 5 anya **O en edesseges** zerelmes¹ fiam
 mel hamar elh veztelek **lay soha** nē
 legiek Immar en edes ziuem lōlkem
 kit lol latuan ah mi nemes vronk ie-
 sus lōlkeben φ es igen ohait es keser-
 10 eg² vala **Mert** soha egi fiu sem zerette
 igjen az φ aniat: egi ania is: az φ fiat
 mint φk egimast **Annak** okaert mynt
 zent **bonauētura doctor mōgia**
 mig egimast el erneik vronk iesus el-
 15 φtte el kulde petert es lanost kik meg
 mondanaiak azzonionknak hog imch
 rakon kōzel iqne: **Azon kōzben**³ v-
 ronk iesus⁴ is el iutah es az φ⁵ zent
 annian kesserulteben sira es kōnuh-

Országos Széchényi Könyvtár

ullatassal egit maassitnak tezet fogua
 betamaban igr terenek: **U** az etket el
 tyzetuen qnek de naghobon a tgnuh,
 ulla snak ettebol hog nem mynd az
 zerzet ettebol. **M**ert a nagi keszesseg,
 bol ingien sem empk sem kel vala:
 mvert hamar el kel vala egimastul val,
 mot Nagi zerdan fedig nem me
 ne fel vronk iesus a barosba zoka,
 ssa zerent de betamaba marada az q
 zent ammaual **I**me ketb otaert **U**zes
 hogi ez napon hmaron a minere
 tehetneie hogi meg vigasztalncig az
 q tyzteletes amiat tytul gotortykon
 el kel vala valm **M**asfogez hogi mdy
 akarattia zerent el arulhatn aia qtet
 ty mellehe tudnont kel hogi azot
 kfnek reesz zerent valo brcodal mot
 vagion ha a gonozt el engedit tyrol

- ullatassal egik massiknak kezet foguã
 betaniaban igy terenek: **Es az etket el**
 kyzetuen onck de nagjobon a konuh-
 ullanak etkebol hog nem mynd az
 5 zerzet etkekbol: **Mert a nagi kesseruseg-**
 bol ingien <sem> ennok sem kel vala:
 myert hamar el kel vala egimastul val-
 niok **Nagi zerdan kedig nem me-**
ne fel vronk icsus a varosba zoka-
 10 ssa zerent de betaniaba marada az q
 zent anniaual **Ime keth okaert Elozer**
 hogi ez napon Immaron a minere
 tehetneie hogi meg vigasztalnaia az
 q tyzteletes aniat kytul ezotortokon
 15 el kel vala valni **Masoczter** hogi iudas
 akarattia zerent el arulhatnaia qtet
ky melleche tudnonk kel hogi azok
 kiknek reezh zerent valo birodalmok
 vagion ha a gonozt el engedik kyrol

Országos Széchényi Könyvtár

Magyar Királyság, Pest, 1848. évi. 11. sz. évkönyv, 13. sz. lap

Magyar Királyság, Pest, 1848. évi. 11. sz. évkönyv, 13. sz. lap

keheteinek nagi hamisson es gonczul
 tezik mynt a toruentknuibe vagion
 iruah De az kristen Eneket birodalma
 kozenszeges ty a gonczbol is mynden,
 coron yoth hamoz igazan enged, a ga
 nossagot ez vilagon azokul tetetnye
 Eytneket zabad akaratot adot Eneket
 aert akara helt adny a goncz iudas
 arultatasanak latuan azert a zec
 zetes siddot hog az napon nem ment
 volna ezigbe gondolat azki hog el
 futois volna elcttyt Azert Es Es Es
 pofneket hazahoz giuluen ismeg tana,
 zot tartanak hogi ga meg keresztneki
 ptet es meg fognaiait Menne Uct mo
 ngiat vala ne talanta fel vph ez hus
 uet ymepere ottan meg foguot Menne
elket az mongiat vala nesh az hmepe
 mert reant tamad erpette a neyirrio.

tchetnenek nagi hamisson es gonozzul
tezik mynt a t̄ruenk̄õnuibe vagion
iruah **De az vristen** kinek birodalma
kozõseges ky a gonozbol is mynden-
5 coron yoth hamoz, igazan engedi a go-
nossagot ez vilagon azoktul tetetnye
k̄yknek zabad akaratot adot **Ennek ok-**
aert akara helt adny a gonoz iudas
arultatasanak **Latuan azert a zer-**
10 **zetes sidok** hog az napon nem ment
volna k̄õzigbe gondolak azth hog el
futoth volna elõttõk **Azert kaifas** pis-
põknek hazahoz giuluen ismeg tana-
czot tartanak hogi ha meg keresneik
15 õtet es meg fognaiak **Nemelliek** mo-
ngiak vala ne talantã fel yõh ez hus-
uet ynepere ottan meg fogiok **Nem-**
ellek az mongiak vala neh az lnepẽ
mert reank tamad erõtte a nep|mico-

Országos Széchényi Könyvtár

ton oꝛue nem igenfothettek volna
 el oꝛla a tanag: **E** mikoron ki by my
 nd hazahoz afarna memm Azontoz
 be iudis qꝛedoghet kiztetvöl fecl
 menuen meg ertotte volna hogi tanag
 gba volnanak az vreak fogitbe menue
 akaratia zerent monda nekik **fel** ty
 dem a taw tanagotokat hogi az en
 mesteremöl vagyon: **M**it akartotq en
 nekem admya en nektek tezetokben ado
 qtet a nepnek fel tanagadassa nekul:
 vgi mynt aranzaiu zent ianosnak
 mondasza zerent mondanuia ha
 gzak egi penzt attok es emmekem olij ig
 en meg vtaltam qtet hogi nektyk ad
 om raitah: **E**zket boluan a papi fecl
 delmek meg qꝛulenek raita hogi
 yo modod leltencet volna az artatlan
 baramnak galalanak **A**zert legota

ron ozue nem igensothettek volna
 el ozla a tanacz: **Es mikoron** ki ky my-
 nd hazahoz akarna menni **Azonkez-**
be iudas **ordognek** kiztetiböl feel
 5 menuen meg ertötte volna hogi tana-
 czba volnanak az vrak közikbe menuē
 akarattia zerent monda nekik **lol tu-**
dom a thw tanaczotokat hogi az en
 mesteremről vagion: **Mit** akartokh en-
 10 nekem adnya en nektek kezetekben adō
 öttet a nepnek fel tamadassa nekul:
 vgi mynt aranzaiu **zent ianosnak**
mondasa zerent mondanaia ha
 csak egi penzt attok es ennekem oly ig-
 15 en meg vtaltam ötet hogi nektök ad-
 om raitah: **Ezeket haluan** a papi feie-
 delmek meg örulenek raita hogi
 yo modod leltenek volna az artatlan
 barannak halalanak **Azert** legotā

Országos Széchényi Könyvtár

meg igienesedenek a tanagon Jud
 asznak zerzenek harmincz garasokat
 kitnek myndemik tiz penzt eor vala
Qatkozot telhetetlenség es irizeg
 mit nem tetetnek emberrel ez eor bu
 mnek **H**armadik oka vront hal
 alana azert indasznak telhetetlens
 ege mert azert arula el az q edes meg
 cetet hogi a draga kemetnek arat meg
 nyerhetneic meliut el veztoitnek itelt
 vala **f**el faialt it aran zaru
 zent ianos vgi mond **E**luda te gonoz
 kalmar mit tetis vala ellened ah te
 edes mestored hogi el arulad ki teje
 det apostolana es safarana tet vala
 ezudatetnek hatalmat attah vala
 mynden bingdet meg bogatta vala
 mit kelle tobbet temni veled firt nem
 ton **D**e te el arulad qtet **E**l gonoz es
 gamis kereskedq meli olzon adad

meg igienesedenek a tanaczon: **lud**
asnak¹ zerzenek harmincz garasokat
 kiknek myndennik tiz penzt eer vala
O atkozot telhetetlenseg es iriczeg
 5 mit nem tetetnek emberrel ez ket bu-
 nnek **Harmadik oka vronk hal-**
alanak azert iudasnak telhetetlens-
 ege mert azert arula el az ϕ edes mest-
 eret hogi a draga kennetnek arat meg
 10 nyerhetneie meliet el veztotnek itelt:
 vala **fel kaialt it aran zaiu**²
 zent ianos vgi mond **O luda te** gonoz
 kalmar mit teth vala ellened³ ah te
 edes mestored hogi el arulad ki tege-
 15 det apostolaua es safaraua tet vala
 czudatetelnek hatalmat attah vala
 mynden binodet meg boczatta vala
 mit kelle tobbet tenni veled⁴ kyt nem
 ton **De te** el arulad otet **O gonoz** es
 20 hamis kereskedo mely olczon adad

82
29
15

a nagy drágálatos mártírat kaptá ez
sz forintot háttal volna a sídóknak is
üzegébeq nekét ezeket meg áttak volna
Ez egyentelen arulo: hommem kőrisru,
lel a nagy ezak a keserues anyan: Ez
autonkend meg kulduluan anyn nek
attak volna tegedet meg ele gitot volna
A nagy fia el atarad aruhni Emire né
adad magdalanának kő mynden yoza,
dat nekét atta volna ecotte: De ezek ezre
kőnek fogi az q el arultatassabol valo
irafot be telliespednenek: Mely arult
tatást mforon iudas meg zereget vol
na betamaba tere alkotmas idgt es
kelt a kezben adafra keresnek Ah meg
keserpedot anyan latuan zerdan teg,
uel hogi az q zerelemes fia es drágálatos
kőnze fel nem ment volna ierufale
mbek a ezellaba hozza mene kezde qtet

a nagi dragalatos marhat kyt ha ez-
er forinton hattal volna a sidoknak is
iriczegből nekők ezeket meg attak volna

O zegióntelen arulo: honnem kőnióru-
5 **l**el a uagi csak a keserues anyán: **ky**
aitonkend meg kuldulan anyn neky
attat volna tegedet meg elegitöt volna

A uagi ha el akarad arulni **Smire** nē
adad magdalnanak ky mynden yoza-
10 gat neket atta volna erőtte: **De ezck** erre
lőnek hogi az φ el arultatassabol valo
irasok be telliesődnenek: **Mely** arulta-
tatast¹ mikoron iudas meg zerezöt vol-
na betaniaba tere alkalmas időt es

15 **helt** a kezben adasra keresneh **Ah** meg
keserődot **anya** latuan zerdan reg-
uel hogi az φ zerelmes fia es dragalatos
kencze fel nem ment volna ierusalem-
mbeh a czellaba hozza mene kezde őtet

Országos Széchényi Könyvtár

mag edes bezedp kel terdezmi myt atax
 ma temi **Mely** edesseges fush az q zent.
 seges anniat kezde vigasztalni es mind
 esng egguit zat ketten lonet: **Ulu** zal
tonak legi qn egmagnak iol leget az
 euangeliomba nyngzen **Remagy** dor
 torotnak mondassot zereit keuessen
 hujettot hog edicbet kezet a bodogsa
 dos zuz ampa ezeket mongia vala **Er**
ysteneim es en zereim es fiam ke
 rem te zent selsegedet hogi nemeri u
 xusalembek ez napotba de itis betami
 aba tegiot a husuetpt: **met** sa tunc
 ket fiam valam gonoz tptemik meg
 kel emekem hohom **Er** melle tud
 nonk kel hog iol leget az istemet
 zent annia lobban tutta es ertotte az
 irasokat a profetatnal es mynden dor
 torotnal **Remagy** istemi zeresbol ne

nag edes bezedőkel kerdezni myt akar-
na tenni **Mely** edesseges fiuh az q zent-
seges anniat kezde vigasztalni es mind
estig egguit czak ketten lőnek: **Mit zol-**
5 **tanak** legiőn egimasnak iol lehet az
euangeliomba nynczen **Demaga** doc-
toroknak mondassok zerent kegiessen
hihettiok hog egiebek kőzet a bodogsa-
gos zwz anya ezeket mongia vala **En**
10 ystenem es en zerelmes fiam kő-
rem te zent felsegedet hogi nemeni ie-
rusalemben ez napokba de ith betani-
aba tegiok a husuetőt: mert ha tene-
ket fiam valami gonoz tőrtēnik meg
15 kel ennekem holnom **ky melle tud-**
nonk kel¹ hog iol lehet az istennek
zent annia iobban tutta es ertőtte az
irassokat a profetaknal es mynden doc-
toroknal **De maga** isteni zerzesből ne-

Országos Széchényi Könyvtár

2284
16

miellicket egi ideiglen nem akarta ve-
isten hogi tuggion elso hgt eleitol fog-
ua nem tudot hogi az edes ytemek fia
q tple volna fel veendo az emberi term-
ezetet: **Mert** a nagi alazatos sagbol so-
na ingen sem tuggia vala ezt gondol-
m **Massodik** hog kzentet eztenoq
foraban tple el mar adot volna ierusa-
lembe a gusuet ymepen a templumba
Harmaidik kuptus vront kemianak
ideie es mogia **Mert** vel lehet tuggia
vala hogi emberi nemzet az q fianak
jalalaua valtatnicik meg: demaga-
emet mogia es ideie el reitetyt vala
q tple: **Mellicket** ha elger tudod volna
znetlen marix lpt volna: es soha qtet
nem apolhatta volna sem embet hette
volna nagi zomorusagnekul es sira-
nekul: **Mellicket** nem akarnan vront

- mellicket egi ideiglen nem akarta vr-
 isten hogi tuggion **Elsø** kyt eleitol fog-
 ua nem tudot hogi az edes istennek fia
 ø tøle volna fel veendø az emberi term-
 5 ezetøt: **Mert** a nagi alazatossagbøl so-
 ha ingen sem tuggia vala ezt gondol-
 ni **Massodik** hog tizenket eztendø
 koraban tøle el maradot volna ierusa-
 lembe a husuet ynnepen a templomba
 10 **harmadik** kristus vronk kennianak
 ideie es mogia: **Mert iol** lehet tuggia
 vala hogi emberi nemzet az ø fianak
 halalaual valtatneik meg: **de maga**
 ennek mogia es ideie el reitetøt vala
 15 ø tøle: **Melicket** ha eløzer tudod volna
 zønetlen martir løt volna: es soha øtet
 nem apolhatta volna sem emtethette
 volna nagi zomorusagnekul es siras-
 nekul: **Melicket** nem akaruan vronk

Országos Széchényi Könyvtár

ius tonabba tole el titolma **Nemine**
 my titayt ez mai napon meg ielent
 q neki **Elspth** hogi gtorrteten q tole
 el valneik es pentekon emberqt idu
 pfegeert meg halna mondua **Len**
edes anniam hmar el tolt az en ten
 zenuedessimmet ideie: legiqn ioh bete
 peget: mert holnapon el valom toled es
 megiof halalt zenuedne ierusalembe
 mfent a baram az aldozatra **Ma**
sod tyt ielentot mert engemet a sid
 ot meg fognaferossen meg kpteznet
 meg ostoroznat thiwis koronauat
 meg koronaznat: Es a siomat hegien
 tyt toluai kqzot keresztara harom bay
 zegetkel zegeznet: az en zepseges orza
 mat mynt poklosnat orzaiat oliama
 tezik haymat zakalomat k tepekmi
 quik telies tepe met el zagattiak es

iesus touabba tǝle el titkolnia **Nemine-**
mw titkayt ez mai napon meg ielentǝ
ǝ neki **Elsǝth** hogi czotǝrteken ǝ tǝle
el valneik es pentekǝn emberǝk idu-
5 ǝssegeert meg halna monduā **O en**
edes anniam Immar el tǝlt az en ken-
zenuedessǝmnek ideie: legiǝn ioh beke
seget: mert holnapon el valom tǝled es
megiǝk halalt zenuednē ierusalembe
10 mikent a barany az aldozatra **Mas-**
sod kyt ielentǝk mert engemet a sid-
ok meg fognak erǝssen meg kǝteznek
meg ostoroznak thiwis koronauual
meg koronaznak: Es a sionnak hegien
15 kyt toluai kǝzot kereztfara harom vas
zegekkel zegeznek: az en zepseges orcza-
mat mynt poklosnak orczaiat olianna
tezik haymat zakalamat ki tepik ni-
quik telies testemet el zagattiak es

Országos Széchényi Könyvtár

987
nagi zornu halalal meg plinet Inmar
empon tamtuamim fozzul egget harmi
ng garast fel dot a sidokul hog engemet
kegbe aad. **M**ele zokat haluan a keser
ues amia vgi mmd holt eleuen le esuen
a foldre sokang nem jolhata: **C**autatos le
let gondold meg mi keppen az az edes amia
vgi nynt halua az q zerelemes fjanat elo
tte a fuh az q zentseges zvolinck elotte
exempl meg foguathozua amranak kefe
rufegenh jot konueket hullatua q raita
Az az edes iesus magat meg batorituan
kezdch nagj edes igekkel amiat konigrd
etnie eh meg keserodot amia kedig a mi
nre tosete erpt veuen **M**enda yz nek
qm edesseges fiam nyert nem yelent
ttqd ezeket meg emetom. emet elotte
hog teueled egietembe myndencoron
bankottam volna **H**oz nekqm en zerelem

nagi zorniu halalal meg qlnek Immar
 ennön tanytuanim közzul eggik harmi-
 nez garast fel vöt a sidoktul hog engemet
 kezögbe aad: **Meile zokat** haluan a keser-
 5 ues annia vgi mind holt eleuen le esuen
 a földre sokaig nem zolhata¹: **O aitato** le
 lek gondold meg mikeppen al² az edes anya
 vgi mynt halua az q zerelmes fianak elö-
 tte a fiuh az q zentseges zwleinek elötte
 10 erietöl meg fogiatkozuã annyának kese
 rusegenh sok kónucket hullatuã q raita
De az edes ieszus magat meg batorituan
 kezdeh nagi edes igekkel anyat kóniörg-
 etnie eh meg keserödöt ania kedig a mi-
 15 nire tehete eröt veuen **Monda** ya nek-
 qm edesseges fiam myert nem yelente
 ttöd ezeket meg ennekem ennek elötte
 hog teueled egietembe myndencoron
 bankottam volna **Iay** nekqm en zere-

Országos Széchényi Könyvtár

mes ch volt oka myndenoron valo bancia,
todnak latlak vala fiam gio karta syre,
mia es soha nem meuetim /ay nekem te
serues amianak ~~kezem~~ vala az en fiam.
at abra hogi a memci titkotat emekem
meg ielenze: es soha nem kerdothem q to
le az emboci meg valzagnak q moggi,
ad ~~let haluan~~ az edes refus hogi az q
amyanak teferuseget lassihatnaia
harmadik titkiathis meg ielenze
te nek mondvan ~~de akari~~ edes amyan
ekoppen en tolam zomorkodny mert har
mad napon halattalbol fel tamadot nagi
dizqseguel halhatatlan elctus: es ottan
meg latogatlak teqgdet: ~~es meg gondolat~~
tan qzimmel tellik ve a te qued latuan az
en nagi dizqsegemet Ezek a qmz amia
nak keresy haluan ~~ez a hztolctos a~~
mia fezde ozoket q tole ferme elst hogi
mas keppen valtanaia meg ch vilagot
ne az q halalauul miert ystempl ez egieb
keppen is meg lehet ~~illaforditot~~ ezt kere

- mes¹ eh volt oka myndencoron valo bana-
 todnak latlak vala fiam giokarta suyr-
 nia es soha nem meuctny lay nekqm ke-
 serues anianak kerqm vala az en fiam-
 5 at ahra hogi a mennei² titkokat ennekqm
 meg iclencze: es soha nem kerdottem³ q tq-
 le az emböri meg valczagnak q moggi-
 ad kyt haluan az edes iesus hogi az q
 anyanak keseruseget lassithatnaia
- 10 harmadik titkiathis meg iclön-
 te neki monduan Ne akarj edes anyam
 ekeppen en rolam zomorkodny mert har-
 mad napon halattaibol fel tamadok nagi
 diczöseguel halhatatlan eletreh: es ottan
 15 meg latogatlak tegödet: es meg gondolat-
 lan qrommel tellik be a te ziued latuan az
 en nagi diczösegemet Ezek a zwz ania-
 nak keresy haluan ezt a tiztöletös a-
 nia kezde ezeket q töle kernie elsöt hog
 20 mas keppen valtanaia meg eh vilagot
 ne az q halalauat miert ystentöl ez egieb-
 keppen is meg lehet Masodicat ezt kere

hogi ha meg atarna halni ne lenne ellen
 rette netpion harmadikat hogi ha
 allien zornu halalt atarna zenuedny raj
 at q es hama meg vqian vele **Aragi** len
 ne ezeken segnetul a farom **De a kedves**
 fuh a mi nem q b vront az első keresztes
 mindig felels **Az en** halalom netul ember
 nemzet nem yduzgulhet mert igi zerzotte
 az en memny altiam hogi az qrt melict
 az ag ellensed zerzeb az en halalommal
 el tqrretteket **Enem** gathattok Evonmien
 megis mert az ystemy idassagnak megis
 fel elegittetme **Az sem** tehettem hogi
 tegodet meg **gadjalok** halnod **Aragi**
 ezeken segnetul legi mert ez az amian
 zereketpt es az en biztoseget nem ille
 ti **Mert** az en kamituanim mynd ol han
 nak onqomet es gak te maraz en vele
cha te zerehmes anyam en vaitam igieb
Azert legion betesegod mert a vaitam v
 alo kesergetert vezod a martiroknak

hogi ha meg akarna halni ne lenne ilien
 rettenetqson **harmadikat hogi ha**
 illien zorniu halalt akarna zenuedny tah-
 at q es halna meg vgian vele **Avagi** len-
 5 ne erzekqsegnekul akaron¹ **De a kegies**
 fiuh a mi nemqs vronk az elsq keresreh
 imigy felele **Az en** halalom nekwl emberi
 nemzet nem yduqzulhet mert igi zerqzotte
 az en menney attiam hogi az qroq² meliet
 10 az ag ellenseg zerzeh az en halalommal
 el tqrettessek **Snem** halhattok kwnnien
 megis mert az ysteny igassagnak megh
 kel elegittetnie **Azt sem** tehetqm³ hogi
 tegodet⁴ meg hagialak halnod **A wagi**
 15 erzekonsegnkul⁵ legi mert ez az ania y
 zeretetqt es az en tiztqsegemet nem ille-
 ti **Mert** az en tanituanim mynd el han-
 nak qngqmet es czak te maracz en velē
Sha te zerelmes anyam en raitam egieb⁶
 20 **Azert** legion bekesegqd mert a raytam v-
 alo kesergesqdert vezqd a martiroknak

coronatus es hamarely fogiattozna fa
te keserusegid is meg zornet a te srasid
Nem kel kedig sinitmet ezen ezudaltorni
hogi ezeket kei vala a keserues anya az
q edes fiatol. Mert am q edes keze zent
attyat a kerbe hogi a kent el vemier ro
la Es micoron regueltpf fogrua my
nd estueig egiut bezellottentet volna. A
hizolates azomignth martha es magdal
na keze eteth himis az etele h y iquen
az q huia sotea mind ketten zudas eleig
eben iaruluan meg iclonte nekik hogi
ierusalembeli fel ment volna hir tud
ma es hogi a sidot tanaczba giultentet
volna. De el valtoztattat volna az q ha
lalarol valo tanaczokat minet okacet
nem zwtsefeg volna zomortodmpt vago
rahoz vluen azert es meg gondoluan
edes vront indasnat nagi halalatlan
sagat mteppen zent ageston doctor mo
gia latuan az q erette valo tarhozatt.

koronaikat es hamarely fogiatkoznak a
te keserusegid is meg zonnec a te sirasid
Nem kel kedig sinkinek ezon czudalkozni
hogi ezeket keru vala a keserues anya az
5 q edes fiatol: **Mert** am q edes¹ kere q zent
attyat a kerbe hogi a kent el vennicie² ro-
la **Es micoron regueltol fogua my-**
nd estueig egiut bezellottenek³ volna A
tiztoteles azzoniqnkh marta es magdal-
10 na kezde qketh hinia az etelre ky iqen
az q hiuasokra mind ketten ludas eleiq-
kben iaruluan meg ielonte nekik hogi
ierusalembeli fel ment volna hir tud-
nia es hogi a sidok tanaczba giultenek
15 volna De el valtoztattak volna az q ha-
lalarol valo tanaczokat minck okaert
nem zwkseg volna zomorkodniqk vaczo-
rahoz vluen azert es meg gondoluan
edes vronk iudasnak nagi halalatlan-
20 sagat mikeppen **zent agoston** doctor mo-
gia latuan az q qrokke valo karhozatt-

37/19
iat igen meg zomorodet lqskben es meg
hyruaduan orgaiabah az aztalra boru
la hat latuan az igen meg kesepdet amia
es a tamtuamoths siuan q vacita injien
sem ehctenek A varzara vtan a tizty
letos Anya meg kesereduen az q zeretp
en kyde uidaft felsfele hiuan terdeznie ha
valamit hallot volna az q mesterpof ie
rusalemben ki felcluen nynt mongiat ne
mely doctorot monda tiztplendq az omom
vala eleg soh q felole de en mind io vegre
zerzem Miert hogi mind pilatosnal smi
nd a sidotnal esmeretps vagiot mert ne
kitnet mondasot zerent Amiat elqte a
gonoz iudas vduar biracia valas pilatos
nat es Et hinc mondasat a keserues anya
Edes az omom maria mire gwł az arul
tatonaft Nem tudot es hogi q a te fiad
nat el aruloia Egonoz iudas Im azt mo
dot a keserues anynat hogi vol meg zer

iat igen meg zomorodek lölkeben es meg
hyruaduan orczaibah az aztalra boru-
la **kyt latuan** az igen meg keserödet ania
es a tanituaniokeh siruan ö raita ingien
5 sem ehetenek **A vaczara vtan a tiztö-**
letös Anya meg kesereduen az ö zeretöi-
en kezde iudast felfele¹ hiuan kerdeznie ha
valamit hallot volna az ö mesteröröl ie-
rusalemben ki feleluen mynt **mongiak** ne-
10 mely doctorok|monda tiztölendö azzoniom
vala eleg soh² ö felöle de en mind io vegre
zerzem **Miert** hogi mind pilatosnal smi-
nd a sidoknal esmeretös vagiok mert ne-
kiknek mondasok zerent **Annak** elöte a
15 gonoz iudas vduar biraia valah pilatos-
nak es El hiue mondasat a keserues anya
O edes azzoniom maria mire hwl az arul-
tatonak Nem tudod³ eh hogi ö a te fiad
nak el aruloia **O gonoz** iudas Im azt mö-
20 dot a keserues anynak⁴ hogi yol meg zer-

39ted dolgad mert zerzed bizoni de a mi
 id ugfegentet de tennen magad nat q
 rette valo karhozatot ez tzet Nagi ez
 qrtotkon veguel nich napona
 a pogacza kerneret tel vala fustmqt es a
 husueti barant meg qmqt iaruluan a
Tambuanmqt vront hoz mondanak q nek
 hol atarot hogi a husuetpt meg zerezipt
Menda vront iesus petyret es ianosnat
 az hogi a varosba mentpt egi embort
 leltpt fr forso vizet vizon a varosban me
 nmietet vtanna es mongiatot a haznak
 vranak houa be megien **Mester** mongia
 az en idem fezel vagion te nalad tezem
 a husuetot az en tantuanimmal es q
 meg zerzi es menuen a tantuanmqt vgi
 lelet a mynt vront iesus monts vala q ne
 kit es meg zerzenek mindqntet meliet a
 varzorahoz zwtseggst valanak **Megat**
 uen a fezes anya ezetet be menuen az
 q zentseges fianak cellazkaiaban mo

zõtted dolgad mert zerzed bizoni de a mi
 iduõssegõnket **de tõnnen** magadnak õ-
 rõkke valo karhozatot ez¹ tizet **Nagi cz-**
õtõrtõkon reguel mely napon

- 5 a pogacza kenieret kel vala suthniõk es a
 husueti barant meg õlniõk iaruluan a
Tanituaniõk vronkhoz mondanak õ neki
 hol akarok hogi a husuetõt meg zereziõk
Monda vronk iesus petõrnek es ianosnak
- 10 Im hogi a varosba mentõk egi embõrt
 leltõk ky korso vizet vizõn a varosban me-
 nnietek vtanna es mongiatok a haznak
 vranak houa be megien **Mestõr** mongia
 az en idem kõzel vagion te nalad tezõm
- 15 a husuetot az en tanituanimmal es õ
 meg zerzi el menuen a **tanituaniõk** vgi
 lelek a mynt vronk iesus monta vala õ ne-
 kik es meg zerzenek mindõnõket meliek a
 vaczorahoz zwkseõsõk² valanak **Mcg ert-**
- 20 **uen a keges** anya ezeket, be menuen az
 õ zentseges fianak cellaczkaiban mõ-

da zerelmes fiam es en ystengm ha kelle
 metes te felsegednek egipt egiut it e mai
 napon a husuetot lincb martha es magd
 alna meg zezit minetont. **Mest** solna
 pon huzzon qtoq napia vagion a boi elo
 honat mel napon fogattam te zent felse
 godet zuzen. Auagi ezak ez napnak tyzty
 segeert halazdel edes fiam a te keferues
 gondadat hog az en lolkem vigasztaltasok
 valameremere mig a halatra megit tyt
 saluan az edes iesus monda neti mond
 doctorok mongiak **En** tegelmes zwlem
 zokleq sel memom ierusalembes es qe ze
 ragnom az oltari zentseget es egiub zent
 segesok dolgotat ezeletqdnom **Nem** illik
 azert ity maradnom **De** mago solnapo
 egiutis aztalnal ebllqn my ketten hol olt
 igefekis mondok meliket meg soha nem
 mondottam **Mest** a sionnak begien a

da zerelmes fiam es en ystenom ha kelle-
 metes te felsegednek egiok egiut it ez mai-
 napon a husuetot **Imch** marta es magd-
 alna meg zerzik minekõnk: **Mert** holna-
 5 pon huzzon otot napia vagion a bõi elo
 honak mel napon fogattam te zent felse-
 gõdet zwzen: **Auagi** csak ez napnak tiztos-
 segeert halazdel edes fiam a te keserues
 gondodat¹ hog az en loikem vigaztaltassek
 10 valameynniere mig a halalra meg i kyt
 haluan az edes iesus monda neki mynd
 doctorok mongiak **Oh en** kegelmes zwlem
 zvkseg fel mennom ierusalembeh es ot ze-
 roznom az oltari zentseget es egieb zent-
 15 segoket² dolgokat czelekõdnom **Nem** illik
 azert ith maradnom **De maga** holnapõ
 egieth aztalnal ebellon my ketten hol oly
 igeketh mondok melieket meg soha nem
 mondottam **Mert a** sionnak hegien³ a-

a keresztan legyn minc hnt ebednt niert
 be kel az irasoknat teliesodm **Talhat a**
tzstpletys amia el keseroduc madn
Emmeken keseruseges amianak jah zerec
 meo fiam houa legiet te vallal emmekem
 mynden dugosegom es viga sagom mynd
 gn remensegom es qremem **Immara** el
 est az en gullagom es fenimet koronaia
Gay netem en edes fiam m nym ymar ty
 re zomeimet vetrym **Qy** dragalatos fin
 tel soztatom meg en edes istenem **Immara**
 mynden cletymet srasokba es keseruseg
 ogben kel el keltencem ch may napon my
 ndgn qremem keserusege for dula **En yst**
enem ty aggia emmekem a konuhullat
 tafnak kut sejet hog evcl es nappal sra
 sam az en **alkemnek** keseruseget ilietm
 es hasonlatos igetkel sratna vala a kes
 eruce anya az e edes egietlen egiet mi na
 gi kenzenuedet kristus vronkat **Jh** ke
d vronk el valm az e zent amiatgl

a kereztfan lezõn minekõnk ebedõnk miert
 be kel az irasoknak teliesõdni **Tahat a**
tiztõletõs ania el keserõduõ mõda

- O ennekem** keseruseges anianak lah zere-
 5 mes fiam houa legiek. te vallal ennekem
 mynden diczõsegõm es vigasagom mynd-
 õn remensegõm es õrõmem **Immaran** el
 esik az en czillagom es feimnek koronaia
lay nekõm en edes fiam nynczin ymar ky-
 10 re zõmeimet vetnõm **O ky** dragalatos fiu-
 tõl foztatom meg en edes istenõm¹ Immar
 mynden eletõmet sirasokba es keseruseg-
 õgben kel el keltenem eh may napon my-
 ndõn õremem keserusegre fordula **O en yst-**
 15 **enõm** ky aggia ennekem a konuhullat-
 tasnak kut feiet hog eyel es nappal sira-
 sssam az en **lõlkemnek** keseruseget ilieten
 es hassonlatos igekkel sirattia vala a kes-
 crues anya az õ edes egietlen egiet mi na-
 20 gi kenzenuedõt kristus vronkat **Ith kez**
d vronk el valni az õ zent aniatõl

91
tyduan vronkrefus az attia isten
nek vegezset a mi yduqfsegenkeq monda
nek Qen zerehms anyam ez mar az ora
fiben emetem teled el kel valnom: halat.
at adok azert teneked hogi engemet gale
rial angialnak bezedex meghoben fogad.
al tileng holnapig hordozal teuedel neuc
led sok munkat farazagot exottem zemi
ettel es Gogi myndnotben emetem nagy
hiuon zolgaltal terdre esuen halalom
meg teneked edes amiam Meliet latua
es Italian az igen meg kesepdet amia
q es terdre esuen nag keseruce hirassal kez
de mondam Qen edes fiam es yspnem
en adok ionkap halakat te zent felszego
nek igen kezzonom egez emberi nemzet
kepeben krect az attiai nag kegedmesseg
bol embere ataral lennie es engemet
zegemi zolgalo leamodat Amian valaz

tuduan vronk. iesus az attia isten
 nek vegezeset a mi yduossegonkról monda
 neki **O en zerelmes** anyam ez imar az ora
 kiben ennekem tóled el kel valnom: halak-
 5 at adok azert teneköd hagi engömet **gab-**
 rial angialnak bezedere mehódben fogad-
 al kilencz holnapig hordozal teieddel neu-
 ltel sok munkat faraczagot eröttem zenu-
 ettel es hagi myndónokben ennekem nagi
 10 hiuón zolgaltal terdre esuen halalom
 meg teneköd edes aniam **Mcliet latuā**
 es **haluan** az igen meg keserödet anya
 ó es terdre esuen nag keserues sirással kez-
 de mondani **O en edes fiam** es ystónem
 15 en adok ionkap halakat te zent felsegöd-
 nek igen közzónom egez emberi nemzet
 kepeben kyert az attiai nag kegelmesseg-
 ből embere akaral lennie es engemet
 zegeni zolgalo leaniodat **Aniaul** valaz

Országos Széchényi Könyvtár

11
vam es hogi a te zent malasztoddal mind
fogontatasonnak idem mind en teiles
eletqmben bintol meg tartal fiknek my.
ndimkert nagi halakat adot en edes fi.
am Mastan azert en zerehmes fram zu.
em lolkem ald meg a te keserues amia.
dat meg tole el valol Ezert mynden ha
tto isten ki nagi a te ergalmasagod a ze.
gem binqsothoz lmeb nem keduezel a te
egietlen egi fiadnak mi crottent nem az
keserues amianak kit te mindon egieb
embqroktnek folote zerecz vala Cantaroz
lelt lasd meg mint keserognet terdon
alua az amia a frun: a frun az amian ter.
uen egimastul aldomast nagi zokogafal
es kpmihullatassal vegezetre monda az
edes iesus q zent amianak Aldet legien
zerehmes amiam az en memci zent atta
tol aldat legien tolem fiattol aldot legi a

tani es hogi a te zent malasztoddal mind
 fogontatasomnak idein mind en teiles
 eletomben bintol meg tartal kiknek my-
 ndinikert nagi halakat adok en edes fi-
 5 am **Mastan** azert en zerelmes fiam ziu-
 em lolkem: ald meg a te keserues ania-
 dat meg tole el valol **O orok** myndenha-
 tto isten ki nagi a te ergalmassagod a ze-
 geni binosokhoz **Imch** nem keduezel a te
 10 egietlen egi fiadnak mi erottok nem az
 keserues anianak kit te mindon egieb
 emboroknek folote zerecz vala **O aitato**
lelok lasd meg mint keserognek terdon
 alua az ania a fyun: a fiu az anian ker-
 15 uen egimastul aldomast nagi zokogasal
 es konuhullatassal vegezetre monda az
 edes iesus o zent annianak **Aldot** legien
 zerelmes aniam az en mennei zent attiā-
 tol **aldot** legi en tolem fiattol aldot legi a

Országos Széchényi Könyvtár

gentleloftul meg orizenek reggedet a zent an.
 gyalok meg erofishon az en attriam bogi el.
 zenuedheffed az en ferelminnet: meg tarz.
 on reggedet a zent lelet minden gonoztul
 Maragi azert en aldona sommal zerelemes
 zivlen es aldot legi qrotte Monds marta.
 nak es magdalanak is zerelemes leamin
 nektok aianlom az en edes amamath en
 erqtem viselietok gonozat es meg aldat
 tutoket qrotte meg apuluan emek vian
 na egimast az amia es a fru el valanak
 egimastol ah keserues amia betamaban
 maraduan Ami nemok v:ont kedig ieru.
 salemben memuen az q tantuamual Ke
serusedes el valas Qiralmas el bulguzas
 ki gondolhattia meg meli nag keseruse
 gyl vala az zivz amiatok az artatlan fru.
 nak el valna kpmigtulipnt azert mind
 az amian sumid a fruun mert erqtknt by.

zentlelőktul meg orizenek tegődet a zent an-
gialok¹ meg erőssihőn az en attiam hogi el-
zenuedhessed az en serelmimet: meg tarcz-
on tegődet a zent lelek mynden gonoztul

- 5 **Maragi** azert en aldomassommal zerelmes
zwlem es aldot legi örökke **Monda** marta-
nak es magdalanak is zerelmes leanim
nektők aianlom az en edes aniamath en
erőttem viselietők gongiat es meg aldlak
10 tutőköt örökke² meg apuluan ennek vtan-
na egimast az ania es a fyu el valanak
egimastol ah keserues ania betaniaban
maraduan **A mi nemős** vronk kedig ieru-
salemben menuen az ő tanituanial **O ke**
15 **serusegős**³ el valas **O siralmas** el bulczuzas
ki gondolhattia meg mely nag keseruse-
gől vala az zwz aniatól az artatlan fyu-
nak el valnya kőniöruliönk azert mind
az anian smind a fyun mert erőttonk by-

Országos Széchényi Könyvtár

nqfseket hagiattatet aruaua a ~~typletis~~
 amia hogi muntet memorzagba vihetne
 es adossagontat meg fizetuen aitianak
 meg engeszteln. **M**icoron az estie el
 kozel getot volna be mene vront iesus
 a varosba es elozet imadzagot teuen az
 templom elot. ique a hazhoz hol a varzo
 rat vala teendy **S**erimmot doctor nak
 mondasa zecent: zent mark euangelista
 haza vala tit zent petet fereztolt vala
 es vala nagi godsa akar **E**y legipn hoy vt
 onkat be mere fogadnia nyliuan tudna
 ezt hogi a sidoknak haragia zual vala
 reasot **D**e maga istemet vhlsebol nem
 gondola ewel amekolozogget tyn hogi a
 tzentet apostolotnak es a hetuentet ta
 mtuamiotnak eleg yogazza kemereket es
 etteket: sarukat zerzes: mest aba kel vala
 a husueti barant meg emni fen alua ou
 ezdue es hamar istapots tartuan kezqkte

nőssékert hagiattatek aruaua a **tiztöltes**
 ania hogi munket meinorzagba vihetne
 es adossagonkat meg fizetuen attianak
 meg engeztelne **Micoron az estue el**

5 kőzelgetőt volna be mene vronk iesus
 a varosba es előzer imadczagot teuen az
 templom előt: ique a hazhoz¹ hol a vaczo-
 rat vala teendő **Ieronimos** doctornak
 mondasa zerent: zent mark euangelista

10 haza vala kit zent petőr kereztelet vala
 eh vala nagj czoda akar ky legiön hog vr-
 onkat be mere fogadnia nyluan: tuduã
 ezt hogi a sidoknak haragia zaal vala
 reaiok **De maga** istennec yhleseböl nem

15 gondola ewel anne|kőlczöget tön hogi a
 tizenket apostoloknak es a hetuenket ta-
 nituanioknak eleg pogacza keniereket es
 etkeket: sarukat zerzeh: **mert** aba kel vala
 a husueti barant meg enni fen alua ou-

20 ezdue es hamar istapoth tartuan kezökbé

Érték peldazattára nem zűkűsű itly meg
vonom: Mert ezek mind az oltari zentűsű,
nek peldazattára valanak: **Mikor** azert
mind ezek meg zerpűtettének volna egi az
tal hez vls vront iesus a tyentet apaspolo
ktal: **A tantuamiek** ismeg kulomb kulomb
aztalhoz a husucti barant futhue mikor
elg hoztat volna el orti vront iesus kűzettek
es mikoron emenek monda nagi sobazko,
dassal nekűk **Tege** keuantam en e husue
tűt velletek meg emom minet elotte zenu
ednek az az hagi az q tqruekket veget vet
nen: **Az** tqruekket kezdenem. mert e vala
az q keuantaga **te** meg erren a husue
eh karant minet elotte a tűt ettek fel
adatnanak le vette az felsű ruhajat es kez
denuel meg quezueq q magat medqneq
eben vizez tqruekket kezdte az apostolokn
ak labokat mosni terden alua nagi ala
zatossagal **Aran** zenu zent ianosnak mō

kiknek peldazattiat<a> nem zwksege ith meg
 irnom: **Mert ezek** mind az oltari zentse-
 nek peldazattiara valanak: **Mikor** azert
 mind ezek meg zerqztettenek¹ volna egi az-
 5 tal hoz vle vronk iesus a tizenket apastolo-
 kkal: **A tanituanio**k ismeg kulqmb kulqmb
 aztalhoz a husueti barant suthue: **mikor**
 elo hoztak volna el ozta vronk iesus kozqettek
 es mikoron ennemek monda nagi fohazko-
 10 dassal nekiok **Igen** keuantam en e husue-
 tqt velletek meg ennqm minek elqtte zenu-
 ednek az az hogi az q tqruennek veget vet-
 uen: **Az vy** tqruent kezdenem: mert e vala
 az q keuansaga **Es meg ewen a husu-**
 15 **eti barant** minek elqtte a tqb etkek fel
 adatnanak le vette az felsq ruhaiat es kez-
 kqneuel² meg quezuen q magat medqncz-
 eben vizet tqltetuen kezde az apostolokn-
 ak labokat mosni terden alua nagi ala-
 20 zatossagal **Aran zaiu zent** ianosnak mō-

dafa zecent Judason kezde el mi yeddant.
 ert: hogi mi es zecentnyit a mi ellenfeg.
 qntet fi telcs leuen qdqquel: ~~Wiert m.~~
 eg vralta vala vrontat nem iteluen ma.
 gat erre meltatlamnat semmi allent ne
 tarta neki mely dolgot latuan peter el
 vegeze magaban: hogi q nem haginaria
 labat meg mosni mitoron azert reacia
 iutot volha vront nagi allagotysagat
 kezde labaid el qtte vomigalmi monduan
C tehs meg nem mossad qrtte az en lab.
 aimat kinek monda vront iesus: Amis
 en mast ezelekqdm nem tudod te de en.
 net vtanna meg tudod: ha meg nem ha.
 giod magadot mosnom nem lezqn nek.
 qd en velem rezed Menda petqr vram
 ne ezak labaimat De mind kezimmet fac.
 met es labaimat Menda vront iesus va.
 laki a berezt vizben meg mossod nyuzen
 alyra jutsege hanem ezak hogi az q teua.

dasa zert **ludason** kezde el mi peldank-
 ert: hagi mi es zertnq̄iok a mi ellenseg-
 q̄nket ki telies leuen q̄rdq̄uel: **Miert m-**
 eg vtahta vala vronkat nem iteluen ma-
 5 gat erre meltatlannak semmi ellent nē
 tarta neki mely dolgot latuan peter el
 vegeze magaban: **hagi q̄ nem** haginaia
 labat meg mosni mikoron azert reaia
 iutot volna vronk nagi allazotassagal
 10 kezde labaid el q̄tte vonigalni monduan
Soha meg nem mossad q̄rōkke az en lab-
 aimat kinek monda vronk iesus: **A mit**
 en mast czelekq̄dqm nem tudod te de en-
 nek vtanna meg tudod: ha meg nem ha-
 15 giod magadot mosnom nem lezqn nek-
 q̄d en velem rezed **Monda** petqr¹ vram
 ne csak labaimat **De** mind kezeimet feie-
 met es labaimat **Monda** vronk iesus va-
 laki a kerezte vizben meg mossod nynczen
 20 ahra zuksege hanem csak hagi az q̄ keua-

vsagat moisa meg a melto penitencian.
 at giumpkzeuel es legottan tyta lezon
 myndqnosul fogua. ~~Thy~~ tyta vattok
 de mynd naian tyt monda a iuda stol
 az q arultatorat ~~Thy~~ viana le ulue
 az aztalhoz monda fugiatok e mrt thyt
 mast en isw veletet. ~~Thy~~ engemet mest.
 qrtoknek hitok es vratoknak sio mondia,
 tok mert a vagiok: ha en azert mestyrtok
 es vratok leuen labatokat meg mostam
 iswes egietok a mastoknak labokat meg
 mossatok. ~~Thy~~ peldat adek tunektok hogi
 mymodon en ezeketodm iswe azon kep
 pen tegietok. It zerze az oltari zentse
 etok hogi fediglen nagjok zereteket
 mutatnacia hozauok kezeben veuen a ke-
 nier: es zomeyt meynozagra felemel.
 wen meg alda es monda meg zegdelue
 okok es nekik aduan tegietok es egietok
 obbol: ez az en testqm ty isw eryitetok

nsagat mossa meg a melto penitencian-
 ak giu[m]o[rc]zuel es legottan tizta lez[on]
 mynd[on]ostul fogua: **Thw tiztak** vattok
 de mynd naian¹ kyt monda a iudasrol
 5 az [o] arultatoiarol **Ennek** vtana le ulu[
 az aztalhoz monda tugiato[ok] e myt th[ok]
 mast en thw veletek. **Thw** engemet mest-
 [o]rt[ok]nek hitok es vratoknak sio mongia-
 t[ok] mert a vagiok: ha en azert mest[er]t[ok]
 10 es vratok leuen labatokat meg mostam
 thwes egiet[ok] a mastoknak labokat meg
 mossatok **Mert** peldat adek tunekt[ok] hogi
 mymodon en czeleked[om] thwes azon kep
 pen tegiet[ok] **It** zerze az **oltari zentse-**
 15 **g[oth]**² hogi kediglen nagio[ok] zeretetet
 mutatnaia hozaiok kezeben veuen a ke-
 nier: es zomeyt meynorzagra **fel emel-**
uen meg alda es monda meg zegdelu[
 [o]tet es nekik aduan **Vegiet[ok]** es egietek
 20 ebb[ol]: ez az en test[om] ky thw er[ot]tet[ok]

es sokakert halálra adattatik ezt ízűvise
 thegietpt az en kenzenmedejimmet emle
 kezettiet: kenyepeni e telies poharris
 veuen meg alda monduan Eh pohar
 az en vezenmet pohara by test
 amento mba by hoy erettetpt es
 sokakert by qttetik bingetnek boganathara
 fit meg monduan es el vegeuen maga
 ual is: es mrend a ramitua mottal tom
 urnikala az utan a papsagot zerguen
 qket feuntet papp teneg aduan netik
 hatalmat hogi qketis zentphetneik az
 oltari zentsegot es petert vicarius sava
 teneg Menduan en imattam erotted
 hogi el ne fogion a te supd latuan vt
 onk iesus a glorioz indast hogi zeretetet
 net simmi legienel a penitenciarra ne
 haitatuaia meg zom qpedet lqsteben
 es gent agoston doctoruat mondasq
 zereent kezdeh sirua qketet mondani du

es sokakert halalra adattatik ezt thwis
 thegiető̄k az en kenzenuedeső̄mnek emle
 kő̄zettiet̄: **Ezenkeppen** e telies pohart is
 veuen meg alda monduan **Eh pohar**¹

- 5 **az en veremnek pohara vy test**
amentomba ky thw erettető̄k es
 sokakert ky ő̄ttetik binő̄knek boczanattiara
 kit meg monduan es el vegezuen maga-
 ual is: **es mynd** a tanituaniokkal kom-
 10 urnikala: az utan a papsagot zerő̄zuen
 ő̄ket feinket pappa teuch aduan nekik
 hatalmat hogi ő̄kekis zentő̄lhetneik az
 oltari zentsegőt̄ es pető̄rt vicariusaua
 teuch **Monduan** en imattam erőt̄ted
 15 hogi el ne fogion a te hitő̄d **Latuan** vr-
 onk iesus a gonoz iudast hogi zerettető̄-
 nek simmi legieuel a penitenciara nē
 haithatnaia meg zomő̄rő̄dek lő̄lkeben
 es **zent agoston doctornak** mondasa
 20 zerent kezdeh sirua ező̄ket mondani **Tu-**

dem en fiket valasztottam legiet az qrot ele
 tre bizony mondom neletok eszi isw fory
 uletok ez ezgeta halaltra arul engemet
 de iaw az embernek: mert iob volna hogi
 ingen se zuletok volna az ember haluan
 a tantuamok ezon igen meg zomaroda
 nak es ki mind kezde mondam Nem de en
 vadiok es vram Judas es ezont mondah
 hogi a tobbitol meg ne iegyztetneiek nem
 ertsetuen petok meg azt hogi melyk volna
Buten ianosnat hogi meg kerdenie titkon
 ty volna a ty ezt merztednieik tenni Ma
uda ianosnat vront iesus az a kinek a ma
 rtot temeret adam legottan udasnat ad
 a es monda q neki Immaram samax el
 vegezod ah mit gondoltal es legottan qz
 dgg bueket beleic: fel keluen kgyulok a
 papi faudel methoz es az zerzetok: sudokhoz
 mens hogi az q igerehit vegre vinnie

dom en kiket valasztottam legiek az őrök ele-
 tre bizony mondom nektek egi thw közz-
 uletök|ez¹ eczaka halálra arul engemet
 De iay az embörnek: mert iob volna hogi
 5 ingen se zuletöt volna az embör haluan
 a tanituanok ezön igen meg zomoroda-
 nak es ki mind kezde mondani **Nem de en**
 vagiok eh vram. **Iudas** es ezönt mondah
 hogi a többitöl meg ne iegöztetneiek nem
 10 erthetuen petör meg azt hogi melyk volna
Intch ianosnak hogi meg kerdeneie titkon
 ky volna a ky ezt merezkedneiek tenni **Mo-**
nda ianosnak vronk iesus az a kinek a ma-
 rtot kenieret adom **Legottan** iudasnak ad-
 15 a es monda ö neki Immaran hamar el
 vegezöd ah mit gondoltal es legottan ör-
 dög buuek beleie: **fel keluen** közzulök a
 papi feiedelmekhoz es az zerzetös: sidokhöz
 mene hogi az ö igeretit vegre vinneie

Országos Széchényi Könyvtár

kerdeket vt ny ota lpi eutiek hogfi
a gonoz uidas mynd eme ieqibol sem at
ara a bumbol ky termic: unkeren erti vala
vol hogfi vront iesus az q gonossagat ny
luan tummaia felelet a kerdesre mert a
ki bumben meg kememult a fegielmezse
fel meg nem lagiul sqq nimuel yonkab
fegielmezteht amueal nagibon kem
mul mynt peldant vagion faraho kyra
liban Judasnak kedig el menese vtan mo
da vront iesus az q tamtuaminak zerehmes
fiagkann egi keuesideij meg veletok leh
etok: de niert vrusa vagion en rolam mi
toron a paztort meg hagiom vermi el te
kozlatnak a iohok vgi mynt mondanais
ym el kozelget az ora meliben en meg
fagattatam es galatra vitetym es tw
uind el futtok en tytem mert en felqlem
mind naian kezegbeji estok ez ezeka de
mynek vtrama fel tamadok elq veletok

Kerdetik yt my oka lõn enne hogi

a gonoz iudas mynd enne iegibøl sem ak-
ara a bunbøl ky ternie: **mikoron** erti vala
yol hogi vronk iesus az q gonossagat ny-

5 luan tunnaia **felelet** a kerdesre mert a
ki bunben meg kementult a fegielmezes-
sel meg nem lagiul søg miniuel yonkab
fegielmeztetik anneual nagibon keme-
niul mynt peldank vagion faraho kyra-

10 liban **ludasnak** kedig el menese vtan mō-
da vronk iesus az q tanituaninak zerelmes
fiaczkaim egi keues ideig meeg¹ veletøk leh-
etøk: de miert yrua vagion en rolam mi-
koron a pazzort meg hagiom verni el te-

15 kqzlatnak a iohok vgi mynt mondanaia
ym el kqzelget az ora **meliben** en meg
fogattatam² es halalra vitetøm es tw
mind el futtok en tølem mert en felølem
mind naian keczegbeh estøk ez eczeka de

20 mynek vtanna fel tamadok eløl vezlek

ihw tptet galileaban: ot meg lattot isne
 dentis engemetis feleluen petyr modah
 neki ha nmid naian el hagimat is nem
 hagilat en fecz vagiot te velled memqñ
 nmid tomlogze smynd halakra a tpbv
 es ezentepen monduak pala Mondra
 vront iesus petyrnek byon mondo
 tenked hog ez ezata mynet elot a tit
 kezec zolna haromzor tagacz meg enge
 metis szutan nagizep predicaciot ton
 nektit a zeceteteql monduan vrs par
 anjalatot adot en ihw nektit hogi zere
 ssetek egi masth mint en zecetetelet is
 utpctis tpbbet is sokakat zola nektit
el vegezuen a predicaciot mint iua ze
 ne ianos euangelista hzen mrolcad ze
 zebe zomeit memprzag fele emeluen
madah az attiat q magacert hog gala
 lanak vanna az q emborfeget digyse
 dsq fel tamadajjal meg aiandotoznara

thwtøkæt galileaban: ot meg lattok isme-
 genth engemeth feleluen petør mōdah
 neki ha mind naian el haginak is nem
 hagilak en keez vagiok te velled mennøn
 5 mind tōmløczre smynd halalra a tōbbý
 es ezenkeppen mondnak vala **Monda**
vronk icsus petørnek bizon mondō
 teneked hog ez eczaka mynek elöte a tik
 keczer zolna haromzor tagacz meg enge-
 10 meth **Ezutan** nagi zep predicaciot tøn
 nek<t>ik a zeretetrøl monduan vyh par-
 anczaletot adok en thw nektik¹ hogi zere-
 ssetøk egi masth mint en zeretetelek² th
 utøketh tōbbeket is sokakat **zola nekikh**
 15 El **vegezuen** a predicaciot mint iria ze-
 nt ianos euangelista³ tizen nyolczad⁴ re-
 zebe zømeit meniørzag fele emeluen⁵
Imadah az attiat ø magaert hog hala-
 lanak vtanna az ø embørseget⁶ diczøse
 20 gøs fel tamadassal meg aiandokoznaia

Masagor mattozet az q tamtuamiet
 hogi qket a ten zenuedesbe meg tartana
 ia aduan q netik az alhatatosagnak
 malayttat klavmagar ymadtozet
 mynden hu kerezhengket hogi malay
 tot es digzoseget myrenenek es a zeret
 etnek egiessegeben egick lemment el ve
 gezuen az ymadfaget fel kele es digzoret
 mondasal az q tamtuamual ti mena
 a varosbol oluettiu hegere es ota eluc
 gezuen a mit netik abara mondan leh
 zalla oman altal menuen a cedromak
 vizen mely a ierofet volgien vagyon ma
 ne a kerbe Iti megien vront ymad
 tozm a kerden tyt vront giokorta meg
 latogat vala az q tamtuamual miest
 fyes es altalmas vala a tamisagra es
 az ymadfagra ch kert zent wachim ch
 vala Meli kerben mitoron ment volna
 vront iesus monda az q tamtuamina

Massoczor imatkozek az φ tanituaniert
 hagi φ ket a ken zenuedesbe meg tartana
 ia aduan φ nekik az alhatatossagnak
 malazttiat **Harmaczar** ymadkozek
 5 mynden hiu kerezti φ ket¹ hagi malaz-
 tot es dicz φ seget nyernenek es a zeret
 etnek egiessegeben egick lennnek El ve-
 gezuen az ymadsagot² fel kele es dicz φ ret
 mondassal³ az φ tanituanial ki mene
 10 a varosbol oliuetim hegiere es oth elue-
 gezuen a mit nekik akara mondani leh
 zalla onnan altal menuen a cedronnak
 vizen mely a **iozafat** v φ lgien vagion me-
 ne a kerbe **Ith** megien **vronk** ymad-
 15 **kozni** a kerben kyt vronk giokorta meg
 latagat vala az φ tanituanial miert
 kyes es alkalmas⁴ vala a tanusagra es
 az ymadsagra eh kert zent ioachim eh
 vala **Meli** kerben mikoron ment volna
 20 vronk iesus monda az φ tanituaninak

93
27
it maragiatok miq en amoda meqigt
es ymattozom. fel vezen q vale petert
iatobot es ianos belies mene a kerbe es
kozde zomortodm es keserdem. Mondua
zomoru az en lqkem mind halahiglan
variatok it es vigiazatok en velem es
ymattoziatok hogi kesertetbe ne essetok
el menuen azert tolok egi gartasne feld,
qn orzel esset a feldre ymattozuan es
monduan Den zerehnes attiam ha lebe
ezeges mulok el ch ten en rolam Denia
ga ne legion vgi ment te akarad: ez ke,
dig monda mi tanosagontert hogi a
akaratontat istemet akaratia ala ad,
noiof Amek vtana tere a tamitua
mothoz peterhez ianoshoz es iacobhoz
es alman lele qket Amendo petertnek
sinon alwz ch ez e a dolog egi oraid
nem vigiazhattal en velem Amek vt.

it maragiatok mig en amoda megiok
 es ymatkozom: **fcl veuen** q vele petort
 iakobot es ianost belieb mene a kerbe es
 kezde zomorkodni es kesergeni: **Mondua**
 5 zomoru az en loikem mind halaliglan
 variatok it es vigiaziatok en velem es
 ymatkoziatok hogi kesertetbe ne essetok
 el menuen azert tolok egi haytasne föld-
 on orczel essek a földre ymatkozuan es
 10 monduan O en zerelmes attiam ha lehe-
 czeges muliek el eh ken en rolam **Dema-**
ga ne legion vgi mynt te akarod:¹ ezt ke-
 dig monda mi tanosagonkert hogi a-
 akaratonkat istennek akarattia ala ad-
 15 noiok **Ennek vtana tere a tanitua**
 niokhoz peterhez ianoshoz es iacobhoz
 es aluuan lele oket **Smonda** petornek
 simon alwz eh ez e a dolog egi oraig
 nem vigiazhattal en velem **Ennek vt-**

Országos Széchényi Könyvtár

amma mind a tobmekt is monda vigiara.
 tot hogi tescetete ne essetq. **M**est a lelq.
 mynden iora kez de a test yarlo **S**arman
 meg eluene **M**asogez et madkozet
 en zentseges attiam ha el nem mulhabt
 eh ken en volam legion ate akaratod **f**
el **el** **el** az ymadfagrol esmeg az q jant.
 vanigq. mene et aluua lelven qket ne
 akarah fel keltene mert el nehezodt az
 q zompk az nagi vigiara sset es a nagi
 zomunfagert el saguan qket **M**arua
 gert meg elmenen tolt azon ymadfa.
 got monda **C**astitas lelet miert ymad.
 kozet haromzet az edes iesus fogsagan.
 at elotte hanem hogi munket tanitana
 a vegig meg maradafia az ymadfagba
 es egieb yoba hogi yme harinat mind
 telies eletynken terneipt az edes ysten.
 tolt az el mult qmeg tath bunemknet
 borzanattiat: **A**ieles valoktol meg otal.

- anna mind a tőbbinek is monda vigiazia-
 ttok hogi kesertetbe ne essetők **Mert** a lelők
 mynden iora keez de a test yarlo **Ez utan**
 meg elmene. **Massoczer** es imadkozek
 5 en zentseges attiam ha el nem mulhatik
 eh ken en rolam legiön a te akaratod **Fel**
keluen az ymatsagrol esmeg az ֆ tanit-
 vanihöz mene es aluua leluen ֆket ne¹
 akarah fel költenie mert el nehezödöt az
 10 ֆ zömök az nagi vigiazassert es a nagi
 zomurusagert el hagian ֆket **Harma-**
czer meg elmenuen tölök azon ymadsa-
 got monda **O aittatos** lölök miert ymad-
 kozek haromzer az edes iesus fogsagan-
 15 ak elötte hanem hogi munket tanitana²
 a vegig meg maradasra az ymadsagbā
 es egieb yoba hogi yme harmat mind
 telies eletönkben kerneiök az edes ysten-
 töl az el mult esmeg teth buneinknek
 20 boczanattiat: **A ielen** valoktol meg ota-

mazast a **lpuendok** ellen valo okoskod-
 ast hogi a muh lolkonk, testonk: es lelki
 esmeretonk egezzen maragion **Leuen**
 azert vronk iesus a kesalkodasban hozz-
 5 aban ymatkozek honnem mint annak
 elotte keczer es mikeppen zent lucacz mo-
 da es meg ira az q euangeliomaba
vrnak angiala fel vet embori test-
 dben neki yelenek mikeppen yo zolga ho-
 10 gi az q vrat es nagi viadalba es erqs ha-
 dba meg batoritanaia **lol lehet** az eua-
 ngelistak nem iriak mit mondot legion
 q neki **Demaga** kegiosen hihettioq hogi
 illien modra zolt q neki **O qroq** mindo¹
 15 attianak fia emberi nemzetnek zeretpoc
 az, angiali romlasnak eppitoc en a te
 felsegednek ymadsagat es lolkednek
 nagi keseruseget egezh mennei vdua-
 rral a te zent attiadnak be mutatok
 20 keruen qteth hog az emberi valczag a-²

te hatalud nekul lenne de azt felele my
nekent **Gal** tudja az en fiam minem
eleg tetelnek keel lenne az embor nem
zetnek bincert **Ca** legottan minth asta
tos doctorot mongiak iselnek **Mas**
Angyal is eg vas lantzal es kete
leffel q neki: **ymaduan** qtet nagi hzte
seguel monda **Q** exofisten **Am** lefazel
meg rola hogi az zegeni emberi nemzet
elsoh zveleintnek bincert tartatik erq
sen ah buncetnek es qredgnet keteleben
ha azert a te zent testodet ez feteleffel
meg hagog a te ellenszegidnek ketezmi
meg zabadul a nagi ketelegbol kempax
veli azert tegichmes vram a zegeni em
bori nemzetor **M**ikoron meeg ez angyal
zohna velnek ismeg harmadik an
gyal ozloppal ostorval es vezzytt
el es ymarvan qtet monda **Q** emkora
nemzetnek egidien remensege **Ne** aka

te halálud nekul lenne de azt felele my-
nekönk **lol** tugiá az en fiam minemw
eleg tetelnek keel lenni az embõri nem-
zetnek bineert **Es legottan** minth aita-
5 tos doctorok mongiak ielõnek **Mas**
Angial is eg vas lanczal es kõte-
lekkel q neki: **Imaduan** õtet nagi tizte-
seguel monda **O eros isten Emlekõzel**
meg rola hogi az zegeni emberi nemzet
10 elsoh zwleinknek binõkert tartatik erõs-
sen ah bunõknek es õrdõgnek kõteliben
ha azert a te zent testõdet ez ketelekkel
meg hagiõd a te ellensegidnek kõtõzni
meg zabadul a nagi kõtlegebõl, **kõniõr-**
15 **wli** azert kegielmes vram a zegeni em-
bõri nemzetõn **Mikoron** meeg ez angial
zolna yelõnek ismeg **harmadik an-**
gial ozloppal ostorral es vezzõkk-
el es ymatvan õteth monda **O embõri**
20 nemzetnek egietlen remensege **Ne aka-**

Ez eh befalkodásban el fogjmod meg lat
 uan a te zwozi testodnek meg ostromoztat
 sat mert Adoniat maradta soha meg
 nem eroffodit a bunnek ellene hanem ha
 e fo ozlopkoz kqztetvcl es talpatol fogua
 tetediglen eroffen meg oztoroztatot a te
 gengeseges testodet emekt utana ymeg
 relqnek Ne medik angial huiis
 koronauial es le borula ymaduan
 qtet monda o myuden nepnek eroffege
 attianak bqlzesege Amkqzcl meg mi
 kppen az elso ember fel emeltodet feu
 anuan az ystem bqlzeseget meliet meg
 nem myeractuen ezteleme lqn az yste
 mietre meg sem tugia az iduqfseget
 vrot leluy a te gengeseges feuedet ez qz
 thuiisu koronauial kegiqlenul meg
 hagi od a bmqfokqz koronaztatni kqm
 qzuly azert edes iesus eh nemis teq
 mtqt allaton **Makren** meg zohna ez

- ry eh kesalkodasban el foginod meg lat-
 uan a te zwzei testödnek meg ostoroztato-
 sat mert **Adamnak** maradéka soha meg
 nem erössödik a bunnek ellene hanem ha
 5 e kő ozlophoz kőztetötöl es talpatol fogua
 tetediglen erössen meg oztoroztatot a te
 gengeseges testödet ennek vtana ismeg
 yelönek **Negiedik angial thuis**
koronauaal es le borula ymaduan
 10 ötet monda **O mynden** nepnek erössege
 attianak bölczesege **Emléközel** meg mi-
 keppen az elso ember fel emelkődek keu-
 anuan az ysteni bölczesegöt meliet meg
 nem nyerhetuen eztelenne lön az iste-
 15 niekre meg sem tugia az iduössegnek
 vtat lelly a te gengeseges feiedet ezör
 thuuissu koronauaal kegiötlenul meg
 hagog a binösoktöl koronaztatni kőni-
 öruly azert edes iesus eh nemes terö-
 20 mtöt allaton **Mikoron** meg zolna ez

angial velqnek qtdik angial egy
 bereztel ymaduian qtet monda q
 ette imadando rettenetqs es tiztolenq
 felendq qret myndenható ysm **M**iest
 hogi az emberz nemzet te felfegednek
 tiltassa eden ky tervezte kezet. restnek la
 sqtnek es a bunnek halalaba esek zan.
 Eincrt leuen a mernozagbol az q te.
 remtyfenek vege hcaba esek kmqrul
 azert vram ch zegem el vezet tqremty
 allatadan **N**e fely a bereztfara erotte sol
 fezitehri harom vassqnel **M**ert ha el
 haqrod ma az embort soba meg nem za
 badul legi erof azert vram dolgod a
 ne fely nam gijzed a satam a puzta
 ban fetsqnekul meg gijzed az q tag
 it is hamar vege lezen a kennak **A**gy
 gqseg ki ebbol kqnetkezit qrette valo
 lezen **N**e azert edessqges vram iesus
 angiolotnak serege: zent attiaknak

- angial yelqnek **Q**tödik angial egi
 kereztel ymaduan qtet monda **O** q-
 qkke imadando rettenetqs es tiztqlendq
 felendq qraq myndenható isten **Miert**
 5 hogi az emberi nemzet te felsegednek
 tiltassa elen ky teriezte kezet: testnek le-
 lqknek es a bunnek halalaba esek zan-
 kiuetqt leuen a meynorzagbol az q te-
 remtqsenek vege heaba esek kqniqruli
 10 azert vram eh zegeni el vezzet tqremtqt
 allatadan¹ **Ne fely** a kereztfara erotte fel
 fezitetni harom vaszeguel² **Mert** ha el
 hagiod ma az embqt soha meg nem za-
 badul legi erqs azert vram dolgodba
 15 ne fely nam giqzed a satant a puzta-
 ban ketsegnekul meg giqzed az q tag-
 it is hamar vege lezen a kennak **A dy-**
czqscg ki ebbql kqetkezick qraqke valo
 lezqn **No** azert edesseges vram iesus
 20 angioloknak serege: zent attiaknak

~~37~~
59

30

timboſtia valo ſokasaga varia a te fe.
lele qd et es valaztetel qd et: Mand mag
azert a te ataratodat hogi vigiunt
valazt a te ſelſeges atnadnat Tahat
a kegelmes isus yonkab valaztuan.
a mi yduſſegontet az q tulaiodon ele
timel: ſelele monduan Atarom hogiaz
embon okof loltok meliket mi a mi
leppntee es gassonlatosagontra tere
mtetent meg valtasanak az en gala
lonnal legottan mind az eret es ynak
az q zent testeken a nagi keſerusegbe
es a kenofat atarattia zertent valo
valaztasbe meg indulanak es a tete
met meg szattaganak es lep q neki
veritoke mynt a vermet q szoppi nagi
benqn ky vtuen az q testen es vgian
ala szoroguan raitta a sldra es
Miksepen minemo agtatos embre.

limbosba valo sokasaga varia a te fe-
leletödet es valasztelödet: **Mond meg**
azert a te akaratotat hogi vigönk
valaszt a te felseges attiadnak **Tahat**

- 5 a kegielmes **iesus** yonkab valasztuan
a mi yduössegonket az ö tulajodon ele-
tinel: felele monduan **Akarom** hogi az
emböri okos lölkök melieket mi a my
kepönkre es hasonlatossagonkra tere-
10 mtetönk, meg váltassanak az en hala-
lommal legottan mind az erek es ynak
az ö zent **testeben** a nagi keserusegböl
es a kenokat akarattia zerent valo
valasztasböl meg indulanak es a tete-
15 mek meg czattaganak es lön ö neki
veriteke mynt a vernek ö czoppi nagi
beuön ky vtuen az ö testen es vgian
ala czoroguan raitta a földra es
Mikeppen minemw aytatos embör-

Országos Széchényi Könyvtár

+

nek meg yelontetek Nequeny het czor
 czor ver zarmazek ty chkor az
 q zent testebol ty mind az q ruhait vgr
 aztatah oly mint vgran vizbe nyomat
 volnah **Q** azattos lelpt ti zercetpt a kris
 usi gondqld meg mel ygen nagi es kesa
 ro vala a krisusnak q kemia kmet q
 ad gondolasa is oly valtozast ten az q test
 eben hogi a kiserusegnek nyatta verps
 verekettel veritqznek **G**ondold meg
 it embor meli nag vala az attia ysten
 nek hozant valo zercete ty lien nagi
 kent akara az q fiatol erpittent zenued
 mi ha meg kerdengipt az attia ystenk
 monduan **Q** azq mindonhatto attia
 visten mi okact mutatol nagrob tegi q
 klenfeget a te suadhoz mint a brinszo
 sek az q uehgy kizoda oly tegiptlen
 attia ch sqldenh tyt azt akarnaia hogi
 az q egictlen egi fia enne kenokat zen
 nedch **h**ogye smki ez vilagon akar me

Coly

- nek meg yelöntetek **Neguen** het ezör
czöp ver zarmazek ky chkor az
ő zent testeből ky mind az ő ruhait vgi
asztatah oly mint vgian vizbe nyomtak
5 volnah † **O aítattos** lelők ki zeretöt a krist-
ust gondold meg mel igen nagi es kese-
rw vala a kristusnak ő kenna **kinck** cz-
ak gondolasa is oly változast tön az ő test-
eben hogi a keserusegnek myatta verős
10 verettekkel veritözneik **Gondold** meg
it embör meli nag vala az attia ysten-
nek hozank valo zeretete ky ilien nagi
kent akara az ő fiatol erőtönk zenued-
ni ha meg kerdenőjök az attia ystenth
15 monduan **O erőök** mindonhatto attia
vristen mi okaert mutatal nagiob kegiö-
tlenseget a te fiadhoz mint a binős zv-
lek az ő uekhöz kiczoda oly kegiötlen
attia eh földenh kyt azt akarnaia hogi
20 az ő egietlen egi fia enne kenokat zen-
uedneh **bizoni** sinki ez vilagon akar me-

20/6t
31

ly gonoz fia legyon is ~~Mert~~ nem kony...
rulul te vram isten a te egietlen egi fia...
don ~~Nem~~ ezeh a ki te istensegedbol zule...
tetuen egi qeet isten leuen veled egetembe
foldet memmit terqnteh eb myndqnotet
~~szem~~ ha meltoe volmat q felsegenek
eb folden zouat hallanont ezt selesnie
mi neqnt ~~Az~~erem hogi ezeket zennegie
az en siam ihw exottetet hogi a mi hoz...
atob valo zereitetqntet nektot ayanla...
nam hogi ihwes munket zereketetot
myndqnteteb folotte ~~Jar~~uliont az
ert a kerbe dragalatos attiam
fiay eb mi is terdre quen vront elot k...
borulua ymatkozit a folden verebe te...
uerqdue ol mint srahmag zoual mon...
giok ~~De~~ mineqnt kegiehny attiam
eb vront mely halalatlanok vagiont
te felsegednek ~~Mert~~ ymi te mynket a
te elqndel nagjobban zereitetmi kedig

- ly gonoz fia legiön is **Miert** nem kõniq-
 rulel te vram isten a te egietlen egi fia-
 don **Nem de** ezch a ki te istensegedböl zule-
 tetuen egi q̄r̄q̄k isten leuen veled egetembe
- 5 fõldet menneit terq̄mteh es myndq̄noket
Bizom ha meltq̄k volnak q̄ felsegenek
 eh fõlden zouat hallanonk ezt felelneie
 mi nekq̄nk **Akarom** hogi ezeket zenuegie
 az en fiam thw erq̄ttetek hogi a mi hoz-
- 10 atok valo zeretetq̄nket nektq̄k ayanla-
 nam hogi thwes munket zeretnetq̄k
 myndq̄noknek fõlq̄tte **larulionk az-**
ert a kerbe dragalatos attiam
 fiay es mi is terdre esuen vronk elq̄t ky
- 15 borulua ymatkozik a fõlden verebe ke-
 uerq̄due ol mint siralmas zoual mon-
 giok **lay minckq̄nk** kegielmes attiank
 es vronk mely halalatlanok vagionk
 te felsegednek **Mert** ym te mynket a
- 20 te eletq̄dnel nagiobban zerettel mi kedig

a bingfet nagjaban te naladnal veritas
 a testnek gicmigruseget a te paramzola
 tidnal Te imo vram iesus retteguen ve
 rqs veritettel veritqzel mi fedig ezat ty
 nueket sem akaronk hullatm a mi zeme
 inkbqf De edes vram iesus agiad minet
 qnt a kmqhullatafnak kuty feiet beji
 fel zeduen ah te verqs veritetodnek eop
 pit es ziuqntben stuen hullatassont
 autattos kpnueket es atkassont tuncqd
 melto halakat es alkalmas digiretqket
 emiet vtamia harmagzer jgn
 e a tantuamiothqz vront iesus
 ismegent es aluna lelven qket kmqru
 se va tok nem kulte fel qket De menda
 alugiatok es nugogiatok a mi keues
 mukhattok es egi keues idqz vran mo
 da netik Mag Inmar felietek fel el yot
 az ora liben embqrnek fia adatik bin
 qsqnek kezqghbe im hol vadion ezat

a binqket nagioban te naladnal **yonkab**
 a testnek gionqruseget a te paranczola
 tidnal **Te ime** vram iesus retteguen ve-
 rqs veritekkal veritqzel mi kedig csak kq-
 5 nucket sem akaronk hullatni a mi zeme-
 inkbql **De edes** vram **iesus** agiad minek-
 qnk a kqniqhullatásnak kuth feiet **hogi**
 fel zeduen ah te verqs veritekqdnék czop
 pit es ziuqnkben qtuén hullatassonk
 10 aittatos kqnucket es athassonk tenekq
 melto halakat es **alkalmas** dicziretqket
Ennek vtanna harmaczer **lq-**
e a tanituaniokhoz vronk **iesus**
 ismegent es aluua leluen qket kqniqrú-
 15 le raitok nem kulte fel qket **De monda**
 alugiatok es nugogiatok a mi keues
 niukhattok: es egi keues idqh vtan mō-
 da nekik **Eleg Immar** kelietek fel el yot
 az ora kiben embqrnek fia adatik bin-
 20 qsqknek kezqghbe im hol vagion csak

kozel a ti engemet fezogben ad amifero
 meeg zolna ke meus a kerbe az nrulo
 iudas nagi feguetqs sereggel ezolontok
 ual buzgamiottal tyrotel es fakhattal
 tyt bozattatanak vala a papi seiedelm
 ettel es a nepnek elotte iaroitul hogi meg
 fognaiak vront iesusth a iudas kedig
 imlien iegyt adoth vala nekik valakit
 meg ezokolandot az a tit meg akartok fo
 enotok sobosagual vigietok Et kedig a go
 noz iudas azert monta vala hogi q heulebe
Varabat neh fognaiak meg ti q hozzaia
 hasonlatos vala vront iesus kedig
 tuduan azokat meliet q reacia
 iguendok valanak akaratia zarent ele
 igben menuen monda nekik Et tere
et seledenek ah nazaratbeli iesust mo
 nda vront iesus Et ragiot smihelon
 ezt mondat hatra tantoroduan le esse
 nek a foldre ezt teues vront iesus hogi

- közel a ki engemet kezogben ad **Smikorō**
 meeg zolna **be mene** a kerbe az arulo
 iudas nagi feguerős sereggel czolonkok
 ual buzganiokkal törökel es fakliakkal
 5 **kyk** boczattatanak vala a papi feiedelm-
 ektől es a nepnek elötte iaroitul hogi meg
 fognaiak vronk iesusth a **ludas** kedig
 imilien iegiot adoth vala nekik valakit
 meg czokolandok az a kit meg akartok fo-
 10 gnotok sokossagual¹ vigietök Ezt **kedig** a go-
 noz iudas azert monta vala hogi q heilebe
lacabat neh fognaiak meg ki q hozzaia
 hasonlatos vala **Vronk iesus kedig**
tudian azokat meliet q reaia
 15 iquendök valanak akarattia zerent ele-
 iogben menuen monda nekik **kyt kere-**
stök felelenek ah nazaratbeli iesust mo-
 nda vronk iesus **En vagiok** Smihelion
 ezt mondak² hattra tantoroduan le esse-
 20 nek a földre ezt teuch vronk iesus hogi

az q nagi hatalmat meg mutatnaia me
 et mind ez vilag sem foghatnaia meg ha
 pmaga nem atarnaia ~~sem~~ utanna
 myntzent Ambrus mongia eng
 ede hogi fel felhetmenek ~~szem~~ kerde q
 et hogi ket kereszteneit mert az ysem hata
 lmasagot meg vakittattanak vala hog
 meg ne esmernek ket napont a Temp
 lembe predikaluan lattanak vala es a
 lytol immar foldre veretteknek vala
 fit mondanak a nazaretheli iesus kereszt
 pt nem mondat tegget mert nem tag
 iat vala hogi q volna ~~sele~~ kereszt iesus
 es monda nekik meg montam hogi es
 vagiet ha azert engemet keresztet ez q
 nek b keresztet hagiartot legottan meg
 esmeret qtet hogi meg mutatnaia mert
 proprio maga atarnaia hogi a mi idu
 q segentert meg fogattasok Tahat
 az arultato indas hogia iaru

- az φ nagi hatalmat meg mutatnaia me-
 rt mind ez vilag sem foghatnaia meg ha
 φ maga nem akarnaia **Enneck** vtanna
 mynt zent **Amborus mongia** eng-
- 5 ede hogi fel kelhetnenek **Sismeg** kerde φk-
 et hogi kit¹ keresnenek mert az isteni hata-
 lmasagtól meg vakittattanak vala hog
 meg ne esmerneik kyt naponket a **Temp-**
lomba predikaluan lattanak vala es a
- 10 kytol immar földre verettettének vala
 kik mondanak a nazaretbeli² iesust keres-
 sük Nem mondak tegődet mert nem tug-
 iak vala hogi φ volna: **Felele vronk** iesus
 es monda nekik meg montam hogi **en**
- 15 **vagiok** ha azert engőmet kerestök ezök
 neck bekeseget³ hagiatok legottan meg
 esmerék őtet **hogi meg** mutatnaia mert
 φronon⁴ maga akarnaia hogi a mi idu-
 ssegeönkert meg fogattassek **Tahat**
- 20 **az arultato iudas hozzaia**⁵ **iaru-**

69
65
33

luan meg gtolah qreth monduan Jesus
legi mestyr felele vront iesus Varatom
miert yttel ezt arra monda hogi bar
aczagnak iegiet mutata neki kezzenue
meg qlehuen es gtoluan Gutan mon
da ismeg Juda gtolassal arulod el em
bqrenet. frat eli mind mondanqia yol
tudom hog ez a iegi finel arz engemet
binqsetnek kezqthe legottan It fogiatt
atik meg az edes mestyr kezdenet
a jeregbql nemelhet kualkam mondua
Raita fogiatok meg qtet mit allotok mit
felitok es rea hertelenkeduen mynd a fax
tosok a baranra: foldre veret qtet es meg
fogak Amikeppen zent bernard doctor
mongia lanuzoth vettenet makabah es
kezeit nagi erossen hatra lqtek: Amek
vtanna meg foldre citet kezdet nemelhet
labotal zugdosma qtlqldozm nekit verit
vala hatat Nemelhet zemseges zayat

- luan meg czokolah teth monduan **Iduez-**
legi mestr Felele vronk iesus **Baratom**
miert yttel ezt arra monda hogi bar-
acznagnak iegiet mutata neki kzznu
5 meg leluen es czokoluan **Ez utan** mon-
da ismeg **luda** czokolassal arulod el em-
brnek fyat oli mind mondanaia yol
tudom hog ez a iegie kiuel acz engmet
binsseknek kezkbe legottan **It fogatt**
10 atik meg az edes mestr kezdenek
a seregből nemelliek kaialtani mondu
Raita fogiatok meg tet mit allotok mit
feltk es rea hertelenkeduen mynd a far-
kosok a baranra: feldre verek tet es meg
15 fogak **Smikeppen** zent bernard doctor
mongia lanczoth vettenek niakabah es
kezeit nagi erssen hatra ktek: **Ennek**
vtanna meg földre eitek kezdek nemelliek
labokat rugdosnia kldzni nekik verik
20 vala hatat **Nemelliek** zentszeges zayat

54
66

egiebet maikat **Q**mmue verseg qtet vtrse.
tet sobqtet zenuede az edes iesus q fofsa.
nak idem **M**eliet latuan az q tam tuam
es ataruan qtet tegebol meg zabaditani
mondauat vram atarodi ha feginert
fagont hogiaot legottan ty vonuan pe.
tor tpret hoza vaga a pispotnek zoldai.
ahoz es az q iob fulet el vaga fmet mal.
tos vala neuely **K**ut latuan a tegielmex
meg valto monda hagiator el himnar
et monda petqrnek tpdbe tpretet a hined.
be **M**est valaty tqr d vezgn qmgn hatal.
mabq tqr mat vez el **A**ltodeh hogi ne.
m kerhetnem az en attiamath ty enne.
tem adna tpbet az en segeirzegom vch ty
zenet legio angelotnal ha en atar.
am **L**egottan fel venen az el uagot fu.
let illethe az q helere legottan mynden.
qtnek latasara meg giogiula my tam.
fagontert hogi mi es vol tement a mi

egiebek niakat **O** mine versegöket vtöse-
ket soböket zenuede az edes iesus ö fogsa-
nak¹ idein **Meliet** latuan az ö tanituani
es akaruan ötet² kezeböl meg zabaditani
5 mondanak vram akarodi ha fegiuert
fogonk hozziaok legottan ky vonuan pe-
tör tötet hoza vaga a pispöknek zolgai-
ahoz es az ö iob fület el vaga kinck mal-
kos vala neuch **Kyt latuan** a kegielmes
10 meg valto monda hagiatok el Immar
es monda petörnek tödbe tötredet a hiuel-
be **Mert** valaky törd vezön önnön hatal-
maböl tör miat veez el **Alitodeh** hogi ne-
m kerhetnem az en attiamath ky enne-
15 kem adna többet az en segeiczegömreh ty-
zenket legio angelioknal ha en akarn-
am **Legottan** fel veuen az³ el uagot fü-
let illethe az ö heliere legottan mynden-
öknek latasara meg giogiula my tanu-
20 sagonkert hogi mi es yol tennenk a mi

ellensegontel, zwt seget neth idem **Ames**
da vrent iesus aboron a sercnet vgi ipt.
tept en reiam mynt egi toluaira segiu.
erqtel burgamio ktal mitoron tozq ueipt
lakozuan predikallotam es nem fogiatot
meg engemet de az a tgru oratot es a setet.
segot net hatalmassaga **Ames** vtanna a
serc es a sido nepet ty huuent qtet nagi
tytelcten seget a kertol es vngtessel es
tezdet qtet vinnie ierusalemsele nagi
idestoua raho rano gata ssaal veruen **re**
mellit makat misa orgaiat nemelict
zakalanak **nemellit** hayanal fogua
foldre rantuan qtet vondozaal vala **O**
vram yster ty yelenthetneic meg minch
kent gyttelme ket zenuede az edes krisos
a kertol fogua mely vagion az olay hely
net alatta ierusalemiglen mely egy lab
mionni oda ty utan az edes iesus

ellensegönkel zwksegeknekh idein Smon-
 da vronk icsus akoron a seregnek vgi iqt-
 tetők en reiam mynt egi toluaira fegiu-
 erőkkel buzganiokkal mikoron közöttetők
 5 lakozuan predikallotam es nem fogtatok
 meg engemet de az thw oratok es a setet-
 segoknek hatalmassaga **Ennek** vtanna a
 sereg es a sido nepek ky lúuenek őtet nagy
 tizteletlenseguel a kerből es vüqltessel es
 10 kezdek őttet vinnie ierusalemfele nagy
 idestoua valo rantogatassal veruen **ne-**
mellick niakat niha orczaiat nemelick
 zakalanak **nemellick** hayanal fogua
 földre rantuan őtet vondoziak vala **O**
 15 **vram ysten** ky yelenthetncie meg minch
 kent giöttrelmeket zenuede az edes kristos
 a kertől Fogua, mely vagion az oláy hegy-
 nek alatta ierusalemiglen mely ezor lab
 niomni oda¹ **Ez utan az edes icsus**

Országos Széchényi Könyvtár

nagiotat zenuede crettont Ho
zer mest a fmes vton vondo zuan qtet
sozter citet foldre es mind zome zain
ala orgaia verde, zara, bpnkte az el esef,
be el tprcttenet Mess kezuel magat
nem segehetti valla simben mert hagi
kqzue vala Maforzer zenuede vront
ez vton sof meg iatekolafokat meueteset
et bozzusagotat: mert qtet viuet a lefa.
fratnat volgien meli vagon somak he
diktzet tin vol a Ierusalemek varosa
es az olar hegie kzet tin vllh betfagie
newu salyoh meli volgiben vagon az
gedrommat q vize kni vagon egi hidogin
tin altalh iarnak vala a nepet Re nsen
akarak qtet azon bymni altal de a vagon
a pallo mellet vornak altal es a viz
mynd zaiabah mene vgien itten meg
frull vala ha feiet a vizbol fel nem emi
eli vala Harmad tin zenuede vront

nagiokat zenuede erettönk: Elő-
 zer mert a kiues vton vondozuan ötet
 sokzer eitek földre es mind zöme, zaia
 ala, orcaia, terde, zara, kõniöke az el eses-
 5 be el tõrettenek **Mert** kezeuel magat
 nem segelhetti valla simiben miert hogi
 kötözue vala **Masocz**er zenuede vronk
 ez vton sok meg iatekolasokat meuetesek-
 et bozzusagokat¹: mert ötet viuek a losa-
 10 **fatnak** völgien meli vagion sionnak he-
 gicközet kin wl a Ierusalemnek varosa
 es az olay hegie közet kin wlh betfagie
 newü falwh meli volgiben vagon a
 czedromnak ö vize kin² vagion egi hidoczka
 15 kyn altalh iarnak vala a nepek **De** nem
 akarak ötet azon vynni altal de a vizon
 a pallo mellel vonnak altal es a wiz
 mynd zaiabah mene vgien itten meg
 fwlh vala ha feiet a vizböl fel nem em-
 20 eli vala **Harmad** kit zenuede vronk

64
lag
36

ez uton mert az q zereccty tamituam mind
el futanak mellple es el hagiak qkt
ezert aittotob lelpt emeld fel a te elmedet
gondold meg mimodon vittetk egiedula
halalnat iteletr mondognoknek vra esty.
zemtye nagi gialazatal kompruh qraita
Mert nem az q bincert de a mi meg zaba.
dulafonkert es diezofegontert Et volua
oly kemen zuuwh kmet zomei konyet ne
hullatnanak ha hiuen meg gondolnavah
es latnaia lqkt zomeuel mkypon ktpz.
ue: es meg horgadua megipn crecttynk az
aldozata a mi edes vront iesus attia yse.
met egietlen egie Edes vram kystob
meli nagon akarad crecttynk magadat
meg alaynia Emel nagi keseruseguel va.
lanak el toled a te edes tamituamid: srua
ohatuan, meliptet veruen hogi illen ha,
mar el veztenek es monduan nag srua

ez uton mert az φ zerettφ tanituani mind
 el futanak mellφle es el hagiak φtet **O**
azert aittatos lelφk emeld fel a te elmedet
 gondold meg mimodon vittetik egiedul a
 5 halalnak iteletir¹ mφndφnφknek vra es tφ-
 remtφie nagi gialazatal kφniφruli φ raita
Mert nem az φ binert² de a mi meg zaba-
 dulasonkert es diczosegφnkert **O ki volna**
 oly kemen ziuwh kinek zφmei kφnuet nē
 10 hullatnanak ha hiuen meg gondolnāyah
 es latnaia lφlki zφmeuel **mikeppen** kφtφz-
 ue: **es meg** horgadua megifφn erettφnk az
 aldozatra a mi edes vronk iesus attia yste-
 nnek egietlen egie **O edes vram** kristos
 15 meli nagon akarad erottφnk magadat
 meg alaznia **O mel nagi** keseruseguel va-
 lanak el tφled a te edes tanituanid: siruā,
 ohaituan, meliφket veruen hogi illien ha-
 mar el veztenek es monduan nag sirua

Országos Széchényi Könyvtár

~~68~~
70

Qedeffeges mestor **Q**tegelmes vram ho-
gi vezent ilien nagi edeffegrol el valuan
mit tegiqnt hmar houa foggiot sey.
ontet the cegted myndiqnt el hagia.
nt es im tyled el valant **Mo** azert hno
lqtkpt mymniqt mi es a iesushoz ieru-
salembel lqtkzerent es gondolatonkal
Qtel zeduen vrontnak ti zaggarot ha-
vath es zakalath es a gop verotet tynh-
ullatos mongiot **Q**tegelmes vram iesus
valamine vtessptet sebotet fauadalmakat
tenokat: es giottrelmetet zenuedel a te fo-
gsagodnak idem: es az uton eme halakat
adont te felsegednet: **keruen** a te edes yo-
uolradat hogi zabadiz munketisa binqt
net kptelebol es qrt vezodclombol **Mi**
foron kedig iuttanak volna qvele
agonoz sidot a varos kapuara tm a pro-
fetatnak koptet meg utat vala mind
a foldiglen meg hailanak hogi meg

O edesseges mestor O kegielmes vram ho-
 gi vezenk ilien nagi edessegtol el valuan
 mit tegionk Immar houa foggiok fey-
 onket¹ the erotted myndonoket el hagia-
 5 nk es im toled el valank **No azert** hiw
 loqkqk mynnionk mi es a iesushoz ieru-
 salembel lelokerent es gondolatonkal
Es fel zeduen vronknak ki zagगतot ha-
 yath es zakalath es a czop veroket konh-
 10 ullaτος mongiok **O kegelmes** vram iesus
 valamine vtessoket seboket faiadalmakat
 kenokat: es giottrelmeket zenuedel a te fo-
 gsagodnak idein: es az uton enne halakat
 adonk te felsegednek: **keruen** a te edes yo-
 15 uoltodat² hogi zabadicz munketis a binok
 nek koqtelebol es orok vezodelombol **Mi-**
koron kedig iuttanak volna o vele
 a gonoz sidok a varos kapuiara kin a pro-
 fetaknak kepoket meg irtak vala mind
 20 a foldiglen meg hailanak hogi meg

69
71
36

mutatnaiaf mext a Eit of dien nagi tiz.
tpletten seguel vrmeneet myndgn tiztopf.
segre melto volna Adaxofka kedig iut.
uan vinct elgzer etet amnas hazahoz. m.
ert kaisafnat ipah vala petor tauel vta.
ma megign vala: es a masit tamtuam
lanas hogi lattnaiaf veget a dolognat la.
nos mext esmeretps vala a pispotnet a
tobbineel q is beh mene a hazba petor ked.
ig alh vala fiiuul az auto felon ti yguen
lanas es latuan est meg myere a zolgalo
leantol hogi beh exozteneie petor tiz. Eit
mforon latok volna a zolgalo monda
q raita eqmiquuluen minem de te es q
embqreneet tamtuam: eqzul vagich lego.
Han meg tagada petor mondua Mim
vagueet ingien sem esmeretem etet ne tu.
dom mit monday Allonak vala kedig
a tqr a tuznel a zolgak futuen qmpn
magotak: es meligetuen Mext hidedg

mutatnaiak mert a kit ők ilien nagi tiz-
 tölclenseguel vynnenek myndõn tiztõs-
 segre melto volna **A varosba** kedig iut-
 uan viuck elõzer õtet annas hazahoz: mi-
 5 ert kaifasnak ipah vala **petõr** tauol¹ vta-
 nna megõn vala: es a masik tanituan
lanos hogi lattnaiak veget a dolognak la-
 nos miert esmeretõs vala a pispõknek a
 tõbbiuel õ is beh mene a hazba **Petõr** ked-
 10 ig alh vala kiuiul az aito felõn ki yõuen
lanos es latuan ezt meg nyere a zolgalo
 leantol hogi beh erezteneie petõrtis: **kyt**
 mikoron latoth volna a zolgalo monda
 õ raita kõniõruluen minem de te es ez
 15 embõrnek tanituani kõzzul vagieh lego-
 ttan meg tagada **petõr** monduã **Nem**
vagiok ingien sem esmertem õtet nõ tu-
 dom mit mondaz **Allonak** vala kedig
 a kõr a tuznel a zolgak futuen õnnõn
 20 magokath: es meligetuen **Mert** hideeg

70

72

vala petrus egyigbe mene olimint egi
 volna q egyulqt hogi meg latnara my
 nt tamenek vront iesusson egynt
 ben Annab ke: de vrontat ferde:
 ni az q tamtuam hol volnanat es mi
 nemw tanosagra tamttota volna a ne
 pet. ~~Az q kerdesse~~ nem felele mert nem
 mondhat vala yet q felollet tamtuam
 munket chre hogi ha valaki felol iotq
 nem tudont mondam gonozt se mong
 iont. ~~Amasit kerdesse~~ felele mondu
 Co nyluan zoltam ez valagnak smyn
 denfort vagi a giulekzetben tamttota
 a nepet houa nagi sokan giulkenet:
 simmit titton nem mondottam: mit ke
 rdez engemet ~~ked azokat~~ tit hallotak
 az en bezedemet qt tuggiak ha mi go
 nozt en mondottam. ~~Mikoron~~ ezeket
 mondotta volna a zolgat egyul egi ty
 a pispokq elqt al vala vagi vich orzel

vala petqr is kőzigbe mene olimint egi
 volna ę kőzzulęk hogi meg latnaia my-
 nt tennenek vronk iesusson **Ezqrn kőz**
ben Annas kezde vronkat kerdez-

- 5 ni az ę tanituani hol volnanak es mi-
 nemw tanosagra tanittota volna a ne-
 pet: **Az ę kerdesre** nem felele mert nem
 mondhat vala yot ę felęlek: tanituan
 múnket ehre hogi ha valaki felęl ioth
 10 nem tudonk mondani gonozt se mong-
 ionk **A masik kerdesre** felele monduā
En nyluan zoltam ez vilagnak smyn-
 denkort vagi a giulekőzetben tanittotā
 a nepet houa nagi sokan giultenek:
 15 simmit titkon nem mondottam: mit ke-
 rdez engęmet **kerd azokat** kik hallotak
 az en bezedemet ęk tuggiak ha mi go-
 nozt en mondottam **Mikoron** ezeket
 mondotta volna a zolgak kőzzul egi kőy
 20 a pispękh elęt al vala vgi ęteh orczel

71
73
37

hogi ottan foldre tset es az egget zome
meg e velagbol ty mulet veresen ma.
rada ~~est~~ kedig az alnak zolga arra te,
ue hogi keduest lenne kaisas elot az q
zolgalattia, erre monda neki gat illien
tytoseguel fellely a pispoknek De az al
ezatossagnak mestere es bekesseget ar
anloia nem ala meg bozzura. de az qket
utpti kedelmessen tantta mondua ha
sonozzul zoltam tegi tudomant reiaiah
ha kedig iot mondottam mire vez engs
met Qkrust vrontnak nag bekesege
Qhalbattalan melseget alazatossag
mely sem magat nem mente sem az tegi
iptlen vtpet meg nem diottre Lahuan est
janos hog illien nagi vtpet lqn raita es
le esset volna alita hog meg holt volna
nagi keseruseguel mene nartanak ha
zahoz umbi vala utusatambe holot a

hogi ottan földre esek es az eggick zome
meg e velagbol ky mulek veresen ma-
rada **Ezt kedig** az alnak zolga arra te-
ue hogi keduesb lenne kaifas elot az q
5 zolgalattia, erre monda neki czak illien
tiztosseguel fellelz a pispoknek **De az al-
azatosagnak** mestore es bekessegnek ay-
anloia nem ala meg bozzuya:¹ de az otet
utqth kegelmissen tanitta monduã **ha**
10 gonozzul zoltam tegi tudomant reiaiah
ha kedig jot mondottam mire verz engo-
met **O kristus** vronknak nag bekesege
O halhattatlan melseges alazatosag
mely sem magat nem mente sem az keg-
15 iotlen vtot meg nem giottre **Latuan** ezt
lanos hog illien nagi vtos lon raita es-
le essot² volna alita hog meg holt volna
nagi keseruseguel mene martanak ha-
zahoz meli vala ierusalembe holot a

Országos Széchényi Könyvtár

Eferus anya vala a zent azzomallatott.
 al mest vrontnat ierusalemben fel me-
 nessenek vtanma nagj ~~gotypten~~ q es
 a zent azzomallatottal egietymbe fel
 ment vala es vigiazuan nagj Eferus.
 egbe vala ~~Mert~~ meg ertotte vala hog
 az evel az q egietlen egie meg fogattat-
 neit a sidoktul ~~Qzergetuen~~ azert ian-
 os a kapun magdalena nagj hamat a
 kapuz mene es meg ertuen hogi ia-
 nos vphna be bozata ~~kezde~~ kezde
 hol volna az q mestere ~~James~~ nem zol-
 hatta neki: ~~Mire~~ teuen magdalena az
 q idon voltat azzomontnat hozzia ique
 monduan fiam ianos hol hagiad az en
 zerelmeb fiamat le esien ianos a fold-
 re nem zolhatta sokeig nagj Eferus eg-
 net myalta ~~Utam~~ meg erte azzomont-
 hogi az q zentsegis fiamat nem yol val-
 na dolga egi feues idq el mulua mo.

keserues anya vala a zent azzoniallatokk-
 al mert vronknak ierusalemben fel me-
 nessenek vtanna nagi **czotortoken** φ es
 a zent azzoniallatokkal egietombe fel
 5 ment vala es vigiazuan nag keserus-
 egbe vala **Mert** meg ertotte vala hog
 az eyel az φ egietlen egie meg fogattat-
 neik a sidoktul **Czergetuen** azert ian-
 os a kapun magdalna nagi hamar a
 10 kapura mene es meg ertuen hogi¹ ia-
 nos volna be boczata **kezde** kerdezny
 hol volna az φ mestpre **Ianos** nem zol-
 hatta neki: **Hirre** teuen magdalna az
 φ iclon voltat azzonionknak hozzia ique
 15 monduan fiam ianos hol hagiad az en
 zerelmes fiamat le esuen ianos a föld-
 re nem zolhatta sokaig nagi keseruseg
 nek myatta **Ottan** meg erte azzonionk
 hogi az φ zentseges fianak nem yol vol-
 20 na dolga egi keues idφ el mulua mō-

75
75
38

da ianos ~~ezrefed~~ azonomi by iden
zomorw kquet vadiot en maph te hoz
zad: mert am meg fogag a te edes fia
dat Judas arulta volt el ~~Mest~~ a kerbe
nag fereguel reiaia iqnen kezogben
ada meg fogat nagi eroffem qtet meg
ketozen amashoz vinct mi mynd el
futant mellle gat egiedul hagiok qtet
~~meg~~ es tagada pctyr hog nem esmerte
volna qtet vgi vtet arezol hogi ottan le
eset talan meg es holt edzig ~~Mehit~~ ha
luan a meg keserudet amna ottan elfo
giatkozuan az q creibe le eset a foldre
~~but latuan~~ az zent azonomiok nag keser
ues syrast kezdenek tenne ~~Amel~~ vana
fel keluen az zepletelen anya vgyan
eyel zent ianossal es az azonomiokual an
nas pspetnek hazahoz mennie ~~Mest~~
kedig amna nem birh vala az eztedy

da ianos O **zentsceges** azzoniom ky igen
 zomorw kœuet vagiok en masth te hoz-
 zad: mert am meg fogag a te edes fia-
 dat **ludas** arulta volt el Mert a kerbe
 5 nag sereguel reiaia iq̄uen kezogben
 ada meg fogak nagi erossem œtet meg
 kœtozuen annashoz viuck mi mynd el
 futank mellœle czak egiedul hagiok œtet
meg es tagada petœr hog nem esmerte
 10 volna œtet vgi œtek arczol hogi ottan le
 essek talan meg es holt edzig **Mcliet** ha-
 luan a meg kesserudet anna ottan el fo-
 giatkozuan az œ creibe le essek a földre
kyt latuan az zent azzoniok nag keser-
 15 ues syrast kezdenek tenne **Ennek** vtana
 fel keluen az zeplœtelen anya vgyan
 eyel zent ianossal es az azzoniokual an-
 nas pispeknek hazahoz¹ mennie **Miert**
 kedig **annas** nem birh vala² az eztendœ

Országos Széchényi Könyvtár

74

76

ben de ^{amias} kaisas nem kerdege qttet tob dol.
 dogrod de kaisasnak twolde kaisasas.
 oz valo vitele nagi kenos lon
 qzent felfegenek mert ez vton harmyn.
 ger ppetet orzel meguenyer vtek orzel
 kaisasnak haya elgt haromzer vtek mya.
 ton kaisas pispotnek hazanal negue
 kerzer vtek orzel es emezet ppetdget
 orzel is Amel nagi kenokat zenued
 vala az edes krusus mynd ez egben Mi
keron kedig volna vront iesus kaisas
 hazanal legottan mynt oda gulemek
 a pappi feiedelmek itastrudoh es a zer
 zetes sidos hog zolnanak rola es el veg
 gneiek mifepen es meliekben vadolna
 iak az edes iesus pilatosnak elotte Mi
keron a telles tamaz valami vront
 be vadolafra q benne nem lalt volna
 kezdenek hamos tanokat reiaia fajad
 mia es q ellene alatri kifuet tamusas.

ben de <kaifas> annas nem kerdeze ottet tob dol-
gogrol de kaifasnak kwlde kaifash-
oz valo vitele nagi kenqs lon
q zent felsegenek mert ez vton harmyn-
5 czer pokkek orczel **Neguenzer** vtek orczel
kaifasnak haza elot haromzer vtek nya-
kon kaifas pispoknek hazanal negue
keczer vtek orczel es ennezer pokdoksek
orczel is **O mel** nagi kenokat zenued
10 vala az edes kristus mynd ezegben **Mi-**
koron kedig volna vronk iesus kaifas
hazanal legottan mynt oda giulenek
a pappi feiedelmek irastudoh es a zer-
zetes sidok hog zolnanak rola es el veg-
15 ezneiek mikeppen es meliekbem vadolna-
iak az edes iesust pilatosnak elotte **Mi-**
koron a tellies tanacz valami bnwth
be vadolasra q benne nem lelt volna
kezdenek hamos tanokat reiaia fogad-
20 nia es q ellene alatni **kiknek** tanusag-

ok nem vallanak az ő be vadolásra al-
 kolmassot: Mert qm qm igietözétek el-
 len vront melle zolnak valla etozes te-
 dig ket hamos tanuh elq ala monduā
Mi Gallotok zaiabol ezt A salamon kim-
 plomat el tőchetqm ha akaron: es har-
 mad nap vtan esmegent meg epitse-
 tom De miert nyluan valo hajugsagot
 feleletre nem meltpk veztek vala Azed
 es mestoz latuan ezt a pispok hog nem
 zolna meg Garagunet monduan Ege-
 zitet az elq istence hog mond meg ny-
 netont ha te vagi az elq ystemet fia
 a Kristus felele vront: Kristus monduā
De mondad de byon mondom nettpk
 hogi az en kenzenuedessemmet napiatol
 fogva lattiatok embortnek fiat vlni att-
 ya vustennet iobbia felql es remi pter-
 itelet napian az egnek fensz: egdiven
legotten a papi feiedelqm ezt haluan

ok nem vallanak az օ be vadolasra al-
kolmassok: **Mert** օնօն igickօzetek el-
len vronk melle zolnak valla **Vtօzor** ke-
dig ket hamos tanuh elօ ala monduā

5 **Mi** hallotok zaiabol ezt **A salamon** tem-
plomat el tօrhetօm¹ ha akarom: es har-
mad nap vtan esmegent meg epithe-
tօm **De miert** nyluan valo hazugsagok
feleletre nem meltօk veztek vala **Az ed-**

10 es mestօr latuan ezt a pispօk hog nem
zolna meg haraguuek monduan kօze-
ritlek² az elօ istenre hog mond meg my-
nekօnk ha te vagi az elօ ystennek fia
a kristus: **Felele** vronk kristus monduā

15 **Te** mondad de bizon mondom nektօk
hogi az en kenzenuedessemnek napiatol
fogua lattiatok embօrnek fiat vlni att-
ya vrissennek iobbia felօl es **yօni** օtet
itelet napiān az egnek fenօs: kօdiben

20 **legottan** a papi Feiedelօm ezt haluan

76
78

meg jagatta az q ruhait monduan taro.
mlast tgn my lattak tw netpt myzw
tsegnt vagion tamkra felelenek mind
narian monduan melto halakra legott
an mint zent Bernard mongia
a q zepsegw angiali orgaiat kezdek
pkepsme: nikon is vernye orgaiat va
lanti fazet jogoual be kptme mondua
Q kisse felel es mond meg ki pke orzel
ky wthe nikon: Gelet kedig abra tezik
vala q felsegen hog az q zepsegw tetin
tetin ne kmqruhetmenek De akarat
ot zecent tehetmenek q raita mynden go
nozt Amu utanna a feuedelmek hazot
hog menuen el moguanak De magi
ol myalafokat hagianak hozzaia hogi
mynden bozzufagot gyalazatot zudalm
at valamit tudanak raita teni egedz
ezaga mind el teuct vgi amera hogi
zegionket ah zent emangelystar meg yr
nia petor kedig al uala a thwz

meg zagatta az ̑ ruhait monduan karo-
mlast t̄n my lattatik tw nekt̄k my zw-
kseḡnk vagion tanukra **Felelenek** mind
naian monduan melto halalra **legott-**

5 **an mint zent Bernard mongia**

az ̑ zepsegw angiali orczaiat kezdek
p̄kd̄snie: niakon is vern̄ye orczaiat va-
lami fazek fogoual¹ be k̄tnie monduā

O kriste felel es mond meg ki p̄ke orczel

10 ky wthe niakon: **Ezeket** kedig ahra tezik
vala ̑ felsegen hog az ̑ zepsegw tekin-
tetin ne k̄nīrulhetnenek **De akaratti-**
ok zerent tehetnenek ̑ raita mynden go-
nozt **Ennek** vtanna a feiedelmek hazok-

15 hoz menuen el nioguuanak **De maga**
ol nyalasokat hagianak hozzaia hogi
mynden bozzusagot gialazatot zidalm-
at valamit tudanak raita tenni ez² egez
eczaga mind el teuek vgi annera³ hogi

20 zegionlek ah zent euangelistac meg yr-
nia **Pet̄r** kedig al uala a thwz

mellet a püssöketek zolgainal es
egi leani ah zolgaloicianok közzul mon,
da neti thees a nazaratbeli iefussal va,
lal legottan petqr myndqnyknek elötte
meg tagada hog nem esmerete volna es,
küneffel es hogi nem tudnaia mith mon,
danara égi keues idgh el muluan mon,
da a zolgat közzul egi q neti, fi rakonfa.
ga vala annak kinet felet petqr el vagg
ta vala tyom lattalok en tegedet a ke,
eben q uele. a formul alot is tegdet mon.
dani tyom azok közzul való vangi Mest
Jahleabelieknek mycluenten zolaz kyde
legottan atkozodni esküdmie hog nem es
merete volna soha es ottan massorzer
zola a tyt a vag a katar legottan meg
emlekzyek petqr vront iefussnak begede,
zql es ty mennen kyde nagi kiseruesqn
syrnia Mafuran czele lemnenek el yuta

mellet a pispøknek zolgaiual es
 egi leani ah zolgalolecianok kózzul mon-
 da neki thees a nazaratbeli iesussal va-
 lal legottan petør myndønøknek elötte
 5 meg tagada hog nem esmerte volna es-
 kuuessel es hogi nem tudnaia mith mon-
 danaia **Egi keues** idøh el muluan mon-
 da a zolgak kozzul egi ø neki, ki rakonsa-
 ga vala annak kinek fület petør el vag<a>
 10 ta vala **Bizoni** lattalak en tegedet a ke-
 rben ø uele: a kørniul alok is kezdek mon-
 dani **Bizoni** azok kozul valo vagi **Mert**
galileabelieknek nyeluenken zolaz kezde
 legottan atkozodni esküdnie hog nem es-
 15 merte volna soha **Es ottan** massoczer
 zola a tyk a vag a kakas legottan meg
 emléközök petør vronk iesusnak bezede-
 røl es ky menuen **kezde** nagi keseruesøn
 syrnia **Mikoron** ezek lennenek el yuta

Országos Széchényi Könyvtár

a keserues anya ianossal¹: **mar**tauul es
 magdalnauul akaruan be menni kaif-
 asnak hazaba nagi bozzusagual el wzek
 ōket az aytorol². es **mikoron** a nagi kap-
 5 un valami hasadekon nezne az udua-
 rra latah az edes iesust kōtōzue az vdu-
 ar kōzōpet ostoroztatnaia siruan kezde
 mondani **O en edōsseges** fiam had hali-
 ak meg te veled es annera sira ot mint
 10 nemelli doctorok mongiak veres kŵny
 zarmazek az ō zōmebōl **O azert aittatos**
 lelōk illik bizom mi nekōnk is syrnonk es
 kōnueket hullatnonk a mi edes meg val-
 tonkon **Teremtōkon** es ystennōnkōn es a-
 15 mi edes anyankon ky a may napon ime
 veres kōnueket es **Akara** az ō zwleten na-
 gi beuseguel hullatnia: mert el arult-
 atek ōnnōn tanituaniatol el valek az ō
 edes anyatol meg fogattatek az ōnnōn
 20 **nemzetetol** orczel vttetek a hituā zolga-
 tol iatekoltatek es binesnek mondatek

79
41

a gonoz papi fejedelmektől és keppen kez-
detek Vronknak halála a siddoktól fýrol
mondam es isjierem a predikanoat elso
rezeis Masodik reze a predikatio-
nak mondam hogi legyen a rol mi
keppen vegeztek ty az edes iesus ez
vilagbol ty melleb tunnonk kel hogi vro-
nknaak halála es kemia a sido fejedelmek
tol es zerzetosoktol kezdetek myt meg hal-
lot Demaga a voganoknaak myatta veg-
eztetek el mert Nagi pentokton regu
el ismeg masozzer mynd a sido fejedel-
mek tanagot tartanok vront iesusnak
ellene hogi qtet halálra ammarak es my-
nd a varosnak nepet fel tamagtak elle-
ne monduam En mag fogattot a zal-
ard kezqntbe vagion hallion meg azert
Mert melto hogi toabab ilien egi mastol
valo el zakadas es meg ezlas kezqnt
ne legqn reia engeduen Ancz legatto

a gonoz papi feiedelmektől eh keppen kezdetek **vronknak** halala a sidoktol kyrol mondom es igierem a predikaciõak elsõ rezeth **Masodik** reze a **predicacio-**

5 **nak** mondam hogi **lezõn** arol **mi-**
keppen **vegeztetek**¹ **ky az edes ieszus ez**
vilagbõl **ky melleh** tunnonk kel hogi **vro-**
nknak halala es kennia a sido feiedelnik-
tõl es zerzetõssõktõl kezdetek mýt meg hal-

10 lok **Demaga** a **poganoknak**² mýatta **veg-**
eztetek el mert **Nagi pentõkõn** **regu-**
el ismeg **masoczer** mynd a sido feiedel-
mek tanaczot tartanok **vronk ieszusnak**
ellene hogi õtet halalra annaiak es mý-

15 **nd** a varosnak nepet fel tamasztak elle-
ne monduan **Im meg** fogattotot a czal-
ard kezõnkbe vagion hallion meg azert
Mert melto hogi toabah ilien egi mastol
valo el zakadas es meg ozlas kõzõttõnk

20 ne legiõn reia engeduen **A nep legottã**

~~80~~

82

ezoffen meg kőzűen es vasagnan vinct
qttet pilatushoz k' afaron bir vala Jeru.
salemmele a ezazar vian finck nberius va.
la neue Mex dolgot latuan iudas es meg
banuan bonet meg vüch, a sidoknak a
harminez pengt pin el atta vala az artott.
an barant monduan Qetkzteru kzetok.
ben aduan az artatlan verth qzet kedig
mondanak neki Mex gondolont mi avat
te gondot az meg kellet volna latuod mit
zelekedol latuan iudas hogi meg
meuetneiek qtet kezegben esek es a
templomba el hagnuan a penzetok es el
menuen omian vrontnak fel tamadasa
napian fel atazta qnngn magadat Mi
koran allans azert az edes iesus pilatus
feyedelgmmet elqhte es latta volna qttet
igien el qstqrene es kőzűe meg harang,
uan monda Qant mondotok es ember,
nek ellene kyt igien kőzűe kőzűe es kemot
tatok Mex a romayak sinkir meg nim

erössen meg kötözuen es vasazuan viuek
öttet pilatushoz ky akaron bir vala lerusalem-
mel a czazar vtan **kinck** tiberius va-
la neue **Mely** dolgot latuan iudas es meg
5 banuan bñnet meg viueh a sidoknak a
harmincz penzt kin el atta vala az artatl-
an barant monduan **Vetkeztem** kezetök-
ben aduan az artatlan verth **Azok** kedig
mondanak neki **Mit** gondolok mi awal
10 te gondot az meg kellet volna latnod mit
czelekedöl **Latuan iudas hogi** meg
meuetneiek ötet keczegben esek es a
templomba el hagituan a penzeköt es el
menuen onnan vronknak fel tamadasa
15 napian fel akazta önnön magadat¹ **Mi-**
koron allana azert az edes iesus pilatus
feyedelömnnek elötte es latta volna öttet
igien el giötörue es kötözue meg harug-
uuan monda **Smit** mondotok ez ember-
20 nek ellene kyt igien kötöztetök es kenzot
tatok **Mert a** romayak sinkit meg nem

kőpönet ha nem ezat Er halaza kához,
 tatot vala Ernek kedig halaza nem káz,
 hoztatnak vala hamu ha tanuknak
 myatta meg gipzetet volna m keppen
 a tpeueni mongia Lubian azert pilatus
 cytus bronkat kőpöue ezudalkozet raita
 bannan hog az p brodalnaba multanak
 volna miert a sidot sinit halaza nem
 kához tathatnak vala Ernek okat kerdi
 vala azert a sidortol: felelenet azert a sid,
 ok es mondanak: ha ez gonoz tebi embge
 nem volna Nem attok volna qtet te kezod
 be: ez embgehez ezt laltok hogi a nepet
 moyses tpeuenietpl el teritpte es meg
 altotta az adot ezazarnak meg adnia
Mig sidoknak kivalianak mongia gn,
 non magat, mel vadolassok mynd ha,
 mossak valanak pilatus haluan ez,
 ket monda ha qtet meg kerdgetet es bingsi,
 nek laltetok vedietok kromgn magatok qtet

kőtznek ha nem csak ky halara karhoz-
 tatot vala **Sinkit** kedig halalra nem kar-
 hoztatnak vala hanem ha tanuknak
 myatta meg giqzetetet volna mikeppen
 5 a tőrueni mongia **Latuan** azert pilatus
 cristus vronkat kőtzue czudalkőzek raita
 banuan hog az q birodalmaba niultanak
 volna miert a sidok sinkit halalra nem
 karhoztathatnak vala **Ennek** okat kerdi
 10 vala azert a sidocitol: felelenek azert a sid-
 ok es mondanak: ha ez gonoz teth embőz
 nem volna **Nem attok** volna őttet te kezed
 be: **Ez embőrhőz** ezt leltők¹ hogi a nepet
 moises tőruenietől el teritette es meg
 15 tiltotta az adot czazarnak meg adnia
Meg sidoknak kiralianak mongia őn-
 őn magat, mel vadolassok mynd ha-
 mossak valanak **Pilatus** haluan ező-
 ket monda ha őtet meg kerdőztetők es binős-
 20 nek² leltetők vegietők tinnőn³ magatok őtet

iteluctp a thw tyruentp zercnt felele
 nek a sidok nem illik nekint. Valatit meg
 qlnqnt hrt haluan pilaty mifepen a
 gazarnak tyrtarora es tepebel embp,
 ve fezde qtet terdem Maximadit vado.
 lascol monduan tyt q legy nagjoknak
 vel vala te vagi a sidoknak tyralia.
 vgi mint mondanai idaz ch hog te ez
 sido orzagot magadnak atarod foglatni
felele vront iesus te magattol mondodel,
 ezt a uagi eqiebet mondottak tenctpd
 en volam felele pilatus Minemde sido
 vagnok ch en hogi ezt tudnam. ha tem.
 gn nemzctpd kibol zuelletel es a te fue.
 del mid attanak tegpd on kezembe kib ebe
 vadoknak hogi sidok tyralianak mondot.
 tadh magadat felele vront iesus Az en
 orzagom nem e foldi monda pilaty ta
 hat tyrial vagi te ty felele p neki te mo.
 ndod haluan pilatus hog az q buodal.

itelietøk a thw tørtuentøk zerent **Felele-**
 nek a sidok nem illik nekönk valakit meg
 ölnönk **kyt haluan** pilatö mikeppen a
 czazarnak tiztartöia es kepebeli embö-
 5 re kezde ötet kerdeni **Harmadik** vado-
 lasrol monduan kyt ö legh nagiöbnak
 vel vala **Te vagi** a sidoknak kiralia?
 vgi mint mondanaia igaz eh hog te ez
 sido orzagot magadnak akarod foglalni
 10 **Felele** vronk iesus te magattol mondödeh
 ezt a uagi egiebek mondottak teneköd
 en rolam **Felele** pilatus **Minemde** sido
 vagiok eh en hogi ezt tudnam? ha tenn-
 ön nemzetöd kiböl zwlettel es a te feie-
 15 del mid attanak tegöd en kezembe kib¹ ebe
 vadolnak hogi sidok kyralianak mondot-
 tadh magadat **Felele vronk** iesus **Az en**
orzagom nem e földi monda pilatö **Ta-**
hat kyrial vagi te ky **felele** ö neki te mo-
 20 ndod **Haluan** pilatus hog az ö birodal-

ma nem egyfoldi volna nem gondola a
 vadolással De fe menuen a nehyz mo,
 uda en summi oba nem lelyt q benne
 halatra valot fel kaualtuan a sidok mo,
 ndanak ha errol egieb bine nem volna
 hogi hamos tamfagaua a sido nepet az
 igassagnak vtazol el terictotth galilea,
 tel fogua mind egeez sidofagit halalt
 cademlene Mikoron hallotta vol
 na pilatus a galileat meg ferde
 ha gman valo volna meg ertuen hogi
 galileabeli volna Erde qtet legottan ero,
 desuet fe galileaban bir vala a gazaz,
 nak vtanna fe atoron ot vala ierusa,
 lembe az ymepert hog p latnaia meg
 ha bingvront iesus a uagi nem he
 rodes fedig mikor hallotta volna ezt
 eleibe vitete es meg latuan igen qrule
 raita mert fok idotul fogua kenannia
 vala qttet latni Mikor fok zodakot hallot

- ma nem ez földi volna nem gondola a
 vadolással **De ky** menuen a nephöz mo-
 nda en simmi okat nem lelök q benne
 halalra valot fel kaialtuan a sidok mo-
 5 ndanak **Ha ennel** egieb búne nem volna
 hogi hamos tanusagual a sido nepet az
 igassagnak vtarol el terietötteh galilea-
 tol fogua mind egeez sidosagik halalt
 erdemlene **Mikoron hallotta vol-**
 10 **na pilatus a galileat** meg kerde
 ha onnan valo volna meg ertuen hogi
 galileabeli volna **kwlde** ötet legottan ero-
 desnek ky galileaban bir vala a czazar-
 nak **vtanna** ky akoron ot vala ierusa-
 15 lembe az ynnepert hog q latnaia meg
 ha binqs vronk iesus a uagi nem **he-**
rodes kedig mikort hallotta volna ezt
 eleibe vitete es meg latuan igen örüle
 raita mert sok idötul fogua keuannia
 20 vala ötтет latni **Miert** sok czodakot hallot

vala q felole fiket zomenuel es kryan va.
 la latnra **Exa** kqzbe kqzdek qtet vadohn
 sokagban herodes krcali es sot bezedqt.
 el kqzde qtet kerdoznre **De** vront krtus
 sem herodesnek sem qtet vadolo fidoznak
 nem felele hogi az q kenzennedese meg
 ne barmatniet **Mert** ha herodesnek elq
 tte bqlzen es edqsn feleltg volna es va.
 lami godat tet volna q elqtte legottan
 meg zabadittota volna **latuan** azest
Exodes hogi godat sem ton nem
 es zola q neki bolonnak itele qtet smeg
 vhaluan feier ruhát adata q reuicia my.
 nt egi bolonca es ekepen fulde vizza is.
 megem pilatusnak hogi valamit akar.
 na raita tenny azt temeie **Mert** koka.
 est meg betelenek mert aimaf elqtte na.
 gi habarusagban valamat pilatus es ero.
 des **Mikoron** vront isus pilatushoz meg
 hozattatot volna qzuc gntuen a fidozat

vala φ felőle kiket zōmeiuel es kyuan va-
 la latnya **Ezenkőzbe** kezdek őtet vadolni
 sokagban herodes kyrali es sok bezedők-
 el kezde őtet kerdoznye **De vronk** kristus
 5 sem herodesnek sem őtet vadolo sidoknak
 nem felele hogi az φ kenzenuedese meg
 ne bantatneiek **Mert** ha herodesnek elő-
 tte bőlzen es edősön felelth volna es va-
 lami czodat tet volna φ előtte legottan
 10 meg zabadittota volna **Latuan** azert
 erodes hogi czodat sem tőn nem
 es zola φ neki bolonnak itele őtet smeg
 vtaluan feier ruhat adata φ reiaia my-
 nt egi bolonra es ekeppen kulde vizza is-
 15 megent pilatusnak hogi valamit akar-
 na raita tenný azt tenneie **Mynckoka-**
ert meg bekelenek mert annak¹ előtte na-
 gi haborusagban² valanak pilatus es ero-
 des **Mikoron** vronk **iesus** pilatushoz meg
 20 hozattatot volna özue giutuen a sidokat

monda nekik oli mind harmad oran h
embort emmekem vgi hoztatok mint nem
 hitetq embort hme qtet meg kerdzuen ne
 telqm binyfnet: eradesnek fultem vala
 tugiatok qh sem lelt simm halakra valo
 bynt q benne hem meg feddm azert qtet
 es el bogattom hog kedig a fidek ionkap
 eqnigvolnened raita parangala palatuy
 a zolgaknak hogi qtet meg ostromzariat
 a vitezok veuen meg meztelutitet h
venuar rola a feyer ruhát Eiben erodes
 meg gnyfolta vala es ketyzuen kimeredok
 kpph ozlophoz mel mastromaba vagion
 egi vas rosteli alat valo zegeletben avagi
 boltogkaba houa Mukoron valameli qe
 dnyqs rekerzete k legottan meg zabadiul
 es nagi Egiptenul Meg ostromozat
 qtet aduan sebot sebotre dag e
 nagot dagonagra vak sebot vak sebre
 mynd adzeg vng mynd a nezot simnd.

monda nekik oli mind harmad oran Ez
 embört ennekem vgi hoztatok mint nem
 hitetö embört **Ime ötet** meg kerdözuen nē
 lelöm binösnek: **erodesnek** kultem vala
 5 tugiatok öh sem lelt¹ simmi halalra valo
 bynt ö benne **Im meg** feddöm azert ötet
 es el boczattom hog kedig a sidok ionkap
 köniörwlnenek raita **paronczola pilatus**
 a zolgaknak hogi ötet meg ostoroznaiak
 10 a vitezok veuen meg meztelenitek² **le**
vonuan rola a feyer ruhat kiben erodes
 meg czuffolta vala es kötözuen temerdök
 kööfö ozlophoz mel mast romaba vagion
 egi vas rosteli alat valo zegeletben avagi
 15 boltoczka houa **Mikoron** valameli ör-
 döngös rekeztetik legottan meg zabadul
 es nagi kegiötlenul **Meg ostorozak**
ötet aduan seböt sebökre dago-
 nagot³ dagonagra vak seböt vak sebre
 20 mynd adzeg mig mynd a nezök smind

a verqtel faradnanak es meg elegqdm.
nek telliesseguel myndqngstul verbe teu,
eruen q zent. felseged es el oduan a ti oz
loptul nem alhata laban de foldre esset
a nagi orqtelensegnet myatta Uti fenes
idoret vana fel emeluen pret a foldrel
a sidotnak keresztre a barsoni palastot
adnak reia Regentuan es meuetuen
qtet Thuis koronat hatuan nagi elq
tunissegbql fet ruddal feiben nyomat
krali korona helieben meuetsejert me
li korona miert nagi vala ezqz sebteth
tqn az q feien: kezenegye a thuissef
nek altal hatuan meed feye kapornia.
tis es meg zakasztuan az agi fert: Smeg
a feie veleit es nqdad adnak az q yob
kezebe a krali istapert es terdre esuen
q elqte Utakar vti vala es orqel pqt
uen mongnak vala Koneglegi sidotnak

a verökel faradnanak es meg elegödne-
nek telliesseguel myndönstul verbe keu-
cruen ö zent **felseged** es el oduan a ki oz
loptul nem alhata laban de földre essek
5 a nagi erötelensegnek myatta. **Egi keues**
idönck vtana fel emeluen ötet a földröl
a sidoknak keresökre a barsoni palastot
adanak reaia **Bozzontuan** es meuetuen
ötet **Thiuis** koronat haituan nagi elö
10 tuuissegböl ket ruddal feieben nyomak
kirali korona helieben meuetsegert me-
li korona miert nagi vala ezör seböketh
tön az ö feien: **honzonnegie** a thuuisek-
nek altal hatuan meeg feye kaponiaia-
15 tis es meg zakasztuan az agi kert: Smeg
a feie veleit es nadad adanak az ö yob
kezebe a kyrali istapert es terdre esuen
ö elötte **Nyakon** vtik vala es orczel pök
uen mongiak vala **Iduezlegi** sidoknak

Országos Széchényi Könyvtár

terralia Quis nagy kenekit zemedgh
szagben a földnek memek teremtge. III
est lux imagnak vala qtet mint istent
kezomnek vala qtet neki III terren ty
alimat: vesit vala kedig qtet mint egi d
vetet zomelth. III vala feiet tengeri na
ddal hogi a tuusset belub menenek az q
feiebeni sol vala a dragalatos ver az q
homlokara: organara es matara Amic
is el vndokittokat vala hogi yontap pot
lofnak homiem mint egerz embqnek
itelted volna III elictet mtoron nyind meg
littenek volna ty hoza az edqs iesust pi
latos a nep eleibeh tuish korona feie
ben leuen es nadzal tezeben III raitta
veres barfomj smonda a sudoknak III
az embqz ah tyt emmekem hozatok ny
nd kenoztaltot es ostoroztatot mynden
tagyalum erqttetek tetellem ez raitta

kyalia O mely nagi kenokat zenuedq̄h
 ezegeben a földnek mennek terq̄m̄tq̄ie **M-**
ert Ime imagiak vala q̄tet mint istent
 kq̄zzonnek vala q̄<tet> neki **Mikeppen** kyr-
 5 alinak: **verik** vala kedig q̄tet mint egi el
 vetq̄t zq̄melth: **vtik** vala feiet tengeri na-
 ddal hogi a tuuissek belieb menenek az q̄
 feieben|fol vala a dragalatos ver az q̄
 homlokara: orczaiara es nyakara **Anne-**
 10 **ra** el vndokittotak vala hogi yonkap pok-
 losnak honnem mint egeez embq̄rnek
 itelted volna **Melicket** mikoron mynd meg
 lettenek volna¹ ky hoza az edq̄s iesust pi-
 latus a nep eleibeh tiuish korona feie-
 15 ben leuen es nadzal kezeben **Es raytta**
veres barsoni smonda a sidoknak **Imch**
 az embq̄r ah kyt ennekem hozatok my-
 nd kenoztattot es ostoroztatot² mynden
 tagiaban erq̄ttetq̄k tetettem ez³ raitta

Országos Széchényi Könyvtár

Witoren ezetech byne nen, volt volna,
ez azért thw kyalitot kithul thw feltpt
hogi kiralia tezi magat ehtul rouaba ne
feluptek vgi tettem vala Quattatos lelpt
lassad eb iol meg gondolt mit zenuede
mi erpttnt a mi edeb estonqnt meli
eroffen keresztettk hog munket a ny
byneingbol meg odozua Operasztat
hog a mi bynetket eb az qrtke valo ke,
notnak ostonol meg zabaditana Th.
missel koronasztatet hogi munket, dy,
ezofeguel es tiztqfeguel koronazhatna
memozzagban Am szetptnt mint ezek,
ert q neki ha meg ezak kymhullatasont
at ij dragan kelttqnt az q kezzenedesse,
nek omlokezetech Syon felmont kel rai,
ta hog meg keresztetk rantont az artatlan
venet omasa latuan kedig a sidot
az edeb isust igen el taglotnak es meg

Mikoron ezekreh byne nem volt volna
 ez azért thw kyalitok kithúl thw feltők
 hogi kiralia tezi magat chtul touaba ne
 feliqtek¹ vgi tettem vala **O aittatos** lelők
 5 lassad es iol meg gondolt mit zenuede
 mi erőtők a mi edes istenők meli
 erőssen **kötztették** hog munket a my
 býneingböl meg odozna **Ostoraztatek**
 hog a mi bynecknek es az qőkke valo ke-
 10 noknak ostoritol meg zabaditana **Thi-**
uissel koronaztatek hogi munketh dy-
 czoseguel es tiztősseguel koronazhatna
 menyorzagban **Smid** fizetők mint ezek-
 ert q neki ha meg csak kónuhullatason-
 15 at is² dragan kólttiq³ az q kenzenuedesse-
 nek emlekezetibeh **Bizon** felnonk kel rai-
 ta hog meg kerestetik raytonk az artatlan
 vernek ontasa **Latuan kedig a sidok**
 az edes iesust igen el taglotnak es meg

Országos Széchényi Könyvtár

Forpnasztatohat lanni fealtmak vala mo,
 nduan ~~veedel~~ veedel zgniqnt elql fezisd
 meg qtet Monda pilatus eregietek el ve,
 le am feziegetek meg tinnqn magatok
~~felelesek~~ a sidot monduan Uem illik ne,
 konk valakit meg qhinqk: nekqnt tpxue,
 ninqk vagion: mel tpxuen zereent meg
 fel halni mert istmek: siara tqtte magat
Nitoron pilatus ezqket hallo tti
 volna be mene, a tanacz hazba az edes ie,
 sijnal sionda neki hommat valo vagi te
Monda felele vronk iesus q neki Monda pi,
 latus nem zohe emmekem nem tudodch
 hogi emmekem hatalmam vagion teggedt
 el borzattanom dug meg fezitenpm Mo,
nda neki vronk iesus nem volna hatal,
 mad en raytam ha felul nem adittatot
 volna tenckpd az istentpl Annat okaert
 nagrob sine vagion annat ty engqmet
 te kezede adot ez mondaszart mifab at,

koronaztatotnak lenni kealtnak vala mon-
nduan **Veddel** veddel zomqonk elöl fezisd
meg qtet **Monda** pilatus eregietek el ve-
le am fezieczetok meg tünnon¹ magatok

5 **Felelenek** a sidok monduan **Nem** illik ne-
kqonk valakit meg qlnqonk: nekqonk tqruen-
niqonk vagion: mel tqruen zerent meg
kel halni mert istennek fiaia tqtte magat
Mikoron pilatus czqket hallotta

10 volna be mene a tanacz hazba az edes ie-
sussal smonda neki honnat valo vagi te
Nem felele vronk iesus q neki **Monda** pi-
latus nem zolze ennekem nem tudodeh
hogi ennekem hatalmam vagion tegqdet

15 el boczattanom vag meg fezitenqm **Mo-**
nda neki vronk iesus nem volna hatal-
mad en raytam ha felül nem adattatot
volna tenekqd az istentql **Annak** okaert
nagiob bine vagion annak ky engqmet

20 te kezedbe adot **Ez mondassaert** inkab ak-

ria vala qtet pilatus meg zabaditanyah
~~het~~ meg etuen a sidot kealtmak vala
 monduan ha ez embort el bogatot nem
 vag a czajornat barattia ~~wert~~ mynd
 en ~~vala~~ kivalia teti magat ellene mo-
 nda Lazarnak Mikoron hallotta
 volna pilatus ez begedtet hogi czaja-
 rnak haraguaban esnekt ionkab feleh
 ehtol hommem mint az artatlan kristust
 meg qhuc ~~he~~ bogata azert a nep eleibe vt.
 ont kristust es ytelgh zekiben völes ~~Meli~~
 et ~~saluam~~ pilatosnak felesede legottan
 hozaria kulde monduan ~~Ne~~ ~~ahlad~~ ~~simmi~~
 dolgodat az igaz embortegz mert latas-
 ban nagi fenokat zenuettem ez czajta
 Mikoppen luvai mltos mestoz mongia
 neki yelqnt vala az qrdqg yel es igen meg
 femiqgette vala qtet ha a kristust vzaual
 el nem zabaditanaia ~~Mert~~ ~~immaram~~
 meg esmerte vala qrdqg hog az q satal

ria vala tet pilatus meg zabaditanyah
kyt meg ertuen a sidok kealtnak vala
 monduan ha ez embrt el boczatot nem
 vag a czazarnak barattia mert mynd

5 en **valaki** kiralia tezi magat ellene mo-
 nda a lazarnak¹ **Mikoron hallotta**

volna pilatus ez bezedket hogi czaza-
 rnak haragiaban esneiek ionkab felch
 ehtl honnem mint az artatlan cristust

10 meg lnie **ky hozata** azert a nep eleibe vr-
 onk kristust es ytelh zekiben leh **Meli-**
et haluan pilatosnak felesege legottan
 hozaia klde monduan **Ne ahlad** simmi
 dolgodat² az igaz embrhz mert latas-

15 ban nagi kenokat zenuettem ez czzaka
Mikeppen lirai miklos mestr mongia
 neki yelnt vala az ördög yel³ es igen meg
 fenigette vala ttet ha a kristust vraual
 el nem zabaditanaia **Mert** Immaran

20 meg esmerte vala ördög hog az  hatal-

91 93
47

massaga emberokrol elvetetnieket **Mert**
lattia vala a limbos bel zent atriatat
yen qulmic ezert excedig vala my ydne
sejonket az azomallatnak myatta meg
bantam **De pilatos** infab feluen gazart
honnem mynd az q felseget keremesebes
meg nem galgathu **paranzola** vrontia
sust elq hozatamia es monda a sidotnak
Iher vagion a taw kiralitok oli mind mo
ndanaia nagi zemerem tinettig ha a
taw kiralitokat meg feztetom **selelenet**
a sidok veddel elqloqnt fezisd meg **kerik**
vala qtet hogi kerestfara feztuen olne
ies meg az artatlan **krust** az q nagicb
zedigneert **Mert** emel vndogb halat a
coron nem vala **latuan pilatus** ho
gi simmit nem tehetne d' **sonkay**
a nep **egzqt** nagi taldulas lenne **viget**
hoz atuan meg **massa** fezuth **mondna**
mynd a telicq nep elqt **Artatlan** **vagiot**

massaga emberökröl el vetetniek **Miert**
 lattia vala a limbos beli zent attiakat
 igen örulnie ezert erőkedig vala my ydue-
 ssegonket az azzoniallatnak myatta meg
 5 bantani **De pilatos** inkab feluen czazart
 honnem mynd az ö felseget¹ keremesebeh
 meg nem halgatni **Paranczola** vronk ie-
 sust elö hozatatnia es monda a sidoknak
lhon vagion a thw kiralitok oli mind mo
 10 ndanaia nagi zemeröm² tünektök ha a
 thw kiralitokat meg fezitetöm **Felclenek**
 a sidok veddel elölönk fezisd meg kerik
 vala ötet hogi kereztfara fezituen ölnö-
 ich meg az artatlan kristust az ö nagioh
 15 zegioncert³ **Mert** ennel vndogb halal a-
 koron nem vala **Latuan pilatus ho-**
gi simmit nem tehetne de lonkap
 a nep közöt nagi tulduias lenne vizet
 hozatuan meg mossa kezeith monduã
 20 mynd a telies nep elöt Artatlan vagiok

en ez igaz embernek halálában am thv
 dolgatat: Mica thv kőzöttök chre en.
 Gemet h haluan a gonoz sidot monda.
 nak az q vere my raitont es a mi fian.
 bon legottam ign: haluan pilatus hogi
 fustus vrontnak halalat. reanoz vettek
 volna es romai birodalom alat afar.
 nanak lemmi es a gazarnak nevetis val.
 lanaiak es v. selneiek Ex ada vront: resu.
 fra a sentenciat monduam Ez igeket
 mi pontiai pilatos tiberius gza.
 zarnak vizette valo ierusalembe
 es iudanaik folden es egez romai velen
 valo tanag paranzolot hogi az nazaret
 beli isus fit a sidot sevedelmek mi elott.
 ont vadolanak es bizomitat gazarnak
 gytlenecek lemmic harom vas zeguel
 kereztara sel seztetmi es qt meg halmya
 addig ommon le se veretmyo Mica senten.
 riak haluan a papi sevedelmek mind
 a ny elot igen meg kőzöttök nekiz olv.

en ez igaz embernek halalaban am thv
 dolgakat¹: **Mert thw** közöritötök ehre en-
 gemet **kyt** haluan a gonoz sidok monda-
 nak az q vere my raitonk es a mi fian-
 5 kon leg<ottan>ion²: **haluan** pilatus hogi
 kristus vronknak halalat reaiok vettek
 volna **es romai** birodalom alat akar-
 nanak lenni es a czazarnak neweth val-
 laniaiak es viselneick **ky ada** vronk iesu-
 10 sra a sentenciat monduan **Ez igeket**
mi ponciai pilatos tiberius cza
zarnak vizette valo ierusalembe
 es iudanak földén es egez romai velem
 valo tanacz paranczolok **hogi az** nazaret
 15 beli **iesust** kit a sido<k> feiedelmek mi elött-
 onk vadolanak es bizonitak czazarnak
 hytlenenek lennie **harom** vas zeguel
 kereztfara fel fezittetni es qt meg halnya
 addig onnon le se vetetnye³ **Mely** senten-
 20 ciat **haluan** a papi feiedelmek mind
 a nep elqt igen meg közönnek neký oly

95
95
48

nyint nagy noereseguel tartanak volna
hog az életnek vna kednek zarent karchoz
tattatot volna halakra En oraban ket
toluaitot is karchoztati halakra hogi a
zent isauas profetanak mondasa be talli
esodniet k vgi mondot vala ket toluay
otnal zansaltatet kedottan k borzatu
pilatos az q zaylot es segmerqst fuctyl
tete es doboltata hogi mind a telis varos
segmeres kzel a pragra guilment es k
vunen az edes iesust az itelo helyel bolot
a halalnak sententiaia a binosokre ad
attatit vala Mag fogtak otet pilatistnak
zohjai a barfontol es a sudoknak kezeme
sexe qmpon ruhara qstoztetet es a
ket toluait tarsul ket jelq mellic adat
nagjob kysse bsegere vgi mint q volna az
otnal nagjob toluay fi vallars adat
a nagj kezertfat meliket hozza tizenottd

mynt nag nyereseguel tartanak volna
hog az eletnek vra keduck zerent karhoz
 tattatot volna halalra **Ezen** oraban ket
 toluaiok is karhoztata halalra hogi a
 5 zent isaias profetanak mondasa be telli-
 esodneiek ky vgi mondot Vala ket toluay-
 okal zamlaltatek¹ **legottan** ky boczatuā
 pilatos az φ zazloit es feguierqsit kurtol-
 tete es doboltata **hogi** mind a telies varos
 10 feguieres² kezel a pyaczra giulnenek es ky
 viuen az edes iesust az itelo helirql **holot**
 a halalnak sentenciaia a bünosokre ad
 attatik vala **Meg foztak** qtet pilatusnak
 zolgai a barsontol es a sidoknak kereme-
 15 sere φnnqn ruhaiaba qltqtetetek es a
 ket toluait tarsul ket felql mellie adak
 nagjob kissebsegere vgi mint φ volna az-
 oknal nagjob toluay **Es vallara** adak
 a nagj kereztfat melynek hozza tizenqtqd

Országos Széchényi Könyvtár

94
96

lat nyomin vala hog az q el faradot va-
lan vinniere sy a kopaz hegire ~~Ulkere~~
Eedig veont Eustus a varasaltal vitet
neik ket tohuaral egietmben Equeti va-
la qtet mynd a sidoknat es poganothak
sokafog ~~Nemelhet~~ sivan q raita nem-
elut meuetuen qtet: quluen az q tem-
ayn es halalan ~~Nemelhet~~ memet vala
vtanna hogi meg latniaik ha magat
meg zabaditancuak: a vagi valamig
dat temi Equeti vala qtet az q edes ~~ayn~~
a es ~~De~~ ~~kyz~~ul hozia nem fer vala az sok
neptul ~~Demago~~ halia vala mikppen a
donoz sidok qtet zudalmagnaiak syn igen
el keserquuen keuama vala qtet latnyq
es illetnye hog valammkppen illien vrolfo
zunksegebe meg segethetneie ~~Cartatet~~
lalsk gondold meg mi modon a kognes se-
sub horgadua megign a mez arzetke
a nehez keresztfa alat a ~~Toluaret~~ es.

lab nyomni vala hog az φ el farodot va-
lan vinnicie ky a kopaz hegire **Mikorō**
kedig vronk kristus a varas altal vitet
neik ket toluayal egietōmben kōueti va-
5 la φtet mynd a sidoknak es poganoknak
sokasag **Nemeliek** siruan φ raita nem-
eliek meuetuen φtet: φruluēn az φ kenn-
ayn es halalan **Nemeliek** mennek vala
vtanna hogi meg latnaiak ha magat
10 meg zabaditanaiah: a vagi valami czu-
dat tenne kōueti vala φtet az φ edes any-
a is **de kōzzul** hozia nem fer vala az sok
neptul **Demaga** halia vala mikeppen a
gonoz sidok φtet zidalmaznaiak kyn igen
15 el keserōduēn keuania vala φtet latnya
es illeltnye hog valamikeppen illien vtolso
zuksegebe meg segelhetneic **O aittatos**
lelōk gondold meg mi modon a kegies ie-
sus horgadua megion a mezarzekre
20 a nehez kereztfā alat a **Toluaiok** es

94
77
segnerest kizt es mitpen az el keser.
det anya eciben el foguan ezak alig oh
aitua es frua megyn utanna zuenek
nagi keseruseguel gondoluan **Qzerelmeg**
fiam es en istonem mel nagj terra zul.
telet volt **Q** bodognak vehem magannat
ha en edes fiam mig ty muloly ez vilag.
bol hogi a vagi ezak egizer lathatnalak
es zolhatnek veled fit mig etuen zem
ianos egi zoros vtra tartuan a nagj ka
pura viuc qtet a zem agomokal ty ty
vizit vala vronkath es et mig alian va
riak vala az edes iesust elo ignie ezenkz
ben el intuan a nepo vele **Q** latuan a
keserues anya hogi ezak alig lphetne a tet
soluaiot kizt a nagj kerzifanal az q
zerelmeg fia ezak alig esmerhete mig
Mist el potlossitotak vala a nagj ppgi
desesptel es nagj obaitasal keserues

fegiuerősök¹ közöt es mikeppen az el keserő-
 det anya ereiben el fogiuan csak alig oh
 aitua es sirua megion vtanna ziuenek
 nagi keseruseguel gondoluan **O zerelmes**
5 fiam es en istönem mel nagi kenra zul-
 telek volt **O ki bodognak** velnem magamat
 ha en edes fiam mig ky mulolh ez vilag-
 bol hogi a vagi csak egizer lathatnalak
 es zolhatnek veled **kit meg** ertuen zent
10 ianos egi zoros vtra tartuan a nagi ka-
 pura viue ötet a zent azzoniokal kyn ky
 vizzik vala vronkath es ot meg aluan va-
 riak vala az edes iesust elo iqnie ezen köz
 ben el iutuan a nep ö vele **Es latuan a**
15 keserues anya hogi csak alig lõhetne a ket
 toluaiok közöt a nagi kereztfaual az ö
 zerelmes fia csak alig esmerhete meg
Miert el poklossitotak vala a nagi pög-
 dösösökel es nagi ohaitassal keserues

Országos Széchényi Könyvtár

si assal kezde mondani O en edesseges fia
hol vagyon a te országodat zepsége a te ro-
termetöd es diomirekötöd zingot Jai fia
new lattok te benned mastan simmi et,
qssiget Mist myndgnostul fogua el vn,
dokitatal fyt haluan az edes iesus
az q anyan valo kempirelet qssigbol ere,
iben el fogottozuan földre eset mynd a
keresztfaual egietombe de anna vtana
ouaba nem vihete a keresztfat Mahiet
latuan az tegelmes anya q is holt ele,
nemul földre eset meli helyen anna
vtana zent clous azon konstantinus
gazaenak anya harmadfel gaz ezend,
pnek vtana a bodog zuz marianak
egi leles egihazat rakattatol valo kit
a poganosok el terte nek latuan a pi-
latifnak zolgai hogi as edes kistus
nem vihete neie immar a keresztfat te,

sirással kezdé mondani O en edesseges fiã
 hol¹ vagion a te orczadnak zepsege a te yo
 termetöd es gionörkötöttöd zinoq **lai fiã**
 nem lattok te benned mastan simmi ek-
 5 össeget **Miert** myndönostul fogua el vn-
 dokitatal **kyt haluan az edes icsus**
 az q anyan valo köniöruletössegböl ere-
 iben el fogiotkozuan földre esek mynd a
 kereztfaual egietömbe **Es annak** vtana
 10 touaba nem vihete a kereztfat² **Meliet**
 latuan az kegelmes anya q is holt ele-
 uenul földre esek meli heliön annak
 vtanna **zent clona** azzon konstantinus
 czazarnak anya harmadfel zaz eztend-
 15 önek vtana a bodog zwz marianak
 egi lelös egihazat rakattatot vala kit
 a poganok el törtenek **Latuan a pi-**
latusnak zolgai hogi as³ edes kristus
 nem vihethetie immar a kereztfat ke-

Országos Széchényi Könyvtár

97.
79
52

39 ritet a cyreneimbol valo simon u.
ffsnak es alexandernek vront ket ta
mituanianak atypat fr az q saluabol
megion vala v a varosba valami zot.
segeert hog elvinneie az edes iesus vtan
a keresztfat cauitatog lelet gondoliad it
mol nagi keseruseget zenued vala a teg,
iqs amra mitoron lattia vala az q fiat
gat alig iaxhatnya a keresztfa alat fol.
dre esnie a hituanfagos binqsoltol meu.
ettetnie Mest vol lehet sinmi beketelem,
segetnek iegiet mind az q keserusegeben is
ne muttata legion Demago fr yelqnth.
etlen keseruseget es banatot: kent zenued
vala az q egietlen egi sianak kenman es
halalam vatuazn az edes iesus hogi
illien nagon keserogne az q amra a ze
nt agyonokai hozaiok teruen monda

zõritek a cyrenembõl valo **simont** ru-
 ffusnak es **allexandernek** vronk ket ta-
 nituanianak attyat ky az φ faluiabol
 megjõn vala <v> a varosba valami zvk-
 5 segeert hog el vinneic az edes iesus vtan
 a kereztfat **O aittatos** lelek gondoliad it
 mel nagi keserusegõt¹ zenued vala a keg-
 iõs anya mikoron lattia vala az φ fiat
 csak alig iarhatnya a **kereztfa** alat föl-
 10 dre esnie a hituansagos binõsoktõl meu-
 ettetnie **Mert** yol lehet simmi beketelen-
 segnek iegiet mind az φ keserusegeben is
 ne muttata legjõn **Demaga** ky yelõnth-
 etlen keseruseget es banatot: kent zenued
 15 vala az φ egetlen egi fianak kennian es
 halalan **Latuan az edes iesus hogi**
illien nagion keserõgne az φ anya a ze-
 nt azzoniokal hozaiok teruen monda

Országos Széchényi Könyvtár

Jerusalemnet leam U akarratof en cas,
tam sirmah de tymiqn magatofon es fi,
atofon Mest meg el ignet a napof kibon.
mondum kezditof bodog a magzatlan az,
zoni alattof k^tfiakat nem zwltene^t es a
mel^t k^tfi magzatofot nem emteltene^t k^ti
be telliesodet nequene^t ezendpu^tel vront
iesus fenzenuedessene^t utana Jerusalem.
net el t^ret^reseben Ust^ristol es vespamian:
ostol Mest aforon nagi chsegn^t nyatta
az amak qm^qn magzathofot is meg ez^t
vala es harmyn^gz sidot adnat^rvala egi
Jarason m^tkepen a iosefus s^rido doctor
mongia tizen egizer az^r eg^r s^rido hala ak.
oron meg chsegn^t es t^rene^t miatta es
kilenzuen hat ezer adattate^t el pen^qn a
benne^t Alexon beh telet az atof k^tfi f^rig^ric
kerene^t pilatusol: monduan az q^r ver^r ni
raitont legion es mind a mi framton

Ierusalemnek leani **Ne** akariatok en rai-
tam sirniah de tønnon magatokon es fi-
aitokon **Mert** meg el iõnek a napok kiben-
mondani kezditok bodog¹ a magzatlan az-
5 zoni alattok kik fiakat nem zwltenek es a
melick² kik magzatokot nem emtettek ki
be telliesõdek neguenket eztendõuel vronk
iesus kenzenuedessenek vtana **Ierusalem**-
nek el tõretesseben **Titustol** es vespanian-
10 ostol **Mert** akoron nagi ehsegnek myatta
az aniak õnnon magzattiokot is meg ezik
vala es harmyncz sidot adnak vala egi
garason³ mikeppen a **iosefus** sido doctor
mongia tizen egizer zaz ezõr⁴ sido hala ak-
15 oron meg ehsegnek es tõrnek miatta es
kilenczuen het ezer adattatek el penzõn õ
bennek **Akoron** beh telek az atok kyt feiõkre
kerenek pilatustol: monduan az õ vere mi
raitõnk legiõn es mind a mi fyainkon

Országos Széchényi Könyvtár

201
~~99~~
107

57

chre monda az azzomallatokat tunygn
magatokon firiatok **Mert** ha a nyert fan
ez tezik smint lezen az azzunak dolga az az
ha en vartam by artatlan vagyok ah bi
nyfektnek gonozban lezen dolgot **Mit**
ron a kopaz hegyre uittotak volna
holot a gonoz teyket zofiat vala meg gi
qtemi leh vonak vront iefusrol az q ru
hait fiben o meli igen nag kent zenued
vala **Mert** a ruha az q febeben ragadozot
vala sot heliqn ofmond meg vijnak
vala ofmeg a sebot emek nyalta femia
vala ebben if mert luyra meztelen aal
aala a nepnek ob az q zent amianak
ekte **Mint** kaert zent **anfheims** doctoz
nak mondasz zent **A** **kefeny** anya ve
nen az q sefdelet be kyteteh vele az q ag
ikat **Q** en **ezet** vram iefus ha az atia
yfennek tepe lezen vala fir vala az q ze

ehre monda az azzoniallatoknak túnnön
 magatokon siriatok **Mert ha** a nyers fan
 ez¹ tezik smint lezen az azzunak dolga az az
 ha en raitam ky artatlan vagiok² ah bi-
 5 nęseknek gonozban lezen dolgok **Miko**
ron a kopaz hegire iuttotak volna
 holot a gonoz teuęket zoktak vala meg gi-
 ęęęni leh vonak vronk iesusrol az ę ru-
 Hait kiben o meli igen nag kent zenued
 10 vala **Mert a** ruha az ę sebeiben ragadozot
 vala sok helięn es mynd meg vęulnak
 vala esmeg a sebęk ennek myatta kennia
 vala ebben is mert luppá mezitelen aal
 uala a nepnek es az ę zent annianak
 15 elęte **Minckokaert** zent **anshelmus** doctor-
 nak mondasa zerent **A keserues** anya ve-
 uen az ę fefędelet be kętteteh vele az ę ag-
 ickat **O en edes** vram iesus ha az attia
 ystennek teste lezen vala sir vala az ę ze-

maxi
amag
lala
na

edmes fignak diu nagi zemzom of
 femian of az q artatlan of zeplyteln an
 nian Makron azert ekoppen mezteln al
 nans oly minn rezketur a hideget of az so
 t sebotert a giungeseged iesuy myg meret
 tet a keresztahoz mind hoz ad mind ze
 let of myg furat a kezai of labaheliet a ke
 zistan hogi a tompan vert vaszeg a saba
 memeh az nagi kemelletlen az egik vas
 zegel iob kezai a keresztahoz zegeret meg
 vaszeg vigi tele myg az q kezai of tenezet
 hogi min yohet ver az q kezai felebol
 sem tenezet Miert a baal kezeben va
 lo neduesseg a iob kezere ment valo of
 az eret mind oda vonattatanak valo
 Nem erch el a furatoh, de kytelk meg
 vonak hogi mellie is kette porgana of
 mynd a karaban valo eret of mat me
 g zatadozamat ezqnekpen vonak lab

relmes fianak ilien nagi zemerem es
 kennian es az q artatlan es zeplötelen an-
 nian Mikoron azert ekeppen mezeitelen al-
 lana oly mint rezketue a hidegert es az so-
 5 k sebökert a giengeseges iesus meg merek
 ötet a kereztfahöz mind hozzad smind ze-
 let es meg furak a kezei es labaheliet a ke-
 reztfan hogi a tompan vert vas zeg a faba
 menneh es nagi kemelletlen az egik vas-
 10 zegel iob kezet a kereztfahoz zegezeek meli
 vaszeg ýgi tele meg az q kezet es teneret
 hogi nem yohet ver az q kezech¹ feiebol
 sem tenerebol Miert a baal kezeben va-
 lo neduesseg a iob kezere ment vala es
 15 az erek mind oda vonattatanak vala
 Nem erch el a furatoth de kötelet meg
 vonak hogi mellie is kette porczana es
 mynd a kariaban valo erek es inak me-
 g zakadozanak ezönkeppen vonak lab-

ait is a furatira vgi Amiera hogra
 ma is bouga es mynd az izqt tetemet
 porgo gontot helictbol ty menent my.
 ot egi meg gijazot embernek meg za.
 mlattathatnak vala akaron az edes ie.
 sus tagiabán mindqn q tetemes oly se.
 zson feziket a kerzifara oly nag kent
 zenuede ebek vront iefus hogi mind a
 tob kemiat: testeben spul mula mikor
 en egi zent embernek meg isqnte meli
 kemarol valaki hiuqn es artatoson em
 letzik oly yo keduel vgi q tole mind ha
 mindqn sebit dragalatos kenettel vug
 halsamenmal kemieie Mikoron azert
 az edes iefus faria ty keriztuch es lab
 ai zegozuc hamba sekunneick a spidqn
 a keriztfan mglen a ket tohuais filfeg.
 itekt meny nagyaga rezuen kediossen

mt

S

correll

no
 M = A o M =
 2 my

- ait is a furatra vgi Annera hogi veko-
nia¹ is boncza es mynd az izok tetemek
forgo czontok heliekből ky menenek my-
nt egi meg czigazot embernek meg za-
5 mlaltathatnak vala akaron az edes ie-
sus tagiaban mindon q tetemey oly fe-
zeson fezitek a kereztfara oly nag kent
zenuede ebeh vronk iesus hogi mind a
tqb kenniat: testeben folul mula mikcp-
10 en egi zent embernek meg iclonte meli
kennarol valaki hiuon es aytatoson em
lekqzik oly yo keduel vezi q tqle mind ha
mindon sebeit dragalatos kenettel vag
balsamommal kennieie Mikoron azert
15 az edes iesus karia ky terieztueh es lab-
ai zegezue hanita fekunneiek a földon
a kereztfan miglen a ket toluais fel fez-
ittetek meynorzagra nezuen kegiqssen

hibettik. hogi mondott legyön e enzerfa.
 des attiam kerek embert megelmet ed nqf.
 fegett akarat engemet meg alagyi a kor.
 egyfauglan prymetysqn aldozom magam
 en magamat azotert kiter akarat attiam
 fyamat lennie Capad es tekil meg mel
 igen kengodqm igen meg kesergetem ingu.
 meg sem indulhattok mindqn tagaim se
 bpsok Relafad meg Inmar a bingfotmet
 es adammak q binct tegi kegelmet embert
 nemzettelh Emek utana gondold es laph
 meg mynt utanna a ket tohuuot is fel
 sez ittetemth mel nagi diezseguel es kealt
 assal kezdet ez nqms elueth aldozot fel
 emelm mondvan Emek fel a galardot Mi
 koron fel emeltek volna felh akaratot
 zecent a feldre eitek vgi amvera hog my
 ndqn teteme meg tyot mint zent brigida
 azzem mogia ymag fel emeluen mafozu:

hihettiok hogi mondotta legiön **O en zentse-**
ges attiam Imch emböri¹ nemzetnek iduqs-
 segeert akaral engömet meg alazni a ker-
 eztfaiqlan örometösqön aldozom mastan

5 en magamat azokert kiket akaral attiam-
 fyainak lennie **Lassad es** teknit meg mel
 igen kenzödöm igen meg keseröttem ingien
 meg sem indulhattok mindön tagaim se-
 bösök **Bolassad** meg Immar a binössöknek²

10 es adamnak ö binet tegi kegelmet emböri
 nemzettelh **Ennek** vtana gondold es lasd
 meg mynek vtanna a ket toluaiok is fel
 fezittetenekh mel nagi dicözseguel es kealt-
 assal kezdek ez nömqös eleuen³ aldozatot fel

15 emelni monduan **Emelt** fel a czalardot Mi-
 koron fel emeltek volna felik akarattiok
 zerent a földre eitek vgi annera hog my-
 ndön teteme meg törek mint zent **brigida**
azzoni mögia ismeg fel emeluen masoczer

Országos Széchényi Könyvtár

100
705
53
Vegi zohantok a verembek bot a kesegya
quenek asanak vala hegi mind az gzet
felbi meg mlant es mikoron nem volm
houa az q foyt haimm pilatus nag ha,
mar egi tablat ganallata es megim,
ta ranta az a paxatellit asus a fodyu,
ak fialia ab odo zagezete Latuan a
keserueb anya az q mehenek gum
elget uly fodyu ab a com vas zagez koz q
hok elasmul foldre esuen nagi keseru
fegyel bogy mondani a edet fiam hallont
meg en of veded egietymbe a keserueb
lat nax teduz az ampanak sy az edet
zstemet es en fiamat oem teduz vas
veg el engemet q az en zord meg fiamat
egietembe a mel nagi fiafokt akoron
az edet anya tyon vult a mel nagi ma
trom fagot az actatlam kufus zenuede
a kesegyan a gzer az qtet meg fozitytel

- vgi zohkantok a verembek kit a keresztfa
 tőnek astanak vala hogi mind az ő zēt
 sebei meg nilanak es mikoron nem volna
 houa az ő feyt haitani **Pilatus** nag ha-
- 5 mar egi tablat czanaltata es meg ira-
 ta raita ez **A nazarethbeli** iesus a sidokn-
 ak kiralia es oda zegeztete **Latuan a**
keserues anya az ő mehenek gium-
 plezet igy figeni a harom vas zege<t> közöt
- 10 holt eleuenul földre esuen nagi keseru-
 segel kezde mondani O **edes fiam** halliak
 meg en es veled egietőmbe O **keserues** ha-
 lal mire keduez az anynanak ky az edes
 ystennek es en fiannak nem keduez Vaj
- 15 veg el engemet is az en zerelmes fiammal
 egietembe O **mel nagi** sirasokat akoron
 az edes anya tezon vala O **mel nagi** mā-
 tiromsagot az artatlan kristus zenuede
 a keresztfan **Előzer** az őtet meg fezitőktől

Országos Széchényi Könyvtár

mort ralyant megj falc o; tak megj metylu.
 en az alfora hadig fogot vettem ~~menyegze~~
 a konyvat abo fadocto; tit fogtinet zomola
 faul fatomliak of monctak vala qctt zen.
 uede a teluacotyl q; bozoztafolak of kacom
 lasokat ~~Dea legelmas~~ iofus sympruhic
 az q; vaksagokan magj bogtas zottal zolah
 elozet az q; zent attimat mondua ~~Atta~~
 bozasp magj metet uede magj bogtak mit
 bznek ~~Ma fogez~~ zola p; iob q; d; p; u; a; i;
 nat ki a ma; l; t; u; a; n; e; s; q; u; a; g; l; a; t; u; s; q; t; h;
 a konyvat ofbe megj fogtinet zomola
~~Aluda~~ ~~Uram~~ emlekez; megj ar; c; o; l; o; m; i;
 foron i; a; n; d; a; s; a; t; e; o; z; a; g; o; d; u; a; f; e; l; e; x; u;
~~Deont~~ ~~jesus~~ monda q; neti. ~~Uram~~ mondan
 metyod. hagi megj latod te mah a; meymor.
 zogot. es az; ~~istent~~ en volam. ~~Auggi~~ ~~em ar~~
 napon. a te laltod q; l; e; z; e; n; a; h; o; l; e; n; l; e; z; e; t; e; s;
 megj latia az en ~~istent~~ q; met. ~~Alamat~~ va.

mert ruhaiait negi fele oztak meg meteluen
 en az alsora kedig sorsot vetuen **Masocz**
a korniul alo sidocotol kik feioknek czouola-
 saual karomliak es meuetik vala otet zen-
 5 uede a toluaioktol is bozzontasokot es karom-
 lasokat **De a kegelmes** iesus korniqruluē
 az q vaksagokon nagi kegies zokkal zolah
Elqzer az q zent attianak monduā **Attia**
 boczasd meg nekik mert nem tugiak mit
 10 teznek **Massocz** zola a iob felol toluai-
 nak ki a me latuan az q nagi bekesegeth
 a kenzenuedesbe meg teruen penitenciara
Monda vram emlekqzel meg en rolam mi-
 koron iutandaz a te orzagodba **Feleluen**
 15 vronk iesus monda q neki **Bizoni** mondom
 nekqd hogi meg latod te mah a meynor-
 zagot es az istent en velem **Auagi** e may
 napon a te lelkqd qt lezon ahol en lezok es
 meg lattia az en istenseqomet **Allanak** va-

Országos Széchényi Könyvtár

107
54

la a tezezsa alat a sokafagnafel rano,
zasa vton szemen maria krisus vto
nkhat amya es az q ohei maria magd
alna es sanos fruan q vnta es kesecog,
nen zeleffen a keserues amya es mond,
nan Qen zeralmes fiam huzb zernuha,
lallal halz meg smit tegiet en te nalad ne
kul houa fogiam feiemet Qe valal fiam
nictqm myndqn qxm mem of vidafagom
Qen edes zulektem zol a te keserues anyad
nat mond meg kmet hagiad a te arua
anyadat feleluen vront monda haxm
arzer az q anyanak azgom alat tmch sa,
nos legiqra a te fiad Qianzorky moda
huc a te anyad az orator fogua ianos an
naul vala az zepstelen anyat q maga
nat hatod orator fogua tedig magi se
tetsq lqn ez edes foldqn nimd klenjed
oraglan of a templommat soportahis

- la a keresztfa alat a sokasagnak el tauo-
zasa vtan **Azzonionk** maria kristus vro-
nknak anyja es az q otei maria magd-
alna es ianos siruan q raita es keserog-
5 uen **lelqsben** a keserues anyja es mond-
uan **O en** zerelmes fiam **Imeh** zorniu ha-
lallal halz meg smit tegiek en te nalad ne-
kul houa fogiam feiemet **Te valal** fiam
nekqm myndqn qromem es vigasagom
10 **O en edes** zulettem zol a te keserues anyad-
nak mond meg kinek hagiold a te arua
anyadat feleluen vronk monda **harm**
aczer az q anyanak azzoni alat **Imeh** la-
nos legiqn a te fiad **S ianosnak**¹ is mōda
15 **Ime** a te anyad az oratol fogua ianos an-
yaul vala az zepplqtelen anyat q maga-
nak **hatod oratol fogua kedig** nagi se-
tetseg lqn ez egez földqn mind kilenczed
oraiglan es a templomnak soporlahia

a vagi te fala ty a sanctorum et regna;
 deus qui est valazima vala: Est fela datus et
 magi haddas lgn q raitta es a feld meg
 midula a ty zalak meg zakadoz anak an.
 nat regere hog a hqustinet q zonginet
Resergeri kel a kristus halalan to a topor
 sot meg mlamak Amot uelqntere hogi
 raton hzol fel tamadando volna az edes
 kristus halataibol Exerced ora fete qru
 gbuluen a ten az edes kristusian as igent
 nehezduen monda. Legiedzer nag katal.
 tussal en ystengm. ystengm smire hagiul
 el engemet az az mire engeded hog en ill.
 ion nagi kengtal qletessom meg Actua
 atoron nehit a romai vitzek kzzul Neen
extus fidoul mondanak Illis profetat
 hya lassot ha el yo hog qtet le vegie a te.
 restfard Emet vtanna hagi az iraq be te.
 licidneyek monda. Qtdz zomiuhozo

- a vagi kő fala ky a sanctoriomot az egihaz
 derektől el valazttia vala: **ket fele** vala es
 nag hassadas lön ő raitta es a föld meg
 indula a kő zalak meg zakadozának an-
 5 nak iegiere hog a hűveknek ő ziuveknek
kesergeni kel a kristus halalan Es a kopor-
 sok meg nilanak **Annak** ielöntesere hogi
 rakon közel fel tamadando volna az edes
 kristus halattaiból **kilenczed ora** fele őre-
 10 gbuluen a ken az edes kristusban es igen el
 nehezöduen monda **Negiedzer** nag kaial-
 tassal en istenöm systemöm smire hagial
 el engömet az az mire engeded hog en ill-
 ien nagi kenőkkel öletessem meg **Ot aluā**
 15 akoron nekik a romai vitezek közzul **Nem**
ertuen sidoul mondanak **Illies** profetat
 hya lassok ha el yo hog ötet le vegie a ke-
 reztfarol **Ennek vtanna** hogi az iras be te-
 liesödneyek monda **Ötödzer** zomiuhozó

Országos Széchényi Könyvtár

107
107
55

legottan egi q fogulct el futnan vagada
tenggru tairctot of ezetbe martuan of ego
fopual be tabatyan fel adn nadon q nebi
of zaiabg illet Ami Ezen az ezetqt vette
vona mondal hatodgyz valantt a
profetat volam montanak Ami Ezen mint be
telispedenek Ami Ezen valua vaguel minden te
feruseguel of faydalommal Ami Ezen meg va.
Gion embqr nemzetnek valzaga Ami Ezen
amra tyde zmetit fogatm: mind a meg
halo embqr miha be foguan: Ami Ezen meg mit
van of az q zentseget seit a nagi kenban
miha egi fele smiha mas fele haytuan el
fogattozuan eziben mind zent pal apykt
vya sudoknak ut leuelenek qtdik ezelen
nagi kinaltassal of fragsotal anastuan
qmqn magat attranab monduan Ami Ezen
Ami Ezen anastom az en laltymet co az q
amra felqt haytuan az q foctol mint

legottan egi φ kozzulek el futuan ragada
 tengeri taitekot es eczetbe martuan es <yzo>
 isopual be takaruan fel ada nadon φ neki
 es zaiahoz illeti **Smikoron** az eczetot vette

5 volna mondah **hatodzor valamit a**

profetak rolam montanak **Immar** mint be
 teliesodenek **Mert** rakua vagiok mynden ke
 seruseguel es faydalommal **Imar** meg va-
 gion embõri nemzetnek valczaga **Ennek vt-**

10 **anna** kozde zõmeit forgatni: mind a meg
 halo embõr niha be foguan: **niha** meg nit-
 van es az φ zentseges feit a nagi kenban
 niha egi fele sniha mas fele haytuã **El**
 fogiotkozuan ereiben mint zent pal apostol

15 irya sidoknak irt leuelenek φ õdik rezeben
 nagi kaialtassal es sirassokal aianluan
 õnõn magat attianak monduan **Attia**
 te kezede aianlom az en lelkõmet es az φ
 annya felõl haytuan az φ feiet ol mint

Országos Széchényi Könyvtár

bolgat venen q tole fi bozatta az q lalt,
 et ~~Mich~~ latuan centurio of azot ~~lyb~~
 vele valonat digentuen az vriston men
 danat hizon idaz embq2 valtes glaturan
 nepet a regiet meliet lymet az q halaly
 boron mellicet veruen terenet a varosba
Mistred kedig husuet ep vala az napon a fi
 dot toct pilatus hogi zarokat meg torett
 abrie hogi hamaxab meg haluanat ofte
 vettetnenet a kerztfarol az ymepert fit
 meg engeduen el yonenet a vitezot of meg
 toret zarokat a fet toluainat mert meg az
 of meg nem holtanak ~~M~~iteron vittanak
 veho vront isafice nem toret meg az q ja
 rath mert meg holt vala de a vitezot toz
 zul egi az q aldalad alont oftele legottan
 vor of viz que fi az q zuchof ezentqzbe
 Josef armatiabol valo mert titk
 on q tamnanna vala meg toct pilatusal
 vront isafice toret hog le vimeie a le

bulczut veuen Ɔ tǫle ki boczatta az Ɔ lel-
 et **Meliet** latuan centurio es azok kyk
 vele valanak diczoituen az vristent mon-
 danak bizoni igaz embǫr volt es¹ **Slatuan** a
 5 nepek a iegieket meliek lǫnek az Ɔ halala
 koron mellieket veruen terenek a varosba
Miert kedig husuet esti vala az napon a si-
 dok kerek pilatust hogi zarokat meg tǫrett-
 etneie hogi hamarab **meg** halnanak es le
 10 vettetnenek a kereztfarol az ynnepert kit
 meg engeduen el youenek a vitezǫk es meg
 tǫrek zarokat a ket toluainak mert meg az-
 ok meg nem holtanak **Mikoron** iuttanak
volna vronk **iesusra** nem tǫrek meg az Ɔ za-
 15 rath mert meg holt vala de a vitezǫk koz
 zul egi az Ɔ aldalad altal ǫklele legottan
 wer es viz ique ky az Ɔ ziuebǫl **Ezenkǫzbe**
losef armatiabol valo **miert titk-**
 on Ɔ tanituania vala meg kere pilatustol
 20 vronk iesusnak testet hog le venneie a ke-

56
egitarol of temetneie Misa trige c mietr
qis nemys emlyz teuten a czarathoz mtr
vala galatop at jeday bazattia vala el
Ique agert wof of m bodemuy hozian dra
galatop tenoz vñ m m m zar ferret hog qit
mij kenne vñ temetneut el hie el lutuan
a teezifabq; es lutuan a teferuc amyat
a allani mondapat neli zettrey agoni.
est in lo veziot a te padnat refet llur
alnan fozde ofuchi a teezifan meg fzi
fi vrotat lamomat fannafanap a teezif
faca of by donnan teezibol of lutuan of us
a vaszegetet teezif vronfnak jett refet
ala adni a teozparol a teezifan amia
teezid sel cinchuen egiebetif teezifuen qit
le foga nagi zepatetel of teozifeguel
epaluan az q vras febeit of organt
thius foronaf teezibol by donnan of fait
oleben veuen d'ardat ofonm by iclen
betti meg eqmuetet meymet hullat vala

reztfarol es temetneie **Meg** engede miert
 φ is nemφs embφr leuen a czazarhφz tart
 vala pilatusnak kedig barattia vala el
 lque azert iosef es **nikodemus** hozuan dra-
 5 galatos kenetφt oli mint zaz fontot hog φtet
 meg kenuen vgi temetneiek el kik el lutuan
 a kereztfahφz es latuan a keserues anyat
 ot allani mondanak neki **zerelmes** azzoni-
 onk im le veziok a te fiadnak testet **Es ym-**
 10 aduan terdre esueh a kereztfan meg fezi
 tφt vrokot laitoriat tamaztanak a kerezt-
 fara es ky vonuan kezeibφl es labaibφl is
 a vas zegetek kezdek vronknak zent¹ testet
 ala adni a kereztfarol **A** keserues anya
 15 kezeid fel emeluen egiebekis **Segeluen** φtet
 le foga nagi zerettetel es keseruseguel
apoluan az φ verφs sebeit es orczaiat a
 thiuis koronat feiebφl ky vonuan es feiet
 oleben veuen **O en edes** istenφm ky ielent-
 20 hetti meg kφnueket meynet hullat vala

1112
✠

aforon a keserues anya ~~Whiteren~~ a nap
el fezdene nyugodni meg keuen az edes
iesusnak zent tyrt of egya gyalgban tab
aruan a temetet a uagi helyeztetet a
koporsoba kit zat vroman uarattatet
vala iesus maganak a keh zalbal ofim
aduan qtet nagi kquet tynek a kopor
so zaira ~~A keserues~~ anya kedig meg
tere fefalomba zat alig mohotuen az
azoniot qtet fet felol fogna vinen of
mind egez ceteren matada of lakgat
a hamba hol vront iesus a neg vaganat
tett vala ~~Mafed~~ napon a fudet cressen
meg pegetlet a koporsot of quzqtet za
zenet a koporsu kornid hoz valati az
y testet el ne vroznica fminid hufueth
napiang quzcg mig vrent fel tamada
tu tamazon fel mmuket ifattianal of
zent lelkel egietomben Am Eh keppen
vegezttet a passio z is

akoron a keserues anya **Mikoron** a nap
 el kezdene nyugodni meg kenuen az edes
 iesusnak zent testet es tizta giolczban tak-
 aruan el temetek a uagi helhøztetek a
 5 koporsoba kit czak vyonnan uaiattatot
 vala **iosef** ø maganak a køh zalbol es im-
 aduan øtet nagi køuet tønec a kopor-
 so zaiara **A keserues** anya kedig meg
 tere Irsaliomba czak alig mehetuen az
 10 azzoniok øtet ket feløl fogua viuen es
 mind egez eleteben marada es **lakozek**
 a hazba hol vronk iesus a veg vaczorat
 tette vala **Masod** napon a sidok erøssen
 meg peczetølek a koporsot es ørizøket zer-
 15 zenek a koporso kørniul hog valaki az
 ø testet el ne vroznoia smind husueth
 napiag ørizeg mig **vronk** fel tamada
 ky tamazion fel múnket¹ is attiaual es
 zent leløkel egietømben Amē Eh **keppen**
 20 vegeztettik² a passio etc

Az mi vrank Jesus christus
 nak nagi keserues fohazko
 dasi mellieket fohazkodot
 az o zent kinzenuedesnek
 Jdem Elso fohazkodasa
 midon az o zertelmes zert
 Anniatol el bucozot Maso
 dik az Veg vacorakor Ju
 darnak nagi kemeni vak
 merosegeth Harmadik az
 olai farak hegen minden
 ra kovet kozendo fardal
 manak es kinzenuedese
 nek által latasaban midon
 keserues koni hylatasaval
 eryeres veritekevel aztpta
 az o zent testen valo ruhajat

- Az mi vrunk Iesus¹ christus
nak nagi² keserues fohazko
dasi mellieket fohazkodot
az ö zent kinzenuedesnek
5 Idein Elso fohazkodasa
midön az ö zerelmes zent
Anniatol el bucóztot Maso
dik az veg vacorakor lu
dasnak nagi kemeni vak
10 merosege<ö>n harmadik az
olai fanak hegen minden
rea köetközendo faidal
manak es kin zenuedese
nek altal latasaban midön
15 keserues kőni hulatasauval
es veres veritekeuel aztota
az ö zent testen valo ruhaiat

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

15
58
Iesus

Dracionale

en Isterem
Az Somdi nenem konue
a

I iesus

5

Oracionale

10

en Istenem

Az¹ Somodi² nenem kónue

ez

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Jesus maria
kerunch

59
##

Kedrik zenth bonaventia
atvanknak kenyire cleth
nek tekelletessegerel az ev

Bodog kyth the ta shvgaynak
neytaz vram es az the terveny
tedtel meg tanejtandod evterth

Senkyth bewchnek nem vtelek lemmi
hanem chak azth akyth zenth lelek
nek malazya meg tanejtand Mert

daud profeta bizonyogh tenen chak
az bizony bodog chak az bizonyogh
gal bwlch kynek dmevet lelketh

vr isten meg tanejtand Mert chak
vznak teruemre vagyon zeplew nek
wl chak az meg enyhetellen chak

az therejtwen lelketh udve segre
E teruemek ere tanusaga amgy
thaneutasa nem chak kywel beth

ben

Iesus maria

ferench

Kezdetik zenth bonaentūa

atjanknak kenýwe, eleth

5 nek, **tekellesegerel az ew,**

Bodog kýth the, ta **hvgáynak**

neýtaz, vram es az the, tervený

edrel meg taneýtandod ewteth

Senkýth bewchnek nem ýtelek lenny

10 , hanem chak azth akýth zenth, lelek,

nek, malaztýa meg taneýtand: Mert

dauid profeta býzonsagh tewen: chak

az býzoný bodog chak az, býzonýsag

gal, bwlech kýneck elmeýet lelkeh

15 vr isten meg taneýtýa: Mert chak

vrnak teruenýe vagýon zeplew, nek

wl, chak az meg enzhetetlen:¹ chak

az thereýtwen lelkeketh ýdwessegre

. Ez teruennék ew tanusaga awagý

20 thaneýtasa nem chak kýwel, bethv

ben,

perelendew de Inkab abeytatos/alm
 enek kjuansaganak myalta: kjuana
 ndo, kedyg leletben es yozagban/tud
 nya, illik hoggy az belet tanejthon
 ky chak ew maga tugya kyuel az
 theruennek kemensegeth belsew.
 edestegre valoztatny. Meg tanejth
 kedyg ve istennek teruemye: myth
 belljen tenny: myt keljen eltauo
 ztatny, myt kjuanny: myt ymadny
 myt kjuanny: myt feekny. Tanejth
 Jelewtelemek es megh enghetetlen
 nek, lenny: tanejth fogadasokat meg
 tartani: thet bonyeket meg szzakny
 tanejth ez vylagiakat es testiekert
 megh vialny. Tanejthya mynd az tel
 yes, zyuet: telyes kelpet: telyes el
 met: chak Jesus cristusban, therej
 tem. **E**z tanusagnak hasonlasara

keresendew de Inkab aheýtatos, elm
 enek, kÿuansaganak mÿatta: kÿuana
 ndo, kedÿg lelekben es ÿozagban, tud
 nÿa, illik hogÿ az beel taneÿchon
 5 kÿ chak ew maga tugÿa kÿuel az
 theruennnek kemensegeth belsew,
 edessegre valtoztatnÿ: Meg taneÿth
 kedÿg vr istennek teruenÿe: mÿth
 kellÿen tennÿ: mÿt kelÿen el, taou
 10 ztatnÿ, mÿt hÿnnÿ: mÿt ÿmadnÿ
 : mÿt kÿuannÿ: mÿt feelnÿ: Taneÿth
 Zeplewteleennek es megh, enzhethethlen
 nek,¹ lennÿ: taneÿt fogadasokat meg
 tartani: thet bÿncket meg sÿrathnÿ
 15 taneÿt ez vÿlgiakat es testieketh
 meg vtalni, Taneÿtÿa mÿnd az, tel
 ÿes, zÿuet: telÿes lelket: telÿes, el
 met, chak lesus cristusban, thereÿ
 teni, Ez tanusagnak hasonlasara

49
60

Minden ez világi bevolch leg, kab
lafag, es halgataghsag: Mondija
zenth bernard Mondija valakiyaka
zia, en nem mondom bevolchneky
nykoron nem feeli istent sem, yet
ethy, ky ez tudomannak nem fel
edekenséges, halgatoja leyend, de h
ynthalpedes theweye bizony es beylak
es bodog lezen. Bodog azért az ember
kyth vram isten the megh taneitaz
az the theuenyedvel. Azert the
vz istenek aheytatos zereteye, mo
dija, zenth Bonauertusa doctor, en
nekem, tyzteletes hygom: kerel, en
gemeth, hog az en zyuennek, zege
nsegebel, valamyt yrnek, ky ben, az
the, elmedeth lelkedet erw ydeyeben
aheytatos sagnak malaztyauat meg
taneitad. De bizonyauat vallom
az en elegtelen votomert elyen taneit
1a/ra!

Mýnden ez vylagi bewlchesseg, kab
 asag, es balgataghsag: Mondya
 zenth bernard: Mondya valaky, aka
 rya, en nem mondom bewlchnekh

5 : mykoron nem feeli istent sem, zer
 ethy, ky ez tudomannak nem, fel
 edekenseges, halgatoja leyend: deh
 ynchelkedes theweye byzony es bevlich
 es bodog lezen. Bodog azert az ember

10 kyth vram isten the megh tancitaz
 az the theruenyedbel: Azerth the
 vr istennek aheytatos zereteje, mo
 dya, zenth Bonauentura doctor, en
 nekem, tyzteletes hvgom: kerel, en

15 gemeth, hog az en zyuemnek, zege
 nsegebel, valamyt yrnek: kyben, az
 the, elmedeth lelkedet ew ydeyeben
 aheytatossagnak malaztyauaal meg
 taneytatnad: De byzonyauaal vallom

20 az en elegtelen votomert elyen, tancit
 asra,

Inkab en magamat ^{Sij} kelkednem
 velsben mykoron en ^{halam} sem det
 kijuel ^{sem} kijek: sem ^{abeytato} sagy
 beel ^{gergederjen}: sem tudmany
 segejchem: De maga az ^{the} abeytato
 agodnak: ^{kijuan} sagauul ^{indyltato} th
 Es mykeppen ^{alazatoson} kerel, kerel
 edeth, meg tezem ^{De} maga ^{zentleges}
 hugom kerem az ^{the} bodog^sagodak ^{hog}
 inkab ^{ytelied} es ^{regyed} ^{ijgekzetemnek}
^{kijuan} sagat ^{mynt} ^{myuelkedetemnek}
 dolgat: Es inkab ^{tanejtoknak} / ^{byzon}
 sagat, ^{mynt} ^{bezednek} ^{dijzes} ^{valtat}
 Es ^{holoth} a ^{the} ^{kijuan} ^{sagodnak} / ^{ele}
 geth, ^{nem} ^{tethem} ^{zeuydsegnek} ^{est}
^{kijlemb} ^{kijlemb} ^{gondoknak} ^{megy} ^u
^{foglalasaerth}: ^{azta} ^{ennekem} ^{regyisen}
^{meg} ^{borsassad}: ^{hog} ^{peneglen} / ^{kemj}
^{vedben} / ^{megh} ^{lelkesed} ^{amjeb} ^{keresz}

- Inkab en magamat zýkelkednem
 ýelesben mýkron en nalam sem elet
 kýuel fenlýek: sem aheýtatosagh
 beel gerýedezyen: sem tudomány
- 5 segeýchen: De maga az the, aheýtatoss
 agodnak, kýuansagauul indvltatoth¹
 : Es mýkeppen alazatoson kerel, keres
 edeth, meg tezem Demaga zentseges
 hugom kerem az the bodogsagodat hog
- 10 ýnkab ýtelied es vegýed ýgekezetemnek
 kývansagat mýnt mýuelkedetemnek
 dolgat: Es inkab taneýtoknak, býzon
 sagat, mýnt bezednek dýzes voltat
 : Es holoth a the kýuansagodnak, ele
- 15 geth, nem tetthem reuýdsegnek ees
 kýlemb kýlemb gondoknak megh
 Foglalasaerth, azth ennekem kegýesen
 meg bochassad: Hog peneglen, keny
 vedben, meghlelhessed amýt kerez²

Országos Széchényi Könyvtár

Ez kenyiben annak okacze / myn 121
deni Capitulumnak, avagy: zezen 67
elki / chimeretz avag yegyet elki
vetetem.

Elezer tetetyk maganak alazatos
megh ysmereztyrel

Masodzor alazatos sagarol

Harmadzor tekelletes zegenfe
gyel

Aegyedzer zenty Silyenciomzol
magyarul wezttyghsegrel

Etshedzer zenty ymad sagzol

Hatodzor cristusnak bijnnyarol

Heredzer Istermek tekelletes
zeretetyrel

Aijordhadzor ees vtozor az yoban
vagyg megmaradaszol

Ez kenyvben annak okaert, mÿn
den, Capitulomnak, awagÿ, rezen
ekh, chÿmereth awag **ÿegÿet** elcl
vetettem,

5 **Γ** Elezer tetetyk maganak alazatos
megh ÿmeretÿrel

Γ Masodzor alazatosagarol

Γ Harmadzor **tekelletes, zegense**
grel,

10 **Γ** Negÿedzer zenth Sÿlenciomrol
magÿarvl wezteghsegrel

Γ Ethedzer zenth ÿmadsagrol

Γ Hatodzor cristusnak kÿnnÿarol

Γ Hetedzer **Istennek tekelletes**

15 zeretetirel

Γ Nyochadzor ees vtozor az **ÿoban**¹
vegÿg² megmaradasrol

Országos Széchényi Könyvtár

127

My keppen vth ember
Nemeh maganak meg
ysmeretire else capitulu

Cristus gegöfesenek / kiva,
nonak fel mennyi tebelletes
elertnek meltsagara / avag
magassagara: Elezer / zyk
segh / hogh ew magarol kezgye el
vgyi hogh mynden kulsekrel el fel
ets kezweni mennien be ew lelky / esm
eretynek tyghyaban: Es ogh mynden
foghatkozalith: Es mynden zokasytty
Mynden kjuansagith: Mynden chet
elebedetyth: Mynden byneits mynd
yelen valokats: Mynd el multakat
zeretetes megh gondolassal meg
hamya vesse: meg kerdezve eest
meg thekyncher: Es ha balamij
kysded bynth lelend ew nala legottan

Mýkeppen ývth ember

ennen maganak meg

ýsmeretire else capitulū

CRistus ýegýesenek, kýva¹

5 nonak, fel menný tekelletes

clethnek meltosagara, awag

magassagara. Elezer, zýk

segh, hogh ew magarol kezgýe el

vgý hogh mýnden kýlsekrel el, fel

10 ethkezwen: mennien be ew lelký, esm

eretýnek týthkýaban: Es oth mýnden

fogyatkozásith: Es mýnden zokasýth

. Mýnden kýuansagith: Mýnden, ch<el>

elekedetýth,: Mýnden býneith mýnd

15 ýelen valokath: Mýnd el multakat

: zeretetes megh gondolassal, megh

hannýa, vesse. megh kerdezýe ees

megh thekýnche: Es ha valamý

kýsded býnth lelend ew nala. legottan

Országos Széchényi Könyvtár

62
Zjuenek kelessegeuel meg szasla
Es hoggy ez magad meg ismereste
zerethe hugom jobban yvtas
kel tudnod: Hog mynden bynei
nketh, es gonozokath awagy, tez
yeth, tunyasagnak myatta, awagy
tjuansagnak myatta, awagy, aln
okfagnak myatta: Es ez haromhoz
kel mynden gonozsagidnak emlek
ezetednek forgam: Merth, kylem
ben, then magadnak tekeltes meg
ismeretire sonha nem yvthach:
Azert ha temagadath, kjuanod
meg ismerne, gondold meg teth
gonozjdat es azokat szasd meg, ^{sum}
elezer kel gondolnod: Ha valamij
tomasag vagyon, awag volth, mla
mykoron, the bermed: mondom mert
megh kel gondolnod mykeppen, zyv
edeth, erizyed: Mely tnyaul yderde

Zŷuenek keserusegeuel meg sŷrassa
 : Es hogŷ ez magad meg ismeresre
 zere the hugom ŷobban ŷwtas
 kel tvdnod: Hog mŷnden, bŷncŷ
 5 nketh, es gonozokath. awagŷ, tez
 ŷek, tunŷasagnak mŷattha. awagŷ
 kŷuansagnak mŷatta. awagŷ, aln
 oksagnak mŷatta: Es ez haromhoz
 kel mŷnden gonozsagidnak, emlek
 10 ezetednek, forgani: Merth, kŷlem
 ben, then magadnak tekelletes meg
 ismeretire sonha nem ŷwthach:
 Azerth ha temagadath kŷuanod,
 meg ismerned: gondold meg teth
 15 gonozŷdat es azokat sirasd megh
 . elezer kel gondolnod: **Ha** valamŷ
 tvniaŷag vagŷon, awag volth, vala
 mŷkoron, the benned: mondom mert
 megh kel gondolnod mŷkeppen, zŷv
 20 edeth, erŷzŷed: **Melŷ** tvnŷaul ŷdevdet

keltes: mely gonoz vegeth az the/mijn
 elbedetendnek/mertb ez harmaf nagy
 zeretettel meg tartandot. Tudnyarllie
 hoggy zyuud yol meg eryzte nek ydew
 haznalatos keppen tette nek es el veg
 ezte nek. Es yo weg es alkalmas mij
 inden myuedben yeggyessek. Touabba
 kel gondolnod mely tunya voltal
 ymad sagodban; mely el hagyot/oluasa
 sodban; egyeb dolgaydnak chelekedetiben
 mertb ez harmafban kel eben magadat
 zeretessen serkegedned es foglalnod ha
 akarz yo gyemelchet tenned. Es bala
 lodnak ydejen haznos es yo gyemelch
 eth/ istemet adnod. Ds gy hoggy/sim
 sim; keppen eggyk nem eleg a rebby
 neki. Touabba kel gondolnod mely
 tunya vagy arvagy voltal penitencia
 tartasarmely el hagyot abynnet; atestnet

kelted: mely gonoz vegeth az the, myu
 elkedetednek¹, merth ez harmak nag
 zeretettel meg tartandok: Tudnya: illic
 Hogy zyued yol meg eryztessek: ydew
 5 haznalatos keppen kettessek² es el, veg
 eztessek: Es yo weg es alkalmas, my
 nden, myuedben yeggjessek³: Touabba
 kel gondolnod: mely tunya voltal
 ymadsagodban: mely el hagiót, oluasa
 10 sodban, egyeb dolga ydnak chelekedetiben
 : merth ez harmakban kel then magadat
 zeretetessen serkegedned⁴ es foglalnod ha
 akarz yo gyemelchet tenned: Es, hala
 lodnak, ydeyen haznos es yo, gyemelch
 15 eth, istennek adnod: Vgy hogy, sim
 mi, keppen eggyk nem eleg a tebb y
 nekyl: Touabba kel gondolnod mely
 tunya vagy awagy voltal penitencia
 tartasra: mely el hagyot abynnek. atestnek

1. **A**z erdegniek ellene allasza: **E**s mely
zesth az haznalasza kel penyig nagy
zetettel teth gonoszagidat meg szatnod 63
Erdegy kesertetebeth el szny: **E**s egy/90
zagrol, masza haznalm: hogy yvthalm
az ygerethnek feldere: **E**z keppen kel az
the gondolatodniak forgodny az thetwry
asagythoz: **H**a kedeglen jobban byuanod
magadath megh ysmermi **M**azzor/gond
olyad, **H**a vagyon awagy **H**a woth theben
nedi gyenerwsegniek byuanfaga awagy
hewofagnak chyzmasfaga byzony akoronwa
gyon, gyenerwsegrlek byuanfaga zezetes-
embabeh: mykoron byuan edesseketi **T**u
drna: **I**llic: yzeseketi mykoron: byuan, lag
yakath: **T**udnya illic gyenerwseged: ruh
akath: **M**ykoron byuanij testyeketitud
nya: illic: **B**uyasagos gyenerwsegebeth
Syzony akoron vagyon chyzmasfagnak
byuanfaga istennek zolgallo leanyaban
mykoron byuanij tudny reythebywagy
tytok dolgokat: **M**ykoron byuan laathny
zepebeth: **D**ragulatosokath: **S**yzony akoron

- : Az erdegnek ellene allasra: Es mely
 resth az haznalasra kel penyg nagy
 zeretettel teth gonozsagidat meg syratnod
 Erdegý keserteteketh el qzný: Es egý, yo
- 5 zagrol, masra haznalni: hogý ywthas
 az ygerethnek feldere: Ez keppen kel az
 the gondolatodnak forgodny az the, twny
 asagythoz,: Ha kedeglen jobban kyuanod
 magadath megh ysmerni: Mazzor, gond
- 10 olyad, Ha vagyon awagy ha woth the ben
 ned, gyenerwsegnek kyuansaga: awagy
 hewsagnak chyzmassaga:¹ byzoný akoron, va
 gyon, gyenerwsegnek kyuansaga zerzetes
 emberben: mykoron kyuan edesseket: Tu
- 15 dnia: Illic yzeseket: mykoron kyuan, lag
 yakath, Tudnya illic gyeneruseges, ruh
 akath, Mykoron kyuaný testyeket, tud
 nya: illic: Buýasagos gyenerwsegeketh
 Byzoný akoron vagyon chyzmasagnak²
- 20 kyuansaga istennek zolgalo leanyaban
 : mykoron kyuan<y> tudny reythet: awagy
 tytok dolgokat: Mykoron kyuan laatiný
 zepeketh: Dragalatosokath: Byzoný akoron

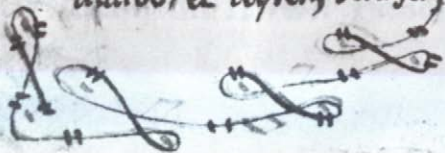
126. **D**agion bevsagnak bijuanlagu/cri
stusnak / jegyesebeni mykoron / tiva
nya / emberenek keduel volrathi myk
oron / beres emberi dycheetet: mykoron
bijuan emberi ty zeresetet / myndezek
eth / kell cristus jegyesenek el futhmy
: eltanoznak mi myntsz az mergetsz: mertsz
ezek mynden gonoznak gyebertsz / karm
adzor / zeresetetessen meg gondolyad ha
vagyon awagy lethlegyen the bemed
valami koron alnokszag begyetlenssz / har
agosszagok / Jrezsegek: Es yozavalo
restszsegek. **D**yson akoron vagyon / zer
zetes emberben a haragosszag: mykoron
awag elmeyuel / awag ziyueuel: awag
bijuanlagauul / awagy jegyuel: awagy
orzagauul / awagy bezedeuel / awagy
bijaltasauul. **A**par myne tys haragotstsz
: **E**s ziyuebel dagalth: fele baratjanal
mutatstsz / awagy yelent: **A**pportstsz / kedeg
len / az zeresetes emberben orzagol / jrez
segtsz

- Vagion hevsagnak kÿuansaga, cri
 stusnak, ÿegÿeseben: mÿkoron, kÿva
 nÿa, embereknek kedues voltath: mÿk
 oron: keres emberi dÿcheretet: mÿkoron
- 5 kÿuan emberÿ tÿztesseget: mÿnd, ezek
 eth, kell cristus ÿegÿesenek el futhnÿ
 : eltauoztathni: mÿnth az mergeth: merth
 ezek mÿnden gonoznak gÿekerÿ: **Harm**
 adzor, **zeretetessen** meg gondolÿad ha
- 10 vagÿon awagÿ lethlegÿen the benned
 valamÿkoron alnoksag kegÿetlenség, har
 agossagok, Iregsegek: Es ÿoravalo
 resthsegek. Bÿzton akoron vagÿon, zer
 zetes, emberben a haragossag: mÿkoron
- 15 awag elmeÿeuel: awag zÿueuel: awag
 kÿuansagaua: awagÿ ÿegÿel: awagÿ
 orchaÿaua: awagÿ bezedeucl: awagÿ
 kÿaltasaua: **Akar** mÿne kÿs haragoth
 : Es zÿuebel dagalth: fele baratÿaua
- 20 mutath: awagÿ ÿelent: **Akkorth**, kedeg
 len, az zereztes emberben orzagol, ÿreg
 segh,¹

17
Mijkoron evvel fele barátjának, ell
ene, valorol: Es zomorkodyk fele bar
atjának elev menterevöl: Es ijkoron
erüendez barátjának gonozazol: Fe
el fogyathkozyk nekij ianazol: Akk
oron, kedijg az yora valo resthses/vra
lkodyk, zerzetes/bem miykoron leendla
nkath/ almas: Jymjadozo: Herolkodo:
Resth: befedelmes az karba: Tunya: ma
ga, elhagyot ymadfagban: El tagult
Ej verny: kij ozny belele az lankatsagot
Tunyasagot fellel vezedelem: Akheyaclan
az missen zomorz: meg komozodat or
nyaban: Akhezec az cellaban: Mynd
ezeket bel meg vialny cristus, ijgyes
enek: Es el futny smynth halal hozo
mergeth: mert ezekben all mynd resth
nek mynd lelebnek vezedelme: Akzetk
ha istennek zereteres leanyai: Akarziy
nod // themagadat tepelletes ysmerezetyre
Terj the magadba be ziyuedbet: Es tanly
meg sepreny ate lelketet: handmegg

: Mýkron ewrel fele baratýanak, ell
 ene, valorol: Es zomorkodýk fele, bar
 atýanak elew menterewl: Mýkron
 eruendez baratýanak gonozarol: Es
 5 el fogýathkozýk neký iauarol: **Akk**
 oron, kedýg az ýora valo resthseg, vra
 lkodýk, zerzetesben: mýkron leend, la
 nkath, almas: Zvnýadozo: **Hevolkodo:**
Resth: kesedelmes az karba: Tunýa: ma
 10 ga, elhagýot ýmadsagban. El tagult
 ký verný: ký qzný belele az lankatsagot
 : Tunýasagot feslet bezedeben: **Aheýtatlan**
 az missen zomorw: meg komorodat, or
 chaýaban: **Nehezes** az cellaban: Mýnd
 15 ezeket kel meg vtalný cristus, ýegýes
 enek, **Es** el futný: mýnth halal hozo
 mergeth: mert ezekben all mýnd, testh
 nek, mýnd leleknek vezedelme: **Azerth**
 ha istennek zeretetes leanyá: **Akarz**, ývth
 20 nod, themagadat tekellertes ýsmeretýre
 : Terý the magadba be zýuedbe: **Es** tanulý
 meg seprený ate lelkedet: handmegh

Vess meg mi legyen: **M**ij: voltal: mi
 lebettel volna: mi: voltal: te: me: zetnek
 mi: a: Ma: mi: vagy: a: bi: mek: mi: a
 Ha: **M**ij: meg: lebet: mala: zt: nak: mi:
 a: **H**ald: meg: meg: is: zere: the: t: h: v: g
 om: **H**al: gas: tad: meg: a: **D**avid: p: fe: ta: t: h: m: m: m:
 mi: ke: ppen: ew: ma: gat: ne: ked: pe: da: y: ul:
 ve: ti: **D**on: dol: ko: dom: va: la: v: gi: mond: e: j: el:
 az: en: z: ju: em: mel: se: re: ke: get: te: rem: va: la: **E**s
 se: pre: m: va: la: en: lel: ke: met: **E**l: mel: ke: di: k:
 va: la: az: **D**avid: pro: fe: ta: az: ew: z: ju: ve: l:
Te: es: el: mel: ke: di: yel: the: z: ju: ved: del:
 se: pre: y: va: la: az: ew: lel: ke: t: **S**e: pe: ri: ed:
 the: e: bi: az: az: ti: z: t: ho: had: a: the: lel: ke: de: t:
 mi: y: u: el: yed: a: te: me: zed: e: t: h: **A**e: ha: d: ga: z: d:
 nak: fel: kel: ni: **T**e: ki: ny: ch: ma: ga: d: ra:
 fe: t: h: se: g: ne: ki: y: l: meg: ma: ra: du: an: e: z: se: re:
 ke: get: e: s: be: n: le: z: vi: y: ken: t: e: t: h: e: bi: dr: ag:
 a: la: to: s: e: l: re: y: t: e: t: h: ken: t: e: t: h: **M**or: t: h: e: z:

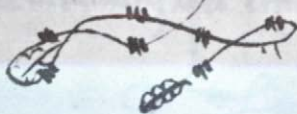
- Vesdmeg mý legý: Mý: voltal: mý
 lehettel volna: mý voltal természetnek
 mýatta: Ma mý vagý a býnnek, mýa
 ttha, Mý meg lehech malazthnak, mý
- 5   atta: Hald meg megh is zerethetes, hvg
 om, halgassad meg a Daid pftath
 mýkeppen ew magat necked peldaýul
 vetý Gondolkodom vala vgý mond eýel
 az en zýuemmel serkegettetem vala:¹ Es
- 10   seprem vala en lelket: Elmelkedik
 vala az: Daid profeta az ew zýuevel:
 Te es elmelkedýel the zýueddel,
 seprý vala az ew lelket: Seperied,
 the es: az az týzthohad athe lelket:
- 15   mýuelýed ate mezedeth:² Ne had, gazd
 nak, fel kelný: Tekýnch magadra:
 Kethsegnekýl meg maraduan ez, ser
 kegetesben, lelz wý kencheth es, drag
 alatos, el reyðeth kencheth: Merth ez

Serkegedesbel: Huelkedijk aranijnak
bewelege: Sokasodik az tudomany: Ere
gedik bwlchesseny: Ez rkelekedesbel
awagy serkegetesbel zyunek zeme /
meg tyztultatyk: Elmeye embernek
meg elesejetyk: Ertelme elzelesjete
tyk Semmit ygazam nem alejty
Ej ew magat nem tuggya: Eij az
ew meltosaganak ysmerezitk meg
nem meretekly: meg sem gondolya
myndenestwl fogvan semmit nem
tud leleket: Mit angyalrol: Mit ty
istenrel kellene ertseny: Eij elezer
az ew lelbety meg nem gondolya:
Ha meg sem wagy alkalmas magad
ba: tezn: Ha nem wag melto be me
ny: az else haylokba awagy satorba
Mynemw homlokkal awagy orog
auat, merespedel be memed azuma
sytba: Ha tyvanz fel emelkedny az

—

- : Serkegedesbel: Neuekedýk aranýnak
 bewsege: Sokasodik az tudomaný: Ere
 gedýk, bwlchessegh: Ez chelekedetbel
 awagý serkegetesbel zýunek zeme,
 5 meg týztultatýk: Elmeýe embernek
 meg eleseytetýk: Ertelme el, zeleseyte
 týk¹, Semmit ýgazam nem aleýth
Ký ew magat nem tuggýa: ký az
 ew meltosaganak ýsmeretith meg
 10 nem merteklý: meg sem gondolýa
 mýndenestwl fogwan semmýt nem
 tud lelekrel: Mýt angýalrol: Mýth
 istenrel kellene erthený: ký elezer
 az ew lelketh meg nem gondolýa:
 15 . Ha meg sem wagý alkalmas magad
 ba, térný: Ha nem wag melto be, me
 nný, az else haylokba awagý satorba:
 : Mýnemw homlokkal awagý, orch
 aual, mereskedel be menned az, ma
 20 sýkba, Ha kývanz Fel emelkedný az

malodijk es harmadijk egybeslegen
 theneked meneted az elsen: Az az
 zjueden: Es azth mi keppen tehesed:
 Ime ymmar ede fel elegye megg
 taneitottalak Demaga halgasd me
 gg, megis mi keppen az bodog zent
 Bernard tegedes yggen nemessen
 megg taneith monduany: Az the
 egez voltodnak vgy mond Legh zor
 galmatos thelebedeje, az thelele
 detg, zenetlen valo meg hamyass
 alh, vetessiel meg berdesyed: Es ze
 zetetesen meg gondolyad: Memmet
 haznak, memere fogyatkozol: mi
 notnw legy el kulcsedbeni mi ne
 mvi kvansagodban, mely hasonla
 tos, Es mely hasonlatlan vz istenhez
 mely kez el es mely thawl Oh, mely ve
 zedelmes, dolog zerzetes emberben: soka

masodýk es harmadýk egbe: legen
 theneked meneted az elsen: **Az az**
 zýueden: Es azth mýkeppen tehessed:
 lme ýmmar ede fel elegge megh
 5 taneýttotalak. **De maga, halgasd me**
 gh, megis mýkeppen az bodog zent
Bernard tegedeth ýghen nemessen
 megh taneýth monduany: **Az the**
 egez voltodnak vgý mond. Legh, zor
 10 galmatos chelekedeýe: az the, elete
 deth, zenetlen valo meg, hanyass
 alh, vetessýel meg kerdezýed: **Es, ze**
 retetesen meg gondolýad: **Mennýet**
 haznalz: menýere fogýatkozol: mý
 15 **nemw, legý el kulchedben:** mýne
 mw, kýuansagodban, mely, hasonla
 tos¹, Es mely hasonlatlan vr istenhez
 : Mely kezel es mely thawl: **Oh mely, ve**
 zedelmes, dolog zerzetes emberben: soka

1
kath, akarmi tudni. **E**d ew magat / 3 /
nem tudni. **O**h mely kezel vagyon
az zezetes vezedelmhez, es halalhöz
Ej minden dolgoknak meg ysmereziben
yghen zörgalmatos. **E**gyebetnek / const
ienriayat, lelkij ysmerezet, ytelwen
Ew magat bedy, nem tudya snem / ysm
merij. **O**en vram ystenem. **K**onnet, vag
yon, az zezetesben emy vakfas. **I**me
fejen vagyon. **M**erth nem ygeb. **E**n
em, chak hog az elme zörgalmazat
sagokkal, thetowa elvonyattatoth. **N**em
megyen be magaba emlekezetnek, mi
attha. **M**erth kylemb kylemb fantasiakal
chalatsagokkal meg homalyosodot. **N**em
thez magaba etelmnek myattha. **m**ert
alkalmatlan kiyansagokkal el vonatot.
Soha magaba nem thez. **B**elle, edesseg
nek, es lelkij vjgasagnak, kiyansaga
nak, myattha. **A**zett myndeneftul, fog
uan, fekwen az ezeken segekben, be nem
mehet ew magaban mykeppen ystennek
keperet meg gondoluan hoggy ew kepere

kath, akarny tudny: Es ew magath
 nem tudny. Oh mely kezel vagyon
 az zerzetes vezedelmhez, es halalhoz
 : ky mynden dolgoknak meg ysmertetiben
 5 yghen zorgalmatos¹: Egyebeknek, const
 ienciayat, leky ysmeretyth ytelwen
 : Ew magat kedyg nem tudya snem, ys<m>
 mery, O en vram ystenem: Honnet, vag
 yon, az zerzetesben enny vaksag: Ime
 10 kezen vagyon: Merth nem ygeb: Han
 em, chak hog az elme zorgalmazatos
 sagokkal, thetowa elvonjattath: Nem
 megyen² be magaba emlekezetnek, my
 attha, Merth ky lemb ky lemb fantasiakal
 15 chalathsagokkal meg homalyosodot: Nem
 ther magaba ertelmnek myattha: mert
 alkalmatlan kyvansagokkal el vonatok.
 Soha magaba nem theer: Belse, edesseg
 nek, es leky vygasagnak, kyuansaga
 20 nak, myatta: Azert myndenestul, fog
 uan, fekwen az erzekensegekben: be nem
 mehet ew magaban mykeppen ystennek
 kepere: meg gondoluan hogy ew kepere

Theremteteth. Es ekeppen naualyas
 magat nem tugiya. No annak okaertth
 myndenek hatra vethuen. Chak then
 magadnak valyad emlekezetye es yfme
 zetye. Ezt keety vala az bodog zenth
 Bernard is monduan vr mendenhato
 ysten adyon ennekem nem ygebet then
 nem es ehudnom. Hanem chak hoggy
 en magamath meg yfmeretym. Meretth
 maga meg yfmeretym nekyl. senky
 istennek kellemetes nem lehet. Azertth
 melthan mondya Gerson Janos. Bizom
 auat, job az alazatos parazth. ev magat
 meg yfmeruen ky istennek zolgal. mint
 mynth az keued filosofus bulch. ky ma
 gat, el hagyuan egeknek folyasat gond
 olya. Ky magat meg yfmeri ev mag
 anak, es vialatos lezen. sem gyenerkedik
 emberiy dyheterekekkel. Hatud nam, myn
 deneket, melyek ez vilagban vannakly.
 Es nem volnek zerehetbeni myth segh
 eytene, en gemeth istennek eletthe ky

Theremteteth: Es ekkeppen naualyas
 magat nem tugya: No annak okaerth
 myndenek hatra vethuen: Chak then
 magadnak valjad emlekezetyt es, ysme
 5 retyt: Ezt keeriy vala az bodog zenth
 Bernard is monduan vr mendenhato
 ysten adyon ennekem¹ nem ygebet, then
 nem, es thudnom: Hanem chak hogiy
 en magamath meg ysmeriyem: Merth
 10 maga meg ysmeretiy nekyl: senky
 istennek kellemetes nem lehet: Azerth
 melthan mondya Gerson Ianos, Byzoni
 aual, job az alazatos parazth: ew magat
 meg ysmeruen ky istennek zolgal: <mint>
 15 mynth az kewel filosofos bulch. ky, ma
 gat, el hagyuan egeknek folyasat, gond
 olya, Aky magat meg ysmeri ew, mag
 anak, es vlatatos lezen: sem gyenerkedik
 emberiy dycheretekkel: Ha tudnam, myn
 20 deneket, melyek ez vylagban vannakh.
 Es nem volnek zerethetben: myth, segh
 cytene, engemeth istennek eletthe: ky

ky engemet ytelende a chelekedetssel
Azert sokak vannak melyeket tudny
az leleknek awagy feussed: awagy
semmit nem haznalnak. Eb igen ezt
elen, az a ky egyebekre ygetezik, miy
nth, melyek az ew ydvessegenek, sol
galnak, sok ygek meg nem elegetik
az lelket, de yo elety hivesejti meg
az elmety. Eb az tisztal lelky ysmere
zeth maganak meg ysmerefeuel ky
nevel, soba senky nem yduezol. Eb
menyeuel tebbet es yobbati ewoz
anneval nehezebben yteltetel. Hazenth
segesben, nem elendez. Ha akarz hazn
alatoson, valamit tudny es tanulny
zeres nem tudny tudatny, es semmit
nek, alejtatny. Ez haznalatos es ma
gastagos lethe, ew maganak byzon
meg ysmeti es meg ytalasa es ew
magatal, semmit nem tartatny, es
egyebetrel myndenkoron yol es

- ký engemet ýtelende a chelekedethbel
 . Azert sokak vannak melýeket tudný
 az leleknek awagý keuessed¹: awagý
 semmýt nem haznalnak: Es igen, ezt
 5 elen, az ký egýebekre ýgekezik, mý
 nth, melýek az ew ýdvessegenek, zol
 galnak, sok ýgek meg nem elegeýtik
 az lelket, de ýo eleth hýveseýti meg
 az elmeth: Es az týzta lelký, ýsme
 10 reth, maganak meg ýsmereseuel, ký
 neckvl, soha senký nem ýduezvl. Es
 menýeuel tebbet es ýobbatt twch:
 . anneval nehezebben² ýteltetel. Ha, zenth
 segesben, nem elendez: Ha akarz, hazn
 15 alatoson, valamýt tudný es tanulný
 : zeres nem <tudtný> tudatný: es, semmý
 nek, aleýtatný: Ez haznalatos es, ma
 gassagos, lekche: ew maganak býzon
 meg ýsmety³ es meg vtalasa: es, ew
 20 magariol, semmýt nem tartany: es
 egýebekrel mýndenkoron ýol es,

172
Hagasson erthemi. Nagy bülbe seg
es tekelte seg. Hagatandaz valakij
nyuan bñnt teny: avagy: ~~valakij~~
valarm nehezeket ~~belebedny~~. Azert
magadat yobnat ne a lehad: mert
nem tudod myglen az yoban megma
zabhar. Mert mynd gyarlók: vagy
onk. De the senbit magadnal, gyarl
obbat: ne tarcz, zerete leanyom ezek
es ezekhez hasonlatosok. Embernek
bizony meg ysmerety: melyeketh ha
meg tartandaz bizony keszgnebwlyd
uezelz. Imagy ezertem hog en is meg
tartassam.

Az zeneh alazatosagra es
unnenyw garadichokkal
yweb ember az alazatos
gra. Masodyk capitulum

- Magasson ertheny: Nag bwlchesseg
 es tckelletesseg: Ha, latandaz valakÿth
 nyluan bynt tenny: awagy, <valalny>
 valami nehezeket chelekedny: **A**zert
 5 magadat yobnak ne alehad: merth
 nem tudod myglen az yoban meg, ma
 rathach. **M**ert mynd gyarlak, vagy
 onk, **D**e the senkit magadnal, gyarl
 obbat, ne tarch, zere te leanyom ezek
 10 es ezekhez hasonlatossok: Embernek
 byzonÿ¹ meg ymerety: melyeketh, ha
 meg, tartandaz: byzonÿ ketsegnekwl, yd
 ucelz, lmagy **e**rettem **h**og **e**n **i**s, meg
 tartassam,,
 15 **A**z zenth alazatosagrol, es
 minemw, garadichokkal
 ywth ember az, alazatossa
 gra, masodyk capitulum

127
68
vizon by akaria az ewifogyatko
zasyt zivenek zemeuel megly
zemlelm meg tekintem. zyxseg
by zonyauul magath meg alazni
hatalmas ystermek keze ala. Azert hmit
leth tegedet cristusnak zolgalo leamiat
Kogh immar the foggyatkozasydnak
ysmeretyt meg myerwen. Jger megly
alazjad athe lelkedet. Es then maga
dnak legy vtalatos. Merth mongya
zenth bernard. Az alazatos saginemes
yozag. melyel ember: ew maganak
by ymyfagos meg ysmereztyvel: ew ma
gath megly vtalysa. Ez meg vtalassal
my zenth ferenc atyank meg vtalta. va
la magath. Ezth zerethe ezth kezes:
ew zereztynek kezdetyvel fogwa mind
veguglen. Ennek myatta ez vylagot el
hagya. Ez nemes yozagot ystermek
abeyratos zyxer sekeppen tel meg tan
ulnod. ystermek fyatul: mert ew

Býzon ký akaria az ew, fogýatko
 zasýt, zývenek zemeuel megh
 zemlelni: megh tekýnteni. zýkseg
 býzonýauual magath megh alazni

5 hatalmas ýstennek keze ala: **Azerth**, int
 lekh, tegedet cristusnak zolgalo leaniat

: **Hogh** immar the fogýatkozasýdnak
 ýsmeretýt megh nyerwen. **Igen**, megh
 alazýad athe lelkedet. **Es** then, maga

10 dnak, legý vtalatos. Merth mongýa
 zenth bernard. **Az** alazatosag: nemes
 ýozag. melyel ember: ew maganak
 býzonýsagos megh ýsmeretývel: ew, ma
 gath, megh vtalýa: **Ez** megh vtalással

15 mý zenth ferench atýank megh vtalta, va
 la, magath: **Ezth** zere the ezth kerese:
 ew zerzetýnek kezdetýtwl fogwa mind
 vegýglen: **Ennek** mýatta ez vylagot, el
 hagýa,: **Ez** nemes ýozagot ýstennek

20 aheýtatos zýze: sekeppen kel megh, tan
 <ulnod>Dulnod¹, ýstennek fýatul: mert ew

mondya. Tanuljatok en tulemi mert
 kegyes vagyok es alazatos zivvur. Mert
 aki egyeb yo zagokat sejt alazatos sag
 nekyl polivrt bochat az zelre mynth
 zenth. **S**eruzer mondya. **M**erth mykepp
 pen mynden bymnek kezdety az keuelfeg
 Ez keppen mynden yo zagoknak fonda
 mentoma az alazatos sag. **A**mak okaert
 tanulj byzensaggal alazatos lemy mem
 chalarosaggal. **M**ykeppen aki al tok sa
 ggal magath meg alazya. **E**s az bet
 ew belsey rakwa telyes chalarosaggal.
Myntth az kemutalok bykiel zoll aybw
 lch. **D**agyon wgy mond by magat aln
 ok saggal meg alazya. **M**ybenly az be
 pmutalok. **E**s ew belsey telyesek alnok
 saggal. **M**erth mykeppen zenth. **B**er
 nard mondya. **A**z byzony alazatos
 mynden koron akar ala vetetnek ale

- mondya: Tanuljatok en tulem: mert
 kegyes vagyok es alazatos zywu: Mert
 aký egýeb ýo zagokat¹ geýt, alazatosság
 neckyl, poliwat bochat az zelre, mynth
 5 zenth, Gerýger mondya: Merth, mykep
 pen, mynden bynnek kezdetý az keuelseg:
 : Ez keppen mynden ýozagoknak, fonda
 mentoma, az alazatosság: Annak okaert
 tanulý býzonsaggal alazatos lenny, nem
 10 chalardsaggal: Mykeppen aký, alnoksa
 ggal, magath meg alazya: Es az, <beD
 ew, belseý rakwa: telyes chalardsaggal.
 Mynth az kemutalok²: kýkrel zoll az, bw
 lch,: Vagyon wgý mond ký magat, aln
 15 oksaggal, meg alazya: Mykenth az, ke
 pmutalok³, Es ew belseý telyesek, alnok
 saggal,: Merth mykeppen zenth, Ber
 nard, mondya: Az býzoný alazatos
 mynden koron akar ala vetetnek, ale

Országos Széchényi Könyvtár

17
69
ütatmij, nem alazatosnak híjdetmij.
Azert Zeretes hugom. Ha akarz
tekeltes alazatosagra jutnod, sít
segh, theneked ymeh harom hesevemi
en, awagy. Vton jarnod. C. Elsew igw
em, awagy weth, az ijo isternek meg
gondolasa, mertz kell gondolnod. Mij
pepen, mynden jokatnak therentejeth.
Azert kell nekij mondanod. Ereth, mij
denhato, isten, mynden mij, cheleked, fia
esynket the tetted es the trujaltet, mij
bijment. Es mjereth hoggy eljen ijo
Mynden jokat nekij kell, tuladonejta
mij, es symmijt then magadnak, han
em, thak, byneideth. Meg gondoluan,
hoggy nem athe eresseged, sem the be
zejdnak, eressege tetthe az jokatyme
lijeketh, vallaz, mert vt ~~thet~~ thet. Th
eremthet, mijnketh es nom, mij mago
nkath. Es ez eljen meg gondolad meg
therij azoknak mynden kenel segeket.

ýtatný,; nem alazatosnak hírdetný:
Azerth zeretetes hugom. Ha akarz
 tekelletes alazatossagra ýutnod, sýk
 segh, theneked ýmeh harom, hesweni<en>

- 5 en, awagý vton ýarnod **Γ**, Elsew, esw
 ený, awagý wth. az ýo istennek meg
 gondolasa. merth kell gondolnod:¹ Mý
 keppen, mýnden ýoknak theremteýeth
 : **Azert** kell neký mondanod: Ereke, mý
 10 denhato. isten: mýnden mý, cheleked<sin>
 esýnket the tetted es the mýuelted, mý
 býnnenk². Es mýerth hogý elýen ýo
 : Mýnden ýokat neký kell, tuladoneýta
 ný, es sýmmýt then magadnak, han
 15 em, chak býneýdeth: **Meg** gondoluan,
 hogý nem athe cresseged: sem the, ke
 zeýdnek, cressege tetthe az ýokath, me
 lýeketh, vallaz. mert vr <teth> thet: Th
 eremthet, mýnketh es nem, mý mago
 20 nkath, Es ez elýen meg gondolad³ meg
 therý azoknak mýnden keulsegeketh

Kéth mondják. Az mi hatalmas kézenk
 'Es nem vr isten tetté mind ezeket. Ez
 gonoz keuelseg ki rekezte luriperth
 az merioy dichessegebel. mereth nem
 gondola meg magát semmiybel/sterem
 tetnek/lemny. De ynkaab nyzj vala az
 ew ekesseget, zepseget, mykappen
 mynden dragalatos kyon az ew fed
 ezeti, Es fel emele ewteth az ew zj
 verek keuelsege. Es miert hog azbe
 velseget, bereti awagy ozy azialazatos
 sagh. Azert legottan lewetettek azew
 nemessegenek zekybel. Dtofohybwa
 nsaghak, helere. Es ki vala, angija
 lob, kezeth felsgeles. leen az erdegeky
 kezeth nqualyassagosb. Oh ezek isten
 may ydeben meny luriperth. Es Lu
 ripernek, kvoethe fiaj es leany van
 nak, kyeeth vr isten mastan bekessege
 elwojfel. Mykoron peneg az keuelsegijn
 kab, el viselende legijen az kazdagban

- : kÿth¹ mondÿak: Az mÿ hatalmas kezenk
 : Es nem vr isten tetthe mÿnd ezeketh. Ez
 gonoz keulseg kÿ rekezthe luciperth
 az menieÿ dÿchessegbel: merth nem
 5 gondola meg magat semmÿbel, terem
 tetnek, lennÿ: De ÿnkab nÿzÿ wala az
 ew ekesseget. zepseget: mÿkkeppen,
 mÿnden dragalatos kwu az ew, fed
 ezetÿ, Es fel emele ewteth az ew, zÿ
 10 venek, keulsege: Es mÿert hog az, ke
 velseget, kewetÿ awagÿ qzÿ az, alazatos
 sagh, Azert legottan lewetettek az, ew
 nemessegenek, zekÿbel: Vtoso, hÿtwa
 nsagnak, helere: Es kÿ vala, angÿa
 15 lok, kezeth felsegesb. leen az erdegek^h
 kezeth naualjassagosb. Oh erek isten
 maÿ ÿdeben menÿ luciperek². Es, lu
 cipernek, kwethe fÿaÿ es leanÿ, van
 nak, kÿketh vr isten mastan bekessege^l
 20 elwÿsel. Mÿkoron peneg az keulseg, ÿn
 kab, el viselende legÿen az kazdagban <h>

hog nem mýntb az zegenben mý ¹⁵⁹
zent. Bernard mondya Annak
okæretb illic ed alkalmas hogy cristus
zolgalo leamýnat kell ygen alazatosnak
lelethny. kýnek kel beme mý az meg
weteth angýalnak helebe. Merth, hat
az zentb alazatosag kell ystemek mynd
emberben mynd angýalban. Day bathor
ne hýggýek hogy az zýzeses kellemetes
legen ystemek alazatosag nekyl. Býsony
meg az zýz maria is ystemek arya nem
leeth vana. Ha keuelseg volth vona berne
Azerth mondya zentb Bernard. Merem
mondanom hogy meg az zýz maria is
alazatosag nekyl nem kelleth volnanyste
mek. azertb az alazatosag ygen nagyýs
zag kýnek nyeresz nekyl az ygeb ýzagb
akar mý legýen az. Tudnya illic. Keýteles
ýmadfasz. fohazkodas. ostorozas. Nem hat
hogy nem ýozag. De meg vgýany keuelseg
te. ký boyth ed býmmel lezen. **C** Mas vth

hog nem mýnth az zegemben, mý
 kenth zent Bernard mondýa **Annak**¹
 okaerth illic es alkalmas hogý cristus
 zolgalo leányanak² kell ýgen alazatosnak
 5 lelethný: kýnek kel bemenný, az megh < >
 weteth angýalnak helebe: Merth chak
 az zenth alazatossg kell ýstennek mýnd
 emberben mýnd angýalban: **Vaý** bathor
 ne hýggýck hogý az zýzesseg kellemetes
 10 legen istennek alazatossg nekýl: Býzoný
 meg az zýz maria is istennek anýa nem
 leeth volna. **Ha** keuelseg volth vona benne:
Azerth mondýa zent Bernard: **Merem**
 mondanom hogý meg az ziz maria is
 15 alazatossg nekýl nem kelleth volna, iste
 nnek, azerth az alazatossg ýgen nagý, ýo
 zag, kýnek nyereese nekýl az ýgeb ýzag³
 akar mý legýen⁴ az. Tudnýa illic. Beýteles
 ýmadsag: fohazkodas: ostorozas: **Nem** chak
 20 hogý nem ýozag: **De** meg vgýan, kewelseg
 re,⁵ ký boýth es býnnel lezen **¶ Mas** vth

Sijn kell ijarnod, cristusnak meg emlek
 ezij, merth meg bel emlekezned hogy cristus
 ydve: zeytent meg alaztatot volth mind
 halalnak szidalmatos nemejglen merth
 tolwayoknak halalaval eltek meg, es
 el annijera meg alaztatok hogy oly minth
 poklosnak alejtatik. Errel mondotta vala
 az Jsayas profeta, Alejtok vgyimond evterg
 [redacted] oly minth poklosnak es istent el
 meg alaztatat es el bagijattath, seets el
 artyera meg alaztatot vots, hogy az ydewben
 semmij nalanal alab valo es el veteth nem
 alejtatnek. Azert vgyan azon Jsayas, mo
 ngyan az alazatossgaban el veteth az ew
 yteletij. Oly minth azth mondana, Anne
 volth az ew alazatossgaga. Es annijera
 magat ala vettette volt, hogy senki ew
 zola ygaz yteleteth nem adna. Es
 senki tvol nem hytetnek ysternek lermij
 Azert ha az mij vront. Es mesterenk
 elij el veteth es vralatos alejtatot. Es
 az zolga nem nagyjob vranal es zitan

kyn kell yarnod, cristusnak meg, emlek
 ezety, merth meg kel emlekezned hogý cristus
 ydwezeýtenk meg alaztatot volth mind
 halalnak zýdalmatos nemeýglen: merth
 5 tolwaýoknak halalaval clettek meg: es
 el annyera meg alaztatek hogý oly minth
 poklosnak aleýtatik: Errel mondotta vala
 az Isayas profeta: Aleýtok vgýmond ewteth
 <vgýmýnd> oly mýnth poklosnak es ýstentvl
 10 meg alaztattat es el hagyattath:¹ seeth el
 annyera² meg alaztatot voth, hogý az ydewben
 semmý nalanal alab valo es el vetetteb nem
 aleýtatnek: Azert vgýan azon Isayas, mo
 ngýa, Az alazatosságban el veteteth az ew
 15 ýteletý,³ Oly mýnth azth mondana: Anne
 volth az ew alazatossaga. Es annyera
 magat ala vettette volt. Hogý senký ew
 rola ýgaz ýteleteth nem adna: Es
 senkýtwl nem hýtetnek ýstennek lenný
 20 : Azert ha az mý vronk Es mesterenk
 elý el veteth es vtalatos aleýtatot: Es
 az zolga nem nagýob vranal es az, tan

av.
eijtwan mynchen mestherenek felettes ha
cristusnak zolgalo leanya vagyi hastan
eijtwanya, alavalonak → vlatatosnak
Es alazatosnak kellemeds Oh mely votal
atos, istennek az zertetes kij alazatos
vohat vezen fel es zijve bewel Oh
mely haznalatlan az bereztijen kij
az ev vrath latija alazatosnak es megvotal
nak, Es ew az ew zijvet felmagoztalija es
jaar nagijokban es chodalatosokban maga
feleth, Mijchoda nagijob vralatos jagicrist
usnak, gegyiseden mijchoda nehezeben
cristusnak zolgalo leanyaban meg, get
zende, hog nem mynth az felszeges leeth
vtofo alavalo, anag kijsdaded, es roth
hadatos, es feregh mereszbedik magath
magoztatno, Ez eljette nekzel mondija
Zens Agoston, Oh megth hot bwr, mij
erth, terijezetel, Oh dohos budes ew myt
fvalkodol felalazatos few es bewel
thag oly mynth azth mondana, nem
illik. **C**harmadik weth kijn beljarn
od, ha akatz tekelletes alazatos jagra

eýtwan nýnchen mestherenek felette:¹ Ha
 cristusnak zolgalo leanyá vagý: ha, tan
 eýtwanýa, alavalonak: vtalatosnak:

Es alazatosnak kellened: Oh mely, vtal

5 atos, istennek az zerzetes ký alazatos
 rvhat vezen fel es zýwe kewel Oh
 mely haznalatlan az <kez> kereztyen ký
 az ew vrath latýa alazatosnak es meg, vtalt
 nak, Es ew az ew zývet felmagoztalya es

10 ýaar nagyókban es chodalatosokban maga
 feleth. Mýchoda nagyób vtalatossag, crist
 usnak, ýegýeseben. mýchoda nehezebben
 cristusnak zolgalo leanyaban meg, get
 rende, hog nem mýnth az felseges leeth

15 vtoso. alavalo: anag kýsdedde:² es, roth
 hadatos, es feregh merezkedik magath
 magoztatný: Ez eýyettenekre mondýa
 zent Agoston, Oh megh hot bwr³, mý
 erth, terýeztetel: Oh dohos bvdes ew⁴, mýt

20 fwalkodol fel: alazatos few es kewel
 thag olý mýnth azth mondana: nem
 illik Γ Harmadik wth kýn kel, ýarn
 od, ha akarz tekelletes alazatossagra

142
Iwth nod: magadnak kernijwl meg
tekijntese: Akorth zere the hwgom th
emagadat kernijwl meg tekijnted: mij
boron: meg gondolod honnath ijwttel
legij awagy howa meg: Gondold meg
azert honnath ijwttel legij: Es twoggiad
merth vezedelminek kowagyabol porbol es
sarból letteth es bijnekben etel: Es zamkij
weteth wagij az paradijshonnath podogsa
gaból: Es ez elijen gondolod bewelseg
nek lelket bij vethij es bij tekegtij: An
nijera hog kezdeg kijatanod az három
germekkkel awagy isijakkal danijel
ben: meg yrattakkal: wagijonk ma meg
alaztattak mynd ez kezenseges felden az
mij bijneijnkerth: Am lassad zere theahij
om: meltan nem mondhatyoke mastan
az danielnek ero mondashath: Mij bijzonij
ijgen ijgazan es meltan mondashathok
mert ijme helenketh sem lelijet: futofo

lwthnod: magadnak kernýwl meg
 tekýntese: Akorth zere the hwgom, th
 emagadat, kernýwl meg tekýnted: mý
 koron, meg gondolod honnath ýwttel

- 5 legý awagý howa meg: Gondold meg
 azert honnath ýwttel legý: Es twggiad
 merth vezedelmnek kowazýabol: porbol es
 sarbol letteth es býnekben eltel: Es, zamký
 weteth, wagý az paradýchomnak, podogsa
 10 gabol, Es ez elýen gondolas, kewelseg
 nek, lelket ký vethý es ký rekeztý: An
 nýera, hog kezdez¹ kýatanod az harom
 germekekkel awagý ýfýakkal: Danýel
 ben², meg ýrattakkal: wagýonk ma meg
 15 alaztattak mýnd ez kezenseges felden az
 mý býneýnkerth: Am lassad zere te, leaný
 om, meltan nem mondhatýoke³ mastan
 az danielnek ew mondasath: vaý býzoný
 ýgen ýgazan es meltan mondhatýok
 20 mert ýme helenketh sem lelýek, futoso

145
72
18

nhr bwalont mijnth amylak. Es
chak ijsten tuggia mij beppen lezen
meg vezenbesmijerth. ~~eznem~~
egyeberth banem amij bijneijntert. To
wabba gondold meg. howa meegijmerth
meg romlandosagraisenwadesreham
wa/ letelre merth por wagyi. Es porra
leez. No azert mi ketelbedd feld es.
ha ma pagy netalantam homaph
nem lezi. ha ma egez wagyi netalam
homap meg korulzi. ha ma ezes buoldy
netalamtan homap ezelen kaba leez.
ha ma kardag igazokbanurenkim, ho
may/ kuldos es navalias leez. ki azert
az navalias keteztyen ki metezkegy
ekh/ ketelbedny emy navalias igazokban
es navaliasban mykoron lassa magat
mynden felel kernyvl vetethnek lernij.
No azert ozent zuzek istemnek zolgalo
leanij. Tanulyatok alazatos leberth,
vallani; alazatos yarassthy alazatos.

- nkh, bwalonk mýnth anyvlak: Es
 chak ýsten tuggia mýkeppen lezen
 meg vegeuk: smýerth¹ <nem> ez? nem
 egýeberth hanem amý býneýnkert: To
- 5 wabba gondold meg howa meegý: merth
 meg romlandosagra. senwedese. ham
 wa, letelre: merth por wagý: Es porra
 leez:² No azert mýt kevelkedel feld es:
 ha ma vagý netalantam honnap
- 10 nem lez: Ha ma egez wagý: netalam
 honnap meg korulz: Ha ma ezes bwlch
 netalamtan honnap eztelen kaba leez:
 : Ha ma kazdag ýozagokban³: netalam, ho
 nnap, kwldos es navalýas leez: ký azert
- 15 az navalýas kereztyén ký, merezkegy
 ekh, kewelkedny enný navalýassagokban
 es navalýakban mýkoron lassa magat
 mýnden felel kernývl vetethnek lenny:
 No azerth O zent zýzek istennek zolgalo
- 20 leany: Tanulyatok alazatos lelkeh,
 vallany: alazatos yarasth: alazatos

14
Eltegeth: Merth csak azenhalyazato
Fag, kij ysternek haragyat megh en
Tezely: kij ysternek malahtyat megh
lely: mert menyemel nagyobb vagy:
Annijual ynkar magadat, myndetiek
ber, meg alazjad. Es lely malahtoth
ysternek eletto: mongya buolch: Ekte
pen, az dycheseges yz Maria is lele, ma
laztoth, vrnal, melyken ew maga
byzoneytya monduan: Tebjnte az ew
Zolgalo leanyanak alazatossgat. On
em, choda mert az alazatossgahely
zeres az zeretnek. Az elmet megh
yreselyt az hevoldastol. Azert, mon
dya: zenth Agoston, menyemel yresbe
vagyont az kevelfegnek fel, fvalkodaf
atol, amjival teljedbe vagyont, yf
teny, zeretettel. Es melyken az vnyz
folj az wegyekre, ektessen zenth ledetnek

Eltezeteh:¹ Merth chak azenth, alazato
 ssag, kÿ ȳstennck haragÿat megh, en
 geztelÿ: kÿ ȳstennck malaztÿat megh
 lelÿ: mert menÿeuel nagÿob wagÿ:

5 Annÿeual ȳnkab magadat, mÿndenek
 ben, meg alazÿad: Es lelz malaztoth
 ȳstennck elette: mongÿa bwlch:² Ekke
 pen, az dÿcheseges zÿz Maria is lele, ma
 laztoth, vrnal: mÿkeppen ew maga

10 bÿzoncÿtÿa monduan: Tekÿnte az ew
 zolgalo leanyanak alazatossgat: Sn
 em, choda mert az alazatossgat: helth
 zerez az zeretetnek: **Az** elmeth megh
 ȳrescÿtÿ az hewolkodastvl: **Azert**, mon

15 dÿa, zenth Agoston: menÿevel ȳresbek
 vagÿonk az kewelsegnek fel, fwalkodas
 atwl, annÿewal telÿesbek vagÿonk, ȳs
 tenÿ, zeretettel: Es mÿkeppen az wÿz
 foly az wegÿekre: ekkeppen zenth leleknek

Országos Széchényi Könyvtár

malaztiya foly az alazatosokra. 73
Az víz merüere eresben foly amenny
hamarab lezal. Ekkeppen kij teljete
szel meg alazwan haaz ynka/kez
elgeth, vrhoz es malaztor nyere. Az
erth, modya az bulch magat meg
alazonak ij madosaga akedeket alal
hamarab miglen kezalget az felseget.
Istenhez meg nem wijggasztaltati
Merth wt isten ewtet felek akaratijo
kath, es keremesek meg halgatija
No azért istemek zolgalo leantj, cry
stosnak, vegyiesit legetek alazatosok:
vsz hogj soha kevelseget az ty, zju
etekbe, ne bochassatok, merth alazathos
mesterth wallottatok tudnija illit, mi
vrontk Jესusth cristusth. Es miert
hogj alazatos azzonth wallottatok
tudnija illit, ziz Aariat, mynde
neknek, keralne azzonyat legyetek

- malasztya foly az alazatosokra. Es
 az vyz menyere eresben foly anneual
 hamarab lezal: Ekkeppen ky teljes
 zyvel meg alazwan yaar yn kab, kez
 5 elgeth, vrhoz es malasztot nyer: **Az**
 erth, modya az bwlch: magat meg
 alazonak ymadsaga a kedeket¹ által
 hattya, myglen kezelget az felseges
 ystenhez meg nem wyggasztaltatyk:
 10 Merth wr ysten ewtet felek, akaratyo
 kath, es keremesek meg halgatya
No azert ystennek zolgalo leany, cry
 stosnak, yegyesy: legetek alazatosok:
 vgy hogy soha kewelseget az ty, zyw
 15 etekbe, ne bochassatok: merth alazathos
 mesterth wallottatok: tudnya illic: mi
 vronk lesusth cristusth: Es myert
 hogy alazatos azzonth wallottatok
 : tudnya illic: ziz Mariat: mynde
 20 neknek, keralne azzonyat: legyetek

146
alazatosok: mert alazatos annyjat
vallottatok tudniya illicibodog, zen
th; Calazath alazatos sagnak, peld
yath; Demaga etkeppen legyetek
alazatosok hogij az ty alazatosok
gtoznak; bizonyias teweije legyen
bekeseg es tyres; Ezt kediz; bizo
nyiejtija; zent agoston mondija Is
hen; kenijw orchat besedznyi; es fed
eztet; vechny zemetnek elette ala
valo es elveteth es vralatos roha
bath; vallani; feje le hajtan; ia
rny; De az bizonyij alazatosok; csak
az bekeseg es az tyres bizonyieyth
meg; Azert mondija bulech; Athe; ala
zatos; sagnoban; bekesegeth walij; De
nykeppen; zent Bonauentura; aty
ant; mondija; en sem mondhatok

alazatosok: mert alazatos annjat
 vallottatok: tudnya illic: bodog, zen
 th, Calarath alazatosagnak, pelda
 yath: Demaga ekkeppen legyetek
 5 alazatosok hogy az ty alazatossa<h>
 gtoknak¹, bizonyosag teweje legyen
 bekeseg es tqres: Ezt kedig, byzo
 nyeytya, zent agoston mondya lg
 hen, kenyw orchat befedezny: es fed
 10 ezettet, vethny zemeknek elette ala
 valo es el veteth es vtalatos, rvha
 kath, vallany feye le haÿt<y>van, ia
 rnny, De az bizony alazatosth: chak
 az bekeseg es az twres bizonyeyth
 15 meg: Azerth mondya bwlch: A the, ala
 zatosságodban, bekesegeth walý:² De
 mykkeppen, zent Bonauentura, aty
 ank, mondya: en sem mondhatok

egyebet, s belevesséssel teljes, mo-
ndom, mert, sokat vagyonok kijt 147
akaronk fellelédnent az, kalasstrom 74
ban, kijt bizonyjával ez vylagban
nem voltvnt volna hanem chat
alazatosok: kijtel panazt tezen az
zenh Bernard mondvan, Lathok en
valamijt kijtel yghen bankodon, me
zth, ez vylagnak pompafaganak, me
gh, vyalasanak vtanna. Az alazatos
sagnak iskolajaban fellelédent, tanul
ny. Es az kegyes alazatos mesterek
Zarnijy alath vassobtaknak es, betet
elembeinek, leemys az kalasstromban,
mynth voltak volna ez vylagban,
mely igen nagy vyzba fordulak,
mert sokat ystermek hazaban nem
akarnak vyalasokath zenwedny, kijt
az emelben nem egyeb, hanem chat
vyalatosok lehetek volna. Azert tan
actozlak

egýebeth: keserwseggel telýes, mo
 ndom, merth sokat vagyonk kýk
 akaronk kevelkednent az, kalastrom
 ban, kýk býzonýawal ez výlagban
 5 nem voltwnk vona hanem chak
 alazatosok: kýkrel panaszt tezen az
 zenth Bernard mondwan. Lathok en
 valamýt kýrel ýghen bankodon: me
 rth, ez výlagnak pompasaganak, me
 10 gh, vtalasanak vtanna: Az alazatos
 sagnak oskoláýaban kewelseget, tanul
 ny,: Es az kegýes,, "es"¹ alazatos mesternek
 zarnýáý alath wassobtaknak es, beket
 elembeknek, leenny az kalastromban:
 15 mýnth voltak volna ez výlagban:,
 mely igen nagy vyzha fordulas
 mert sokak ýstennek hazaban nem
 akarnak vtalasokath zenwedny: kýk
 az ewekben nem egýeb: hanem chak
 20 vtalatosok lehettek vona: **Azert, tan**
achozlak

teghedet. Szerete hvgom: Tanachkozlak
 tyteketh is ystemek zenth zizejt: hogy
 az zizefseget alazatossgban: Es az al
 azatossgban: meg tarchatok. Mereth
 az alazatossg egyelvelth az zizefse-
 hez: mynth ageny az Diagalatos kw
 az aramhoz: Azert mondya az zent
 Bernardi zizefseget igen zeplegye
 lejtese: vagy on az alazatossggal: Nem felrezenh: az az igen keel
 ystemek az lelek ikyben az alazatossg
 Dycheru az zizefseget: Es az zizef-
 segh: meg ekesejty az alazatossgoth
 Galjad meg tovabba the atjadnabi
 Tanachati: Halgasd meg ijo leanijom
 es kellesek theneked fvsdel az kevel
 chaladoth: miykeppen az merjes
 kugyoth: vvald meg az kevel zizeket
 mynth erdegeketh: vvald meg az beue

- teghedet, O zerete hvgom: Tanachkozlak
 tÿteketh is ÿstennek zenth zizeÿt: **Hogÿ**
 az zÿzesseget alazatosságban: **Es az,** al
 azatosságban, meg tarchatok **^** az zÿzessegeth¹ **Merth**
5 az alazatosság egÿelwlth az, zÿzesseg
 hez, mÿnth a geng, az Dragalatos kw
 az aranihoz: **Azert** mondÿa az zent
Bernard: zÿzessegnek ÿgen zep, egÿe
 leÿtесе, vagÿon az alazatossaggal,:
10 **Nem** <fol> felrezenh: az az ÿgen keel
 ÿstennek az lelek: kÿben az alazatosság
 Dÿcherÿ az zÿzesseget: **Es az,** zÿzes
 segh, meg ekeseÿtÿ az alazatossagoth²
 Halÿad meg towabba the atÿadnak:
15 : **Tanachat:** **Halgasd** meg ÿo leanyom
 es kellessek theneked: **Fwsdel** az kewel
 chaladoth. mÿkkeppen az merges <g>
 kÿgÿoth: vtald meg az kevel zizeket
 mÿnth erdegeketh: **Vtald** meg, az keue

erdemeth sem wal: zenth Agoston: Aze
mondjator hogh tizta lekeret vagyon
mikoron firtelmes zemetes vallotok:
merth az fertelmes zem: fertelmes, zö
vnet/ kveethy: zenth Agoston mondya
Merem mondanom az kevel zizeknek
illic esnyek: Tudnya illic testy gyar
lofagba: hogh vgyan abban megalaz
tassanak: kiben fel emeltettek wothy
Merth myth haznalanak zizeksegnek
tatassa: kiben vraltodit az kevelsegh
oly mynth azeh mondana semmyth, ang
Myth haznal az egez testh: lelet meg
rontwan: Jobb az alazatos hazassag:
hogh nem az kevely zizekseg: Jeronij
mus, vgh mond: Amyth zemerem
mondany: azeh zemerem chak gondolny
is, Jeronimus: fol barhattatbyk angyal
az zizek: merth myndenkoron, rokon sa
zha, zizekseg az angyaloknak. Bizony
awal

erdemeth sem wal: zenth Agoston: Nee
 mondjátok hogh tÿzta lelketek vagÿon
 : mÿkoron fertelmes zemeketh vallotok:
 merth az fertelmes zem: fertelmes, zÿ
 5 wnek, kwethÿ: zenth Agoston mondÿa
 Merem mondanom az kewel zizeknek
 illic esnyek: Tvdnÿa illic testÿ, gÿar
 losagba,: Hogh vgÿan abban meg, alaz
 tassenak: kÿben fel emeltettek woth
 10 : Merth mÿth haznal annak¹ zÿzessegnek
 tartassa: kÿben vralkodik az kevelsegh
 olÿ mÿnth azth mondana semmÿth aug9
 Mÿth haznal az egez testh: lelek megh
 rontwan: lobb az alazatos hazassag:
 15 Hogh nem az keuelÿ zÿzessegh: leronÿ
 mus, vgh mond: Amÿth zemerem
 mondanÿ: Azth zemerem chak gondolny
 is, leronimus: lol bachattathÿk angÿal
 az zizhez: merth mÿndenkoron, rokonsa
 20 gha, zÿzessegh az angÿaloknak: Bÿzonÿ
 awal

Testben elmj testnekwl: nem földi
 elet de mehmiey: homath az testben
 keresny angyal: dy chesseget: Naggiob
 edemw mint vallany: meit angyaln
 th lenny bodogsagb: Zyznet pernygy
 lenny yozagb mikoron azeb euew
 ygizet meg nyeny malazthal
 melyeb az angyal vall tbermezebel
 Dgyan azon zent Jeronymus Dyzony
 hogy bylembseg vagy on az thyzeha
 ember kezeth: Es az angyal kezeth de
 bodogsagb: Nem yozagb: Dehog
 ha az angyalnak tyztasaga bodogsb
 az zyznet tyztasaga eresbnek y sme
 zezet lenny: Az zyzesseg zerezet
 nekwl: Lampas olaj nekwl: Weddel az
 olajch: a lampas nem vylagosfejth:
 Weddel az zerezeteth az zyzesseg nem
 bellemtes: Ezth zent Bernard mon
 dya

Testben eelny testh nekwl: nem feldy
 cleth de mennyej: honnath az testben
 keresny angyalj dychesseget: Nagiob
 erdemw mynt vallany: mert, angjaln
 5 akh, lenny bodogsagh: zyznek penygh
 lenny yozagh mykoron azth erewel
 ygjkeczyk meg nyerny malazthal,
 melyeth az angyal vall thermezetbel
 : Vgyan azon zent Ieronymus Byzony
 10 hogy kylebsegh vagyon az thyztha
 ember kezeth: Es az angyal kezeth de
 bodogsaggal: Nem yozaggal: De, hog
 ha, az angjalnak tyztasaga bodogb
 Az zyznek tyztasaga eresbnek, ysme
 15 rtetyk, lenny: Az zyzessegh, zeretet
 nekwl, lampas olaj nekwl: veddel az
 olajth: a lampas nem vylagoseyth:
 Veddel az zereteteth az zyzessegh nem
 kellemetes¹: Ezth zenth Bernard mon
 20

JEGYZETEK

1. ¹ Késsel írt betűk.
² Az *e* alatti horog sötétkék tintás behúzás.
³ Az *E* késsel van írva.
⁴ Az *e* melletti horog az *e* tartozéka. Jelértéke nincs.
⁵ Az írástükröt kijelölő egyenesek metszéspontját, valójában a körzőhegy okozta lyukat, a fénykép pontként adja vissza.
2. ¹ *pro nostrae dilectionis amicitia*.
² *pro vestro amore*.
3. ¹ *quod sunt de ... vel amicitia eius*.
² Az *a* fölött rubrummal áthúzott pont van.
4. ¹ Az első *a* eredetileg *e*-nek indult, s talán a *z* is javított.
² *solatium vitae meae*. TESz. (*kietlen* alatt): 'barátságos, kedves, freundlich'.
³ A szó után rubrumos átnyomat van a következő lapról.
⁴ Az *o* alatt eredetileg *u* lehetett.
5. ¹ A *w* alatt eredetileg más betű állott.
² Az *q* *e*-ből van javítva.
³ Egy szótag kimaradt.
⁴ Késsel írt betűk.
6. ¹ A vörös kötőjel a fényképen – mint egyebütt is – alig érzékelhető.
² A *z* helyén előbb hosszú *s* állott.
³ Vö. 7|6: *iriczegbol*.
7. ¹ Valószínűleg másolási hiba *madarak* helyett.
² Az *e* valamiből javítva van.
8. ¹ Késsel írt betűk.
9. ¹ Az *o* alatt eredetileg *a* állhatott.
² Az *o* fölött valószínűleg egy betoldani szándékolt *i* nyomát látjuk. Aligha lehet szó *g*-ről. Vö. 10|5: *giogita*.
10. ¹ Valószínűleg figyelmetlen másolás *kiknek* helyett.
² Az *n* felett látható piros vonal a következő lapon levő *kenetot* szó rubrumozott *k*-jának a lenyomata.
11. ¹ Késsel írt betűk.
12. ¹ Az *i* utólagos sorközi betoldás.
² Késsel írt, rubrummal aláhúzott betűk.
³ Az első *e* helyén eredetileg *i*-t indított a másoló.
13. ¹ A *h* szárán piszkolt van.
² Eredetileg *volna*-t írhatott a másoló, azután az első *o*-t *a*-ra javította, az *n*-et pedig *l*-re.

- ³ Az *o a*-ból van javítva.
- ⁴ A régebbi *ich* olvasat helytelen.
- ⁵ Eredetileg *dolgot*-ot írt a másoló. Az *ot*-ot utólag javította *ae*-re.
- ⁶ Jn 12,7.
14. ¹ Az *f* előtti vonal nem vessző, hanem az *f* keresztzára.
² Az *φ* helyén eredetileg *e*-t indított a másoló.
³ Az első *e o*-ból van javítva.
⁴ Eredetileg *nagon*-t írt a másoló, majd az *on*-t törölte, és betoldott a *g* után egy *i*-t.
15. ¹ Itt valami kimaradt.
² A *z* valamiből javítva van.
³ A kék betűk rubrummal vannak aláhúzva.
⁴ Az első *φ* talán *ε*-nek indult.
16. ¹ Zsolt 8,3.
² Különös indítású az első *φ*.
³ Mt 27,51: *petrae scissae sunt*.
17. ¹ Nem szándékos egybeírás. Az *f* keresztzára sikeredett túl hosszúra.
² Iz 1,2.
³ Az *E* körül és ugyanennek a sornak a végén is vízfolt van.
18. ¹ Az első *φ* talán *e*-nek indult.
² Kék betűk rubrummal aláhúzva.
19. ¹ Határozottan meghúzott rövidítő jel van az *e* felett.
² Az *y* talán eredetibb *n*-ből van javítva.
20. ¹ Itt valami kimaradt a másolásból vagy a fordításból: *ut ego modicus dem medicinas aegroto, ut sanetur*.
² Az *φ* alatt *e* állhatott.
21. ¹ Az első *z* alatt eredetileg más betű állott.
22. ¹ A *g* fölötti félkör arra utal, hogy elébb *k*-t indított a másoló.
² Hiányzik utána a *fia* szó. Mt 26,2: *et Filius hominis tradetur, ut crucifigetur*.
24. ¹ A második *e o*-ból van javítva.
² Az *s* alatt eredetileg *r* állott.
³ Az *φ* mintha *e*-ből lenne átírva.
⁴ Késsel írt betűk.
⁵ Alatta fekete, valószínűleg más kéztől származó tintanyom.
28. ¹ Késsel írt betűk.
² Késsel írt betűk.
³ Az utolsó *e o*-nak indult.
⁴ A *d* talán *t*-ből van javítva.
29. ¹ Az *l* alatt előbb *z* volt.
30. ¹ Késsel írt betűk.

33. ¹ Az eredetibb hosszú *s*-et *z*-re írta át a másoló.
² Eredetileg *z* állt az *l* alatt.
34. ¹ Valami hiányzik utána.
² Az első *e* feletti pont arra utal, hogy a másoló tévedésből *i*-t indított.
³ Mintha *e*-ből indult volna az *ρ*.
35. ¹ Az *m*-et *n*-re javította a másoló.
² Utána nyilván kimaradt egy szó.
³ Az *ρ* *e*-ből van javítva.
⁴ Az *o* talán *e*-ből van javítva.
⁵ Az *o* talán *e*-ből van javítva.
⁶ Itt a másolás során valami kimaradt.
36. ¹ Utána kimaradt valami.
² A második *n* feletti pont másolói hiba.
³ Az *ρ* alatt eredetileg *e* állott.
37. ¹ A második *f* alatt eredetileg *u* állott.
² 'szó'.
³ A szóvégi *d* talán *t*-ből van átírva.
⁴ Az *ŷ* *n*-ből van javítva. Utána kimaradt az *a*.
38. ¹ Valószínűleg 'és'.
² Az első *ρ* *e*-ből van javítva.
39. ¹ A második *o* *a*-ból javítottnak látszik.
² Az *s*-et *k*-ből javította a másoló.
³ A *h* talán *l*-nek indult.
40. ¹ Az *e* *ρ*-nek indult.
43. ¹ Az *o* alatt *a* állott.
² Különös *o*-ba hajló *e*.
³ Az *ρ* alatt eredetileg talán *e* volt.
44. ¹ Eredetileg *a* lehetett az *o* alatt.
45. ¹ Talán *e*-ből indult az *ρ*.
² A már megírt második *k* betűt és az utána következő *e*-nek indított *ρ*-t talán újra húzta a másoló. Ehhez hasonló *k* betűk már korábban is előfordultak: 34/4: *kerom*, 34/8: *kyt*.
46. ¹ Az *ρ* talán *e*-nek indult.
47. ¹ Egy szó kimaradt a másolásból. Jn 13,10: *Et vos mundi estis, sed non omnes*.
² A vörös kötőjel a sor végén a kéziratban jól érzékelhető.
48. ¹ Az *o* alatt eredetileg kisebb *o* állott.
49. ¹ Tintával gyengén telített virgula.
50. ¹ Bizonyosan betoldott sorközi *e*-ről van szó. Csak az nem biztos, hogy a másoló kezétől származik.
² A kettős *tt* második *t*-je alatt eredetileg *a* állott.

51. ¹ Mivel az *i* pontja hiányzik, lehet egy be nem fejezett *e* is.
² Jn 13,34: *sicut dilexi vos*.
³ Utána valószínűleg hiányzik egy szó (*könyvének*).
⁴ Az ezután következő sorok nem a 18., hanem a 17. fejezet kivonatát tartalmazzák.
⁵ Bizonyára itt is hiányzik egy szó (*először*).
⁶ Az *o* *e*-ből van átírva.
52. ¹ A másoló valószínűleg kihagyta az *r* betűt.
² Az *o* helyén eredetileg *a* állott.
³ Nem állapítható meg, hogy a második *a* betű miből van átírva.
⁴ A második *a* *o*-ból van javítva.
53. ¹ Értelemzavaró kihagyás. Mt 26,39: *verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu*.
54. ¹ A lapszélen látható kereszt lenyomat a következő lapról.
² Az *n* feletti pont másolói tévedés.
55. ¹ A szó folytatásáról elfeledkezett a másoló (*mindonható*).
² A margón levő szöveg átiratát 1. a bevezetőben.
58. ¹ A két utolsó *a* mintha *o*-ból lenne javítva.
² A *z* alatt eredetileg hosszú *s* állott.
63. ¹ Mk 14,44: *Et ducite caute*.
² A másolandó szövegben valószínűleg *mondah* állott. Jn 18,6: *Ut ergo dixit eis*.
64. ¹ Az *i* helyén eredetileg *e* állott.
² Az első *e* *a*-ból van javítva.
³ Az *o* eredetileg talán *e*-nek indult.
⁴ A második *o*-t utólagosan erőszakolta be a másoló az egyébként is hibásan írt szóba.
⁵ Az első *a* utólagos sorközi betoldás.
66. ¹ Egy szótagot elfelejtett leírni a másoló.
² Ezt követőleg egy szó kimaradt a másolásból.
³ Talán előbb *l*-t indított *z* helyett.
67. ¹ Az *o* valószínűleg *a*-ból van javítva.
68. ¹ Az első *o* *a*-ból van javítva.
² Az *i* felett rubrumos átnyomódás van a következő lapról.
69. ¹ Az *e*-ről megfeledkezett a másoló.
² Talán *bineert* állt a másolandó szövegben. Utána valószínűleg kimaradt az állítvány.
70. ¹ Az *o* talán *e*-ből van alakítva.
² Az utolsó előtti *o* előzménye *a* volt.
71. ¹ Az *o* *a*-ból van javítva.
73. ¹ A másoló kihagyott valamit.
² A *t* *k*-ből van javítva.

74. ¹ Az *o* felett a vörös tinta nyomódott át a következő lapról. Hasonló átnyomódások vannak az ezt követő sorokban is.
75. ¹ Utána legalább egy szó hiányzik.
² Itt is kimaradt valami a másolás során.
77. ¹ Az első *ρ* *e*-ből van javítva.
² Az *ρ* talán *e*-nek indult.
78. ¹ A második *o* valamiből (kisebb *o*-ból vagy *a*-ból?) át van javítva.
² A *z*-t utólag szoríthatta be a másoló.
³ A vízfolt ellenére jól kivehetően *a* áll a szó végén.
80. ¹ Az *o* talán *s*-ből van javítva.
² A második *o* *a*-ból van átírva.
81. ¹ Az utolsó *e* *i*-ből van javítva.
² Az első *o* valószínűleg *a*-ból van javítva.
82. ¹ Nyilván *magat* helyett. Mt 27,5: *se suspendit*.
83. ¹ Az *e* eredetileg *o*-nak indult.
² Utólagos betoldás.
³ Az első *n* valamiből javítva van.
84. ¹ Nyilván *kik* helyett.
86. ¹ A *k* alatt eredetileg más betű állott.
² Az *o* *a*-ból van javítva.
87. ¹ Az *e* eredetibb *o*-ból van javítva.
² Először így írta le a másoló: *meziteletntek*, majd az *n* második szára fölé pontot tett.
³ Az első *-go-* szótág mindkét betűje más betűkből van javítva.
89. ¹ Vagy másolási, vagy fordítási hiba: *his peractis adduxit Pilatus foras Iesum*.
² Az utolsó *o* eredetibb *a*-ból van javítva.
³ Talán *ezt* állt a másolandó szövegben.
90. ¹ Valószínűleg *e* van az *ρ* alatt.
² Az egyik pont az *i* felett vízfolt.
³ Lehet, hogy az első *ρ* alatt *e* van.
91. ¹ Bizonytalan olvasat. Az *ū* tévesen írt kettős *ū* is lehet. A második *n*-ről is feltehető, hogy *i*-nek indult.
92. ¹ A *z* valamiből át van írva.
² A második *d* talán *t*-ből van javítva.
³ Valószínűleg 'éjjel'.
93. ¹ Másolói hiba lehet.
² Az első *e* talán *o*-ból van javítva.
³ Az első *e* valószínűleg *i*-ből van átírva.
94. ¹ Valószínűleg *dolgotok* helyett.
² Nyilván egybeolvasandó: *legion*.

- ³ Az utolsó *e* *o*-ból van javítva.
95. ¹ Iz 53,12.
² Ennek vagy többes számban kellene lennie, vagy hiányzik utána egy szó.
97. ¹ Az *o*-k talán *e*-ből vannak átírva.
98. ¹ Utána szándéktalan tollvonás.
² Az *r z*-ből van javítva.
³ 'az'.
99. ¹ Az *o* talán *e*-ből van javítva.
100. ¹ Lk 23,29: *beatae*.
² A régebbi olvasat (*mehek*) téves. Lk 23,29: *ubera, quae non lactaverant*.
³ Utána papírhiba.
⁴ Talán *e* van az *o* alatt.
101. ¹ Nyilván *est* helyett. Lk 23,31: *Quia si in viridi ligno haec faciunt*.
² Az *o* valószínűleg *a*-ból van javítva.
102. ¹ A *z r*-ből van javítva.
103. ¹ Az *e* valamiből javítva van.
104. ¹ Az *o* javított betű. Eredetileg *o*-t írtatott a másoló, amelyet *e*-re, majd mégis *o*-re javított.
² Az *o* talán *e*-ből van átírva.
³ Az *n t*-ből van javítva.
107. ¹ Az *i* helyén *n*-et indított a másoló, majd az *n* második szára fölé pontot tett, de az első szarát elfelejtette áthúzni.
¹ 'ez'.
111. ¹ A *t* utólagos sorközi betoldás.
112. ¹ Az *ú* fölött ebben az esetben nem pont, hanem vonás van.
² Talán *e*-nek indult az *i*.
113. ¹ Az *e* helyén előbb *s*-et kezdett írni.
² A *g* előbb valószínűleg *k*-nak indult.
115. ¹ Az *A* előtt piros vonás van.
² A második *o* sorközi betoldás.
117. ¹ *Lex enim domini sola est ... irreprehensibilis*.
118. ¹ *Docet immaculatum esse et irreprehensibilem*.
120. ¹ *tuae tamen devotionis provocatus desiderio*.
² *quaeris*.
121. ¹ Az *o* talán más betűnek indult.
² A *e* mintha *o*-ból lenne javítva.
122. ¹ Az itt látható folt áttűnés az előző lapról.
124. ¹ A harmadik *e* valószínűleg *o*-ból van javítva.
² A *kettesek* valószínűleg hibás másolás *keltessek* helyett (vö. 124/1: *kelted*).
A latin eredeti ez utóbbit igazolja: *tempus utiliter expendatur et consummatur*.

³ A második *g* *y*-ből van javítva. A szó egyébként is hibásan van írva; értelem szerint *jegyztessék* lenne a helyes. A latin megfelelőben: *et finis bonus et debitus in omni opere praefiguratur*.

⁴ A *g* nem átírt betű. Környezetében piszokfolt van. A latin szövegben: *debes ... teipsam exercitare*.

125. ¹ *Si in te viget vel viguerit concupiscentia voluptatis, curiositatis aut vanitatis.*
² *Certe tunc viget concupiscentia curiositatis in Dei famula.*
126. ¹ Az összefoglaló jel rubrummal van megrajzolva.
128. ¹ Zsolt 76,7.
² *exerce agrum istum.*
129. ¹ Az *s* *z*-ből van javítva.
130. ¹ Az első *s* talán *z*-ből van javítva.
131. ¹ Az első *o* fölött sorközi betoldás nyoma van.
² Az *y* valamiből át van írva.
132. ¹ Az *m* második szára is vakarva van a következő szó *n*-jének javítása miatt.
133. ¹ 'keveset'. *Multa ergo sunt, quae scire parum vel nihil animae prosunt.*
² A *z* valószínűleg a korán indított *b*-ből van javítva.
³ Kimaradt egy szótag: *sui ipsius vera cognitio*.
134. ¹ Utána rubrumos áttűnés van a megelőző lapról.
135. ¹ A törölt részben az *o* *y*-ből van javítva.
136. ¹ *virtutes.*
² *ut hypocritae.*
³ L. előző jegyzetet.
137. ¹ Kimaradt egy szó (*istent*). *Debes enim considerare Deum.*
² *in nobis.*
³ *talis cogitatio.*
138. ¹ *qui dicunt.*
² Valószínűbb, hogy az utolsó *e*-t *o*-ból alakította a másoló és nem fordítva.
139. ¹ A *B* és *A* előtti vonalak a rubrumozáshoz tartoznak.
² A második *a* utólagos sorközi betoldás.
³ *virtus.*
⁴ Az első *e* valamiből át van írva (talán *o*-ból).
⁵ *non solum virtus non est, sed etiam in superbiam erumpit.*
140. ¹ Iz 53,4.
² A második *n* sorközi betoldás.
³ Iz 53,5.
141. ¹ Mt 10,24.
² *summus factus est imus, immensus parvus.*
³ *o pellis morticana.*
⁴ *sanies.*

142. ¹ A második *z* valamiből át van írva.
² Dán 3,37.
³ A *d* talán *t*-ből van javítva.
143. ¹ Utána véletlen tollvonás.
² Ter 3,19.
³ Az első *o*-t utólag toldotta be a másoló.
144. ¹ *humilem habitum*.
² Sir 3,20.
145. ¹ *nubes*.
146. ¹ A tévesen leírt, majd törölt *h*-t előbb megpróbálta *g*-re javítani.
² Sir 2,4.
147. ¹ Jelölt sorközi betoldás.
148. ¹ Jelölt lapszéli betoldás.
² A *-to*- körül piros folt van.
149. ¹ Az *l* mellett van valamilyen jel. Talán a szétválasztásra utal. A második *n* utólag van betoldva.
150. ¹ A második *l* utólagos betoldás lehet.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

